Hodnocení rizik bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na vojenských útvarech

Bc. Hana Černotová

Diplomová práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	**Bc. Hana Černotová**
Osobní číslo:	**L22360**
Studijní program:	**N1032A020002 Bezpečnost společnosti**
Specializace:	**Ochrana obyvatelstva**
Forma studia:	**Kombinovaná**
Téma práce:	**Hodnocení rizik bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na vojenských útvarech**

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte teoretické pojednání k problematice zvoleného tématu diplomové práce.
2. Charakterizujte současný stav bezpečnosti a ochrany zdraví při práci u vojenského útvaru.
3. Vyhodnoťte rizika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci u vojenského útvaru s využitím odpovídajících metod.
4. Zpracujte metodickou příručku pro snížení identifikovaných bezpečnostních rizik.

Seznam doporučené literatury:

1. AVEN, Terje. *The Science of Risk Analysis*. Abingdon: Routledge/Taylor & Francis, 2019. ISBN 978-04-2902-918-9.
2. JANÁKOVÁ, Anna. *Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. 6. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2018. ISBN 978-80-7554-171-0.
3. NEUGEBAUER, Tomáš. *Vyhledávání a vyhodnocení rizik v praxi*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwert ČR, 2018. ISBN 978--80-7552-072-2.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Petr Veselík, Ph.D.**
Ústav krizového řízení

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **26. dubna 2024**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 4. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA
DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí:
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 26. 4. 2024

Jméno a příjmení studenta: Bc. Hana Černotová

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

V diplomové práci je zkoumána terminologie a legislativní rámec týkající se bezpečnosti práce a ochrany zdraví, specificky aplikovaná v kontextu vojenských útvarů. Detailní popis současného stavu v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci u vybraného vojenského útvaru je poskytnut s důrazem na konkrétní pracoviště, které je následně podrobeno analýze s využitím vybraných metod, jako jsou brainstorming, SWOT analýza, kontrolní seznam, jednoduchá bodová polo-kvantitativní metoda „PNH“ a strukturovaný rozhovor. Na základě výsledků analýzy byla navržena opatření pro zvýšení bezpečnosti, zaměřená na minimalizaci specifických pracovních rizik. Výstupem diplomové práce bylo vypracování metodické příručky určené pro velitele organizačního celku a pracovníky zkoumaného pracoviště.

Klíčová slova: bezpečnost a ochrana zdraví při práci, riziko, posouzení rizik, bezpečnostní opatření

ABSTRACT

The diploma thesis examines the terminology and legislative framework concerning occupational safety and health, specifically applied in the context of military units. A detailed description of the current state of workplace safety and health at a selected military unit is provided, with an emphasis on a specific workplace, which is then subjected to analysis using selected methods such as brainstorming, SWOT analysis, checklists, the simple semi-quantitative method "PNH" and structured interviews. Based on the results of the analysis, measures were proposed to increase safety, aimed at minimizing specific workplace risks. The output of the thesis was the development of a methodological guide designed for the commanders of the organizational unit and the workers of the respective workplace.

Keywords: Occupational Safety and Health, Risk, Risk Assessment, Security Measures

Poděkování:

Ráda bych vyjádřila svou vděčnost všem, kteří mě podporovali během psaní této diplomové práce. Mé upřímné díky patří mému vedoucímu práce, Ing. Petru Veselíkovi, Ph.D., jehož odborné vedení, podpora a trpělivost byly pro mě během celého procesu psaní této diplomové práce neocenitelné.

Zvláštní poděkování patří mému manželovi, který byl mou oporou v dobách stresu a nejistoty. Jeho trpělivost, láska a neochvějná víra ve mě byly zdrojem síly a odhodlání.

Také bych ráda poděkovala mému kolegovi z práce, který mi poskytl cenné rady a podporu. Jeho odborné znalosti a zkušenosti byly pro mě velkou inspirací a pomohly mi lépe pochopit danou problematiku diplomové práce.

Dále bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům za jejich neustálou podporu a povzbuzení během studia.

Motto:

"Bezpečnost není náhoda, je to výsledek neustálého úsilí."

Prohlášení:

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD **9**

CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY **11**

I TEORETICKÁ ČÁST **13**

1 PRÁVNÍ RÁMEC V OBLASTI BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI **14**

1.1 Legislativa v České republice 14

1.2 Vojenské předpisy a nařízení v Armádě České republiky 17

1.3 Evropská legislativa v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci 18

2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ V OBLASTI BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI **21**

3 BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI **26**

3.1 Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci 26

3.2 Základní oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci 27

4 ŘÍZENÍ RIZIK **32**

4.1 Klíčové oblasti řízení rizik 32

4.2 Vybrané metody analýzy rizik použité v praktické části 36

5 ZÁVĚREČNÁ KAPITOLA TEORETICKÉ ČÁSTI **40**

II PRAKTICKÁ ČÁST **41**

6 CHARAKTERISTIKA SOUČASNÉHO STAVU BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI U VYBRANÉHO VOJENSKÉHO ÚTVARU **42**

6.1 Povinnosti u vojenského útvaru v rámci bezpečnosti a ochrany zdraví při práci 42

6.2 Systém provádění vzdělávání (školení) zaměstnanců z oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a výkonu služby 43

6.3 Zařazení prací do kategorií 46

6.4 Poskytování mycích, čisticích a desinfekčních prostředků 48

6.5 Poskytování osobních ochranných pracovních pomůcek 49

6.6 Řešení úrazů 50

6.7 Provádění kontrol stavu bezpečnosti ochrany zdraví při práci a výkonu služby 54

7 VYHODNOCENÍ RIZIK VE SKLADECH ÚTVARU POMOCÍ VYBRANÝCH METOD **58**

7.1 Brainstorming 58

7.2 SWOT analýza 59

7.3 KONTROLNÍ SEZNAM 64
7.4 JEDNODUCHÁ BODOVÁ POLO-KVANTITATIVNÍ METODA „PNH“ 70
7.5 ŘÍZENÝ ROZHOVOR 80
8 NÁVRH VHODNÝCH BEZPEČNOSTNÍCH OPATŘENÍ 83
ZÁVĚR 87
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 89
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK 94
SEZNAM OBRÁZKŮ 95
SEZNAM TABULEK 96
SEZNAM PŘÍLOH 97

ÚVOD

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci (dále jen „BOZP“) jsou považovány za nedílnou součást opatření každé organizace, přičemž hlavním cílem je zejména předcházet újmě na zdraví. V každé pracovní aktivitě se objevují rizika, která je třeba identifikovat a hodnotit. Tato rizika nejsou vždy na první pohled zřejmá, a proto je jejich důkladná analýza klíčová. Jejich ignorování může mít vážné důsledky.

Diplomová práce se zaměřuje na posouzení rizik BOZP ve vojenských útvarech, což je oblast, k níž má autorka osobní vztah díky svému současnému služebnímu zařazení. Problematika BOZP je v rámci Armády České republiky (dále jen „AČR“) a všech organizačních celků (dále jen „OC“) Ministerstva obrany (dále jen „MO“) často diskutována kvůli svému významnému dopadu na ochranu zdraví zaměstnanců (vojáků z povolání a občanských zaměstnanců). Výběr tématu poskytuje autorce příležitost rozšířit své odborné znalosti a nový pohled na současný stav.

V rámci diplomové práce se posouzení rizik omezuje výhradně na jedno pracoviště, sklady vojenského útvaru. Toto omezení bylo zvoleno s ohledem na možnost hloubkové analýzy a detailního posouzení rizik, které by bylo obtížné dosáhnout při širším rozsahu pracovišť a provozů na útvaru. Zaměření pouze na jediné pracoviště umožňuje důkladné zkoumání všech relevantních aspektů BOZP. Výběr konkrétního pracoviště byl motivován jeho dostupností, možnostmi získání podkladů a specifickými bezpečnostními výzvami, které představuje. Určitou nevýhodou tohoto omezení je omezená generalizovatelnost zjištění na jiná pracoviště či provozy. Naopak jeho výrazným přínosem je hlubší pochopení specifických rizik a efektivnější navrhování cílených opatření pro zlepšení. Toto zaměření také podporuje vytváření konkrétních a prakticky aplikovatelných doporučení pro zlepšení bezpečnostních protokolů a praxe na zvoleném pracovišti.

Práce je založena na informacích a poznatcích z odborných zdrojů, věnujících se problematice BOZP. Tyto zdroje zahrnují širokou škálu odborné literatury, právních předpisů, norem, specializovaných internetových stránek a dalších relevantních dokumentů. Získané poznatky jsou následně aplikovány při hodnocení stavu BOZP na konkrétním vojenském útvaru. Samostatná kapitola je věnována vyhodnocení potenciálních rizik na vybraném pracovišti pomocí zvolených metod. Na jeho základě jsou poznatky využity k návrhu opatření na zlepšení současného stavu přístupu k otázce bezpečnosti práce u zaměstnanců a vypracování metodické příručky pro velitele útvaru.

Diplomová práce se snaží nabídnout komplexní pohled na to, jak mohou být současné trendy v BOZP proměněny v efektivní opatření, která povedou k trvale udržitelnější a bezpečnější pracovní kultuře. To zahrnuje i představení inovativních přístupů k motivaci zaměstnanců zajímat se o tuto oblast. Výsledky této práce mají za cíl přispět k lepšímu porozumění současných výzev v oblasti BOZP u vojenských útvarů a k navržení účinnějších strategií pro jejich řešení.

CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY

Hlavním cílem diplomové práce bylo posouzení pracovních rizik na vybraném vojenském útvaru. K jeho naplnění je nezbytné splnit dílčí cíle, kterými jsou sběr informací a poznatků z odborné literatury a legislativy, zjištění skutečného stavu na konkrétním pracovišti, identifikace rizik, jejich hodnocení za pomoci vybraných metod a návrh opatření k jejich snížení, vedoucí k tvorbě metodické příručky, která bude sloužit jako návod ke zlepšení stávající praxe v oblasti BOZP zvoleného pracoviště „sklady“.

K posouzení rizik bylo využito několik metod rizikového inženýrství. **Brainstorming** představoval klíčový krok v přípravné fázi, který pomohl definovat parametry pro **SWOT analýzu**. Tato analýza byla využita k identifikaci silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb, což umožnilo rozpoznání pracovních rizik na vojenském útvaru. Pomocí kontrolních seznamů, vytvořených na webové platformě Online Interactive Risk Assessment (dále jen „OiRA“), byl vypracován **kontrolní list** pro vybrané pracoviště a byla specifikována potenciální rizika. Tato rizika byla následně hodnocena **jednoduchou bodovou polo-kvantitativní metodou „PNH“**, jejíž výsledky byly podkladem pro formulaci bezpečnostních opatření. **Strukturované rozhovory** s odborníky na prevenci rizik z řad odborně způsobilých osob (dále jen „OZO“) z vojenských útvarů pak poskytly hlubší vhled do problematiky BOZP.

Detailní popis a zdůvodnění výběru metod jsou uvedeny v teoretické části práce v kapitole 4.2. Aplikace těchto metod a výsledky jsou dokumentovány v praktické části v kapitolách 7 a 8, stejně jako v příloze P II a v samostatně zpracované metodické příručce.

V aplikační části diplomové práce jsou navržena efektivní opatření pro minimalizaci identifikovaných rizik a nedostatků na vybraném pracovišti. Součástí je také vypracování **metodické příručky** pro sklady vojenského útvaru, což má přispět ke zlepšení ochrany zdraví zaměstnanců. K vyhodnocení byly využity interní předpisy daného vojenského útvaru a odborné konzultace s OZO.

K naplnění cíle diplomové práce byly využity tyto vědecké metody:
Rešerše zahrnovala přehled relevantních zdrojů a informací, které byly uvedeny v teoretickém pojednání. Byla klíčová pro shromáždění teoretického základu potřebného pro analýzu.

Popis byl použit v praktické části k charakterizaci situace na vybraném vojenském útvaru, poskytuje základní informace o stávajícím stavu a kontextu.

Dotazování bylo realizováno ve formě strukturovaných rozhovorů s OZO z oblasti BOZP různých vojenských útvarů, což umožnilo získat pohled na stav BOZP z různých perspektiv.

Analýza poskytla specifické posouzení rizik na vybraném pracovišti zvolenou metodou kontrolní list a „PNH“, což umožnilo identifikaci konkrétních rizik.

Syntéza byla využita pro návrh a formulaci cílených bezpečnostních opatření na základě předchozích analýz.

Dedukce umožnila systematické přistupování k identifikaci a analýze rizik a vývoji efektivních opatření pro řízení rizik a BOZP včetně odvození konkrétních rizik pro pracoviště „sklady“.

Indukce byla využita k vyvození zjištěných závěrů a návrhů z dat získaných pomocí výše uvedených metod.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRÁVNÍ RÁMEC V OBLASTI BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

Právní rámec v oblasti BOZP v České republice je tvořen klíčovými dokumenty, které společně zajišťují vysokou úroveň ochrany pracovníků. Základ tvoří Ústava České republiky (ústavní zákon č. 1/1993 Sb.) spolu s Listinou základních práv a svobod (ústavní zákon č. 2/1993 Sb.), které zajišťují právo na uspokojivé pracovní podmínky pro všechny zaměstnance. Dále se právní úprava BOZP opírá o soubor zákonů a nařízení, které reagují na různorodé aspekty pracovního prostředí a zahrnují jak vnitrostátní, tak mezinárodní předpisy a směrnice Evropské unie (dále jen „EU“).

Tato kapitola bude věnována těmto klíčovým právním dokumentům, jejich obsahu, účelu a významu pro ochranu zdraví a bezpečnost zaměstnanců.

1.1 Legislativa v České republice

Současná právní úprava BOZP v České republice je rozprostřena ve více právních předpisech, přičemž nejvýznamnější roli hrají:

- ***Zákon č. 262/2006 Sb.***, zákoník práce (zejména § 101–108);

Zákoník práce představuje základní právní pilíř, který řídí pracovněprávní vztahy na území České republiky. Zabývá se širokým spektrem témat, včetně práv a povinností zaměstnanců a zaměstnavatelů, regulace pracovní doby, zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a odměňování za vykonanou práci. Také obsahuje speciální sekci věnovanou BOZP, konkrétně Pátou část, která je zaměřena na prevenci rizik ohrožujících život a zdraví zaměstnanců v průběhu výkonu práce (Česko, 2006a).

- ***Zákon č. 309/2006 Sb.***, o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů;

Zákon č. 309/2006 Sb., který se týká zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, představuje zásadní právní dokument v oblasti BOZP v České republice. Tento zákon stanovuje dodatečné požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví v pracovněprávních vztazích, stejně jako při provádění činností nebo poskytování služeb mimo tyto vztahy. Je strukturován do několika částí, které se věnují různým aspektům BOZP. V roce 2016 prošel zákon novelizací, která přinesla nové povinnosti pro odborně způsobilé osoby v oblasti prevence rizik a koordinátory BOZP na staveništích. Je tudíž

klíčovým dokumentem pro porozumění a aplikaci BOZP v České republice a jeho znalost je nezbytná pro každého, kdo se zabývá otázkami BOZP (Česko, 2006b).

- ***Zákon č. 373/2011 Sb.***, o specifických zdravotních službách (pracovnělékařská péče);

Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, představuje základní právní nástroj, který řídí poskytování specifických zdravotních služeb, včetně pracovnělékařské péče (dále jen „PLP“), v České republice. Tento zákon definuje práva a povinnosti pacientů a poskytovatelů zdravotních služeb, stejně jako práva a povinnosti dalších právnických a fyzických osob v souvislosti s poskytováním specifických zdravotních služeb. Zákon také zapracovává relevantní předpisy EU, stanovuje obecné zásady pro ochranu osob před radiačním ozářením v lékařském kontextu, určuje režim pro provádění radiologických postupů a činností, které zahrnují lékařské ozáření, a stanovuje míru odpovědnosti poskytovatelů zdravotních služeb a zdravotnických pracovníků v souvislosti s těmito postupy a činnostmi. V kontextu PLP se zákon zaměřuje na prevenci a ochranu zdraví zaměstnanců před nemocemi z povolání a jinými zdravotními poškozeními z práce a na prevenci úrazů. Jeho hlavním cílem je udržení dlouhodobé práceschopnosti zaměstnanců (Česko, 2011b).

- ***Zákon č. 224/2015 Sb.***, o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií);

Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií, představuje zásadní právní nástroj, který se zaměřuje na prevenci závažných havárií vyvolaných specifickými nebezpečnými chemickými látkami nebo směsmi (dále jen „CHLS“). Tento zákon vytváří systém prevence závažných havárií pro objekty, kde jsou umístěny nebezpečné látky, s cílem snížit pravděpodobnost jejich vzniku a minimalizovat následky závažných havárií na životy a zdraví lidí a zvířat, životní prostředí a majetek v těchto objektech a jejich okolí. Také stanovuje povinnosti právnických a podnikajících fyzických osob, které využívají nebo budou využívat objekt, kde je umístěna nebezpečná látka, a určuje působnost orgánů veřejné správy v oblasti prevence závažných havárií způsobených nebezpečnými látkami (Česko, 2015).

- ***Zákon č. 251/2005 Sb.***, o inspekci práce;

Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, představuje základní právní nástroj, který stanovuje strukturu a postavení orgánů inspekce práce jako kontrolních autorit v oblasti ochrany pracovních vztahů a pracovních podmínek. Tento zákon definuje působnost a příslušnost orgánů inspekce práce, práva a povinnosti během kontrolních procesů a sankce za porušení stanovených povinností. Úřad a inspektoráty dohlížejí na dodržování povinností, které vyplývají z právních předpisů a které se týkají zaměstnanců, příslušného odborového orgánu nebo rady zaměstnanců nebo zástupců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (Česko, 2005b).

- ***Zákon č. 350/2011 Sb.***, o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon);

Chemický zákon představuje právní nástroj, který se zaměřuje na regulaci CHLS a také na změnu některých souvisejících zákonů. Tento zákon zapracovává relevantní předpisy EU a stanovuje práva a povinnosti právnických a podnikajících fyzických osob v souvislosti s procesy jako je výroba, klasifikace, testování nebezpečných vlastností, balení, označování, uvádění na trh, používání, vývoz a dovoz CHLS. Zákon také určuje působnost správních orgánů při zajišťování ochrany před škodlivými účinky látek a směsí (Česko, 2011a).

- ***Zákon č. 258/2000 Sb.***, o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů;

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, představuje základní právní nástroj, který se zaměřuje na ochranu zdraví celé populace, s důrazem na hygienické režimy. Tento zákon zapracovává relevantní předpisy EU a stanovuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví. Zákon také určuje působnost správních orgánů při zajišťování ochrany před škodlivými účinky látek a směsí (Česko, 2000).

- ***Zákon č. 133/1985 Sb.***, České národní rady o požární ochraně;

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně se zaměřuje na vytváření podmínek pro efektivní ochranu života, zdraví občanů a majetku před požáry, a také na poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. Dále definuje povinnosti ministerstev a dalších správních úřadů, právnických a fyzických osob, a také stanovuje postavení a působnosti orgánů státní správy a samosprávy v oblasti požární ochrany (dále jen „PO“). Dále určuje postavení a povinnosti jednotek PO (Česko, 1985).

Další legislativa:

- nařízení vlády č. 406/2004 Sb., o bližších požadavcích na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v prostředí s nebezpečím výbuchu;
- nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí;
- nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu;
- nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání;
- nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci;
- nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky;
- nařízení vlády č. 375/2017 Sb., o vzhledu, umístění a provedení bezpečnostních značek a značení a zavedení signálů;
- nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí;
- nařízení vlády č. 390/2021 Sb., o bližších podmínkách poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků;
- vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci);
- vyhláška č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče).

1.2 Vojenské předpisy a nařízení v Armádě České republiky

V rámci AČR je oblast BOZP řízena především v souladu s platnou právní legislativou. Tato legislativa zahrnuje zákony a další právní předpisy, které stanovují základní rámec pro zajištění BOZP.

Nicméně, kromě zákonné právní legislativy je třeba dodržovat také předpisy, vyhlášky a nařízení, které jsou vydávány MO a hlavní hygieničkou MO. Tyto dokumenty mohou

obsahovat specifické požadavky a směrnice, které jsou přímo aplikovatelné na vojenské prostředí a které mohou doplňovat nebo upřesňovat zákonnou právní legislativu.

Takže, i když je zákonná právní legislativa prioritou, je nezbytné, aby byly dodržovány všechny relevantní předpisy a nařízení, aby bylo zajištěno co nejbezpečnější a nejzdravější pracovní prostředí pro všechny příslušníky AČR.

Základní vojenské předpisy, nařízení a interní pokyny v oblasti BOZP:

- Rozkaz ministra obrany (dále jen „RMO“) č. 41/2018, Bezpečnost a ochrana zdraví při práci a při výkonu služby v rezortu MO;
- RMO č. 42/2018, Náhrada škody a nemajetkové újmy v souvislosti s poškozením zdraví způsobeném vojákovi a občanskému zaměstnanci a poskytování peněžitého příspěvku nebo jednorázové peněžní výpomoci;
- RMO č. 48/2019, Pracovnělékařské služby v rezortu MO;
- zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů;
- zákon č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze, ve znění pozdějších předpisů;
- vyhláška č. 375/2016 Sb., o zdravotní způsobilosti k výkonu vojenské činné služby;
- Základní řád ozbrojených sil České republiky (Zákl-1) z roku 2001 – platný do března 2024;
- Základní vojenský řád č. 1/2024 Věstníku MO s účinností od 1. dubna 2024.

1.3 Evropská legislativa v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

V oblasti BOZP je EU řízena komplexním souborem právních předpisů. Tyto předpisy jsou navrženy tak, aby zlepšovaly a udržovaly bezpečnost a zdraví pracovníků na pracovišti. Základem evropské legislativy v oblasti BOZP je ***Evropská rámcová směrnice 89/391/EHS***. Tato směrnice definuje základní principy pro management bezpečnosti a zdraví, které musí být začleněny do národních právních systémů členských států. Evropské směrnice stanovují minimální standardy a základní principy, včetně principu prevence a posouzení rizik, stejně jako povinnosti zaměstnavatelů a zaměstnanců. Pro usnadnění implementace těchto evropských směrnic existuje řada evropských pokynů, které poskytují praktické rady a doporučení (Rada EU, 2008).

Mezinárodní organizace pro normalizaci (ISO) je významným vydavatelem mezinárodních norem, s více než 18 500 publikovanými standardy. Z těchto norem jsou zvláště klíčové ty, které se týkají zdraví a bezpečnosti na pracovišti. Například ISO 45001, standard pro systémy řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, který v roce 2016 nahradil předchozí normu OHSAS 18001 (Rada EU, 2008).

Tyto normy přinášejí řadu technologických, ekonomických a sociálních výhod. Pro podniky usnadňují vývoj a nabídku produktů a služeb, jež splňují mezinárodně uznávané specifikace ve svých oborech. Vlády mohou tyto normy využít jako technologický a vědecký základ pro tvorbu legislativy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Rozvojové země získávají standardy, které jim pomáhají definovat očekávání exportních trhů pro jejich produkty a služby. Spotřebitelé pak mají jistotu, že produkty a služby odpovídající mezinárodním normám jsou kvalitní, bezpečné a spolehlivé (Ferrett, 2022).

Mezinárodní organizace práce (ILO) je dalším klíčovým hráčem v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti. Vydává množství Úmluv, Doporučení a Kodexů praxe, které lze kategorizovat do čtyř hlavních skupin, jež se zaměřují na různé aspekty pracovního prostředí a pracovních podmínek (Ferrett, 2022).

Norma ČSN ISO 45001 je dokument, který stanovuje kritéria pro systém managementu BOZP. Tato norma poskytuje podrobný návod, jak tento systém implementovat a udržovat v praxi. Cílem je umožnit organizacím vytvářet bezpečné a zdravé pracovní prostředí, předcházet pracovním úrazům a poškození zdraví a aktivně zlepšovat svou výkonnost v oblasti BOZP (ÚNMZ, 2018b).

Norma je navržena tak, aby byla aplikovatelná pro jakoukoli organizaci, která se snaží vytvořit, implementovat a udržovat systém managementu BOZP. Tento systém je zaměřen na zlepšování bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti, odstraňování nebezpečí a minimalizování rizik v oblasti BOZP. To zahrnuje i řešení systémových nedostatků, využívání příležitostí v oblasti BOZP a řešení neshod v rámci systému managementu BOZP, které souvisí s činnostmi organizace (ÚNMZ, 2018).

Strategický rámec EU pro ochranu zdraví a bezpečnosti při práci na období 2021-2027 je klíčovým dokumentem, který byl vyhlášen v rámci akčního plánu evropského pilíře sociálních práv. Tento rámec stanovuje hlavní priority a opatření, která je třeba přijmout pro zlepšení BOZP pracovníků v celé EU (EU-OSHA, © 2024).

Podle agentury EU-OSHA (© 2024) Rámec zaujímá tripartitní přístup, který zahrnuje účast EU, členských států, sociálních partnerů a dalších zainteresovaných stran. Tento přístup zdůrazňuje důležitost spolupráce a dialogu mezi různými aktéry při řešení otázek BOZP.

Strategický rámec se zaměřuje na tři hlavní cíle:

- **předvídat a řídit změny:** tento cíl se týká řízení rychlých změn v ekonomice, demografii a pracovních vzorcích. To zahrnuje přizpůsobení se zeleným, digitálním a demografickým přechodům;
- **zlepšit prevenci:** tento cíl se zaměřuje na zlepšení prevence pracovních úrazů a nemocí. To zahrnuje snahu o dosažení „vize nula“ v oblasti pracovních úmrtí;
- **zvýšit připravenost:** tento cíl se týká zvýšení připravenosti na současné a budoucí zdravotní krize (EU-OSHA, © 2024).

Úspěch rámce závisí na jeho implementaci na úrovni EU, národní, sektorové a podnikové úrovně, přičemž klíčovými prvky jsou efektivní vynucování, sociální dialog, financování, zvyšování povědomí a sběr dat. EU-OSHA, díky své rozsáhlé síti partnerů, je době připravena usnadnit akci, spolupráci a výměnu a naplnit ambice rámce (EU-OSHA, © 2024).

2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ V OBLASTI BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

V oblasti BOZP je nezbytné správně rozumět významům všech pojmů, které s touto oblastí úzce souvisí. V teoretické části diplomové práce je proto nutné definovat základní názvosloví BOZP spolu s legislativním a právním rámcem. Správné pochopení těchto konceptů je klíčové pro minimalizaci škod a negativních dopadů pracovního prostředí na lidské zdraví. Někdy se stává, že nedostatečná znalost a nedbalost v této oblasti přináší mnoho nepříznivých následků.

V této kapitole jsou definovány základní pojmy z oblasti BOZP důležité pro pochopení dalších částí diplomové práce. Vzhledem k rozmanité a obšírné povaze oblasti BOZP byla výběrově zařazena klíčová terminologie, která je považována za nejvýznamnější a nejčastěji používanou.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

BOZP představuje komplexní soubor technických, organizačních a výchovných opatření. Jeho cílem je minimalizovat pravděpodobnost ohrožení nebo poškození lidského zdraví na minimum. V rámci tohoto mezivědního oboru je klíčové nalézt a uplatnit metody a prostředky, které eliminují fyzické i mentální ohrožení pracovníků během jejich pracovního procesu. Efektivní BOZP nejenže chrání zdraví zaměstnanců, ale přispívá i k celkové produktivitě a spokojenosti v pracovním prostředí, jak zdůrazňuje Neugebauer (2016). Tento koncept je základem pro vytváření bezpečných pracovních postupů a kultury, které se projevují ve sníženém počtu pracovních úrazů a nemocí z povolání (Neugebauer, 2016).

Zaměstnavatel

Zaměstnavatel, kterým může být právnická nebo fyzická osoba, je definován jako subjekt, který vytváří pracovněprávní vztah s fyzickou osobou. Tato definice nezahrnuje situace, kdy je fyzická osoba zaměstnána jako samostatně výdělečně činná osoba (Neugebauer, 2016).

Dle zákoníku práce je zaměstnavatel povinen zajistit bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí. To zahrnuje povinnost vytvářet vhodné podmínky prostřednictvím efektivní organizace BOZP. Zaměstnavatel je tedy povinen přistupovat k zajištění BOZP systémově (Česko, 2006a).

Zaměstnanec

Zaměstnancem se rozumí fyzická osoba, se zavázala k plnění závislé práce v rámci základního pracovněprávního vztahu. Má právo být informován o rizicích spojených s jeho prací a o opatřeních, která mají za cíl chránit ho před těmito riziky. Zaměstnavatel má povinnost tyto informace poskytnout srozumitelným způsobem (Janáková, 2018; Vala, 2016).

Pracoviště

Právní předpisy výslovně nedefinují pojem ‘pracoviště’. Obecně lze za pracoviště považovat všechny prostory určené zaměstnavatelem k vykonávání pracovních činností. To zahrnuje místa, na která mají zaměstnanci přístup v souvislosti s plněním pracovních úkolů nebo činností, které s pracovními úkoly souvisejí. Zaměstnavatel má povinnost zajistit, aby pracoviště bylo vhodně uspořádáno a vybaveno tak, aby pracovní podmínky pro zaměstnance odpovídaly bezpečnostním a hygienickým požadavkům na pracovní prostředí a pracoviště. Podrobnější požadavky na pracoviště jsou upraveny prováděcími předpisy (Janáková, 2018).

Neugebauer (2016) zjednodušeně hovoří o pracovišti jako o jakémkoliv místě v prostorech, kde se pracuje a zaměstnanci mají k němu během práce přístup, včetně přístupových a únikových cest.

Pracovní úraz

Pracovním úrazem se ve smyslu zákoníku práce (Česko, 2006) rozumí poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, pokud k nim došlo nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením vnějších vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi. Tento pojem zahrnuje i úrazy, které zaměstnanec utrpěl při plnění pracovních úkolů. Naopak úraz, který se zaměstnanci přihodil na cestě do zaměstnání a zpět, není považován za pracovní úraz (Janáková, 2018; Neugebauer, 2016).

Nemoc z povolání

Podle nařízení vlády č. 290/1995 Sb. se za nemoci z povolání považují nemoci, které vznikly v důsledku nepříznivého působení chemických, biologických nebo jiných škodlivých vlivů, pokud splňují podmínky uvedené v seznamu nemocí z povolání. Mezi nemoci z povolání patří i akutní otravy způsobené chemickými látkami. Nemoci z povolání jsou vyjmenovány v příloze výše zmíněného nařízení vlády.

Seznam nemocí z povolání je přesným výčtem typů nemocí z povolání. Pro každou skupinu nebo každou nemoc z povolání určuje seznam podmínky, za kterých vznikají (Janáková, 2018; Česko, 1995).

Hygiena práce

Hygiena práce je obor, který se zabývá sledováním a zkoumáním pracovního prostředí a jeho vlivů na fyzické a duševní zdraví pracujících osob. Zvláštní pozornost věnuje vlivu organizace práce, metod a forem práce, výrobních technologií, materiálů a pracovních prostředků. Cílem je zajistit, aby pracovní prostředí a pracovní podmínky byly v souladu s přirozenými vlastnostmi zaměstnanců, a nejen je chránily před škodlivými vlivy a před nadměrným a nepřirozeným zatížením lidského organismu, ale také je stimulovaly ke zlepšení jejich zdravotního stavu a k rozvoji jejich tvůrčích schopností. Hygiena práce je nezbytnou součástí prevence ochrany zdraví zaměstnanců. Právní předpisy používají odvozené termíny od hygieny práce, např. hygienické požadavky, hygienické limity, hygiena zaměstnanců atd. (Janáková, 2018).

Školení zaměstnanců o BOZP

Představuje základní metodu, jak seznámit zaměstnance s relevantními informacemi týkajícími se BOZP. Zaměstnavatel má povinnost zajistit, aby byli zaměstnanci proškoleni v oblasti právních a dalších předpisů týkajících se BOZP. Tato školení by měla doplňovat jejich odborné znalosti a požadavky pro výkon jejich práce. Školení by mělo být specificky zaměřeno na rizika, se kterými se mohou zaměstnanci setkat na svém pracovišti, a na metody jejich minimalizace (Janáková, 2018; Česko, 2006a).

Požární ochrana

Jedná se o soubor opatření, který zahrnuje jak praktické, tak teoretické prvky zaměřené na prevenci požárů. Tato opatření jsou odvozena z aktuálních zákonů a norem v oblasti požární bezpečnosti a zahrnují například povinná školení zaměstnanců nebo instruktáže pro obsluhu specifických zařízení. Cílem PO je chránit osoby, majetek a životní prostředí před nebezpečím požárů a v případě jejich vzniku zajistit rychlý a efektivní zásah hasičských jednotek (BOZP.cz, © 2024).

Prevence rizik

Opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění BOZP a z opatření zaměstnavatele, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik (Neugebauer, 2018).

Podle zákoníku práce se pod tímto pojmem rozumí soubor všech akcí, které vyplývají z právních a dalších předpisů, a také z iniciativ zaměstnavatele. Tyto akce mají za cíl předcházet vzniku rizik, eliminovat je, nebo v případě, že rizika nelze odstranit, minimalizovat jejich dopad (Česko, 2006a).

Preventivní opatření

Preventivní opatření se vztahuje na akce zaměřené na odstranění příčin potenciálních neshod nebo jiných potenciálně nežádoucích situací. Cílem těchto opatření je zabránit jejich vzniku (Vala, 2016).

Osobní ochranné pracovní prostředky

Osobní ochranné pracovní prostředky (dále jen „OOPP“) jsou klíčovými prvky v oblasti BOZP. Jejich účelem je chránit zaměstnance před riziky, přičemž nesmí ohrožovat jejich zdraví ani bránit při výkonu pracovních úkolů. OOPP musí splňovat požadavky stanovené nařízením vlády č. 390/2021 Sb. Je důležité si uvědomit, že běžné pracovní oděvy a obuv, které nejsou určeny k ochraně zdraví zaměstnanců před riziky a nepodléhají mimořádnému opotřebení nebo znečištění, nejsou považovány za OOPP. Stejně tak výstroj a vybavení záchranných sborů, speciální ochranné prostředky používané v armádě, bezpečnostních nebo pořádkových silách, sportovní výstroj a vybavení, ochranné prostředky pro sebeobranu a prostředky pro zjišťování a signalizaci rizik a škodlivin na pracovišti nepatří mezi OOPP (Janáková, 2018; Neugebauer, 2016; Česko, 2006a; Česko, 2021).

Riziko

Pojem riziko nemá jednoznačnou definici. Podle Smejkala a Raise (2013, s. 99) „*Riziko vyjadřuje míru ohrožení aktiva, míru nebezpečí, že se uplatní hrozba a dojde k nežádoucímu výsledku vedoucímu ke vzniku škody. Velikost rizika je vyjádřena jeho úrovní. Riziko vzniká vzájemným působením hrozby a aktiva.“* Neugebauer (2018) definuje riziko jako kombinaci pravděpodobnosti výskytu úrazu a závažnosti tohoto úrazu.

Když čelíme hrozbě nebo příležitosti, riziko se skládá ze dvou klíčových prvků: potenciálně nepříznivého výsledku (důsledku) a pravděpodobnosti jeho výskytu. Riziko lze často

vyjádřit prostou rovnicí: Riziko = důsledek × pravděpodobnost, jak vyplývá z obrázku (Obr. 1) (Terje, 2015).

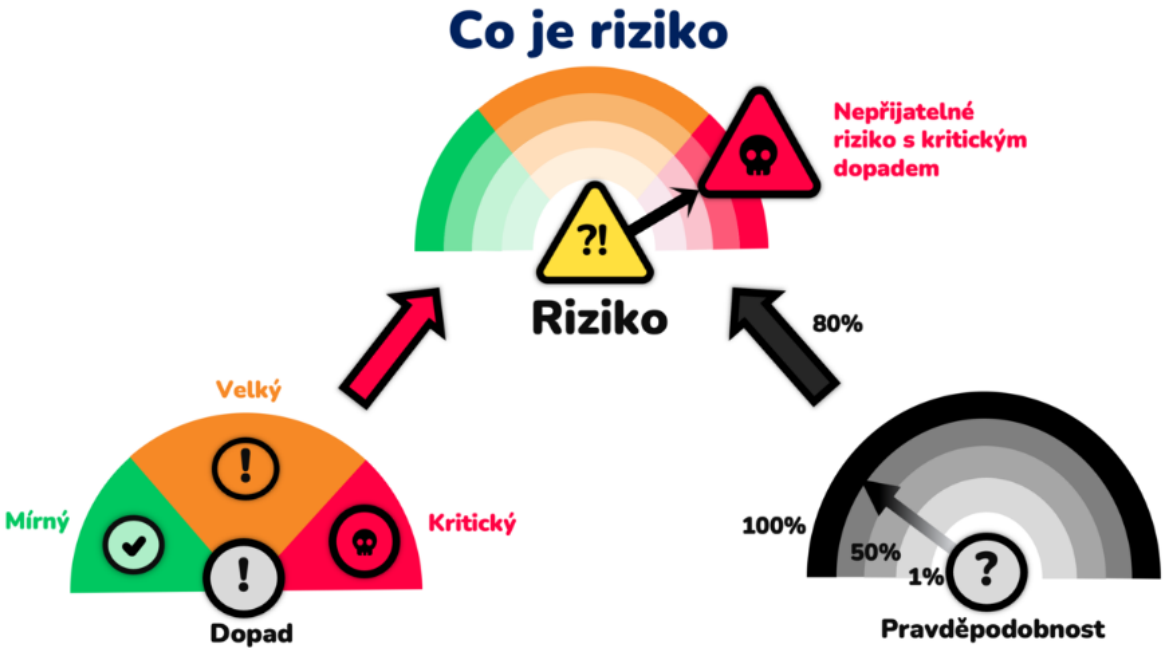

Obrázek 1 Definice rizika
zdroj: https://aptien.com/uploads/kb_block_image/what-is-risk/medium_co-je-riziko.png

Zdroj rizika

Prvek, který izolovaně nebo ve spojení s dalšími prvky, může potenciálně představovat riziko (ÚNMZ, 2018a).

Zdroje rizika mohou být různé a zahrnovat události, rozhodnutí, zásahy a procesy, které mohou mít pozitivní nebo negativní dopad. Zdrojem rizika mohou být také situace, které již existují, ale jejichž výsledky jsou stále nejisté. Události a jejich následky mohou mít více příčin nebo mohou být součástí kauzálních řetězců. Řízení rizik může být provedeno modifikací zdrojů rizika (ÚNMZ, 2020).

3 BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

BOZP jsou klíčovými aspekty, které ovlivňují každodenní život pracovníků. Pracovní prostředí je rizikovější než prostředí občanské, a proto existují pravidla a opatření, která mají za cíl minimalizovat negativní dopady práce na lidské zdraví. Bezpečnost a zdraví jsou základními potřebami každého jednotlivce, a proto jsou zakotveny v každém systému řízení a vládnutí.

Záruka bezpečnosti a ochrany zdraví se realizuje prostřednictvím tří hlavních pilířů: legislativy, exekutivy a soudnictví. Legislativa stanovuje povinnosti a závazky zaměstnavatelů a zaměstnanců v oblasti BOZP. Exekutiva dohlíží na dodržování těchto pravidel a provádí inspekce na pracovištích. Soudnictví pak řeší případy porušení BOZP a následné sankce.

3.1 Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Cílem systému BOZP je ochrana zaměstnanců a ostatních dotčených osob před úrazy a poškozením zdraví. Toho lze dosáhnout stanovením a dodržováním požadavků na pracoviště a pracovní prostředí, bezpečností technických zařízení, vhodnou organizací práce, správnými technologickými a pracovními postupy a požadavky na zdravotní a odbornou způsobilost zaměstnanců a jiných pracujících osob (Neugebauer, 2018; Janáková, 2018).

Lidský faktor hraje klíčovou roli při zajištění BOZP. Jeho vliv na vznik incidentů, jako jsou pracovní úrazy nebo havárie, je značný. Často se domníváme, že incidenty jsou důsledkem nedbalosti, nepozornosti, neschopnosti nebo bezohledného porušování pravidel ze strany jednotlivce. Avšak samotný incident nemusí být pouze selháním lidského faktoru, může také signalizovat selhání systému.

Je nezbytné nejenom porozumět lidskému faktoru, ale také analyzovat systém, v němž se incident odehrál. Teprve na základě tohoto komplexního pohledu mohou organizace provést efektivní posouzení rizik. To zahrnuje zhodnocení vlivu lidského faktoru na BOZP a identifikaci opatření, která minimalizují riziko incidentů.

Kromě fyzických rizik je také nezbytné adresovat psychosociální faktory na pracovišti, včetně stresu, šikany a nadměrné pracovní zátěže. Tyto faktory mohou negativně ovlivnit jak fyzické, tak mentální zdraví zaměstnanců, vedoucí ke snížení produktivity a zvýšení absencí. Přístupy k řešení těchto výzev zahrnují tvorbu podpůrného pracovního prostředí,

poskytování přístupu k poradenství a podporu „work-life balance“. Příkladem úspěšné praxe může být implementace programů zaměřených na snížení stresu a podporu duševního zdraví, což vede ke zlepšení celkového pracovního prostředí.

3.2 Základní oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

V této kapitole je zaměřena pozornost na základní oblasti BOZP. Tyto oblasti jsou klíčovým aspektem každého pracovního prostředí a mají za cíl zajistit bezpečí a zdraví pracovníků. V následujících částech budou tyto oblasti podrobněji prozkoumány a následně aplikovány v praktické části s konkrétním zaměřením na vybraný vojenský útvar.

Základní povinnosti zaměstnavatele v oblasti BOZP

Zaměstnavatel má zákonnou povinnost zajišťovat bezpečné pracovní podmínky a chránit zdraví zaměstnanců před riziky spojenými s pracovní činností. Tato povinnost je součástí širších pracovních povinností a platí pro všechny úrovně řízení a pro všechny pracovní role. Je nezbytné, aby zaměstnavatel neustále hodnotil potenciální rizika a přijímal preventivní opatření k jejich eliminaci nebo alespoň k minimalizaci jejich dopadu na zaměstnance. Obvykle není dosažitelné, nebo rozumně proveditelné rizika zcela odstranit, proto musí zaměstnavatel provést jejich důkladné hodnocení a zavést taková opatření, která zajistí, že jakékoli zbytkové riziko bude přijatelné a co nejmenší. Tato opatření jsou integrální součástí podnikových procesů a rozhodnutí na všech úrovních řízení (Česko, 2006a; Česko, 2006b; Novotný, 2022).

Práva a povinnosti zaměstnanců v oblasti BOZP

Zaměstnanci mají základní právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví v průběhu své práce. Jsou oprávněni obdržet veškeré informace týkající se potenciálních rizik spojených s jejich pracovními úkoly a o dostupných opatřeních k ochraně před těmito riziky. Tyto informace by měly být poskytovány jasně a srozumitelně. Každý zaměstnanec má nejen právo, ale i povinnost aktivně se podílet na vytváření a udržování bezpečného a zdravotně nezávadného pracovního prostředí. To zahrnuje dodržování bezpečnostních postupů stanovených zaměstnavatelem a účast na řešení problémů souvisejících s BOZP. Zaměstnanci jsou dále povinni chránit svou bezpečnost a zdraví, stejně jako bezpečnost a zdraví ostatních, které mohou jejich činnosti ovlivnit. Musí se zúčastnit školení v oblasti BOZP poskytovaných zaměstnavatelem a ověřit své znalosti v této oblasti. Jejich povinností je také podstoupit PLP, vyšetření nebo očkování podle specifických předpisů. V případě

pracovního úrazu, ať už vlastního nebo kolegy, je zaměstnanec povinen tento úraz neprodleně nahlásit svému nadřízenému a spolupracovat na vyšetření jeho příčin, pokud mu to jeho zdravotní stav umožňuje. Tato spolupráce je klíčová pro prevenci budoucích incidentů a pro zlepšení bezpečnostních protokolů (Česko, 2006a; Novotný, 2022).

Pracovnělékařská péče

Zaměstnavatel má povinnost poskytovat pracovnělékařské služby (dále jen „PLS“) zaměstnancům a uchazečům o zaměstnání v souladu s právními předpisy, konkrétně zákonem č. 373/2011 Sb. a vyhláškou č. 79/2013 Sb. Tyto služby mají preventivní charakter a zahrnují hodnocení dopadu pracovních aktivit, prostředí a podmínek na zdraví zaměstnanců, provádění preventivních lékařských prohlídek a posuzování zdravotní způsobilosti k práci. Dále zahrnují poradenství v oblasti ochrany zdraví na pracovišti, prevenci pracovních úrazů a nemocí z povolání, školení v poskytování první pomoci a pravidelný dohled nad pracovními podmínkami (Česko, 2011b; Česko, 2013).

Povinnost zajištění PLS se vztahuje na všechny zaměstnavatele bez ohledu na počet zaměstnanců. Náklady na PLS jsou hrazeny zaměstnavatelem, kromě případů posuzování nemocí z povolání a sledování zdravotního stavu při preventivních prohlídkách v souvislosti s nemocemi z povolání a po ukončení rizikové práce (Česko, 2011b; Česko, 2013).

Pracovnělékařské prohlídky zahrnují:

- **vstupní prohlídka:** prohlídka před nástupem do práce;
- **periodická prohlídka:** pravidelná kontrola během zaměstnání;
- **mimořádná prohlídka:** prohlídka vyžádaná v případě mimořádných situací;
- **výstupní lékařská prohlídka:** prohlídka při ukončení pracovního poměru;
- **následná prohlídka:** lékařská kontrola po ukončení rizikové práce (Česko, 2013).

Poskytování první pomoci

Zaměstnavatel má povinnost zajišťovat první pomoc pro své zaměstnance a v této oblasti úzce spolupracuje s poskytovatelem PLS. Je důležité, aby byla pracoviště vybavena prostředky pro poskytnutí první pomoci v rozsahu, který byl dohodnut s příslušným poskytovatelem PLS. Toto vybavení by mělo zahrnovat také prostředky pro rychlé přivolání zdravotnické záchranné služby. V rámci této spolupráce je zaměstnavatel také povinen zajistit, aby byl potřebný počet zaměstnanců řádně vyškolen v poskytování první pomoci.

Vybavení pro poskytnutí první pomoci by mělo být v rozsahu odpovídajícím rizikům, která se mohou na pracovišti vyskytnout. Je nezbytné, aby byly tyto prostředky a zařízení umístěny na snadno dostupném místě a byly jasně označeny. Na každém pracovišti by měl být také vypracován plán opatření, tzv. traumatologický plán, který upřesňuje postupy pro poskytnutí včasné a správné první pomoci. Tento plán by měl být pravidelně aktualizován a všichni zaměstnanci by měli být s jeho obsahem seznámeni (Česko, 2006a; Česko, 2006b; Česko, 2005a).

Školení zaměstnanců

Při nástupu do práce je nezbytné, aby byl zaměstnanec seznámen s pracovním řádem a s právními a dalšími předpisy týkajícími se BOZP, které je povinen dodržovat. Toto zahrnuje také seznámení se s interními předpisy firmy. Zaměstnavatel má povinnost zajistit školení zaměstnanců v oblasti BOZP. Toto školení by mělo proběhnout při nástupu zaměstnance do práce, ale také v případě změny pracovního zařazení, změny druhu práce, zavedení nové technologie, změny výrobních a pracovních prostředků nebo změny technologických či pracovních postupů. Školení by mělo být také provedeno v případech, které mají nebo mohou mít podstatný vliv na BOZP. Zaměstnavatel je odpovědný za stanovení obsahu a frekvence školení o právních a dalších předpisech týkajících se BOZP. Je také odpovědný za způsob ověřování znalostí zaměstnanců a vedení dokumentace o provedeném školení. Pokud to vyžaduje povaha a závažnost rizika, musí být školení opakováno. V případech, které mají nebo mohou mít podstatný vliv na BOZP, musí být školení provedeno bez zbytečného odkladu (Česko, 2006a; Novotný, 2022).

Osobní ochranné pracovní prostředky

Při výběru OOP je třeba brát v úvahu specifické podmínky na daném pracovišti. Při přidělování OOPP mohou sloužit jako vodítko přílohy k Nařízení vlády č. 390/2021 Sb., které stanovují rozsah a bližší podmínky poskytování OOPP, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků. Klíčovou informací pro uživatele je návod k použití. Zaměstnavatel je povinen poskytnout OOPP zaměstnancům bezplatně, a to na základě vlastního seznamu, který je sestaven na základě vyhodnocení rizik a specifických pracovních podmínek. Zaměstnavatel také stanovuje způsob, podmínky a dobu používání OOPP, a to s ohledem na frekvenci a závažnost vyskytujících se rizik, charakter a druh práce a pracoviště, a také s přihlédnutím k vlastnostem daného OOPP. Zaměstnanec musí být s používáním OOPP řádně seznámen. Zaměstnavatel má také povinnost udržovat OOPP

v použitelném stavu a kontrolovat jejich používání (Česko, 2006a; Česko, 2021; BOZP info.cz, © 2018; Škréta, 2021).

Pracovní (služební) úrazy a nemoci z povolání

Zaměstnavatel má povinnost provést šetření příčin a okolností, které vedly k pracovnímu úrazu. Toto šetření by mělo proběhnout za účasti zaměstnance, pokud to jeho zdravotní stav dovoluje, a také za účasti příslušného odborového orgánu nebo zástupce pro oblast BOZP. Bez vážných důvodů by neměl být změněn stav na místě úrazu. Zaměstnavatel je také povinen vést evidenci o všech úrazech v knize úrazů. Tato evidence by měla zahrnovat i ty úrazy, které nevyústily v pracovní neschopnost, nebo ty, které způsobily pracovní neschopnost nepřesahující tři kalendářní dny. Je důležité, aby zaměstnavatel přijímal opatření, která by zabránila opakování pracovních úrazů. V případě úrazu zaměstnance je zaměstnavatel povinen neprodleně, nejpozději však do pěti pracovních dnů ode dne, kdy se o úrazu dozvěděl, vyhotovit záznam o úrazu (Česko, 2006a; Česko, 2010).

Pro účely RMO č. 41/2008 Sb. (Ministerstvo obrany, 2018a) se termín "pracovní úraz" vztahuje také na služební úraz státního zaměstnance. Vedoucí OC má povinnost ustanovit komisi pro vyšetření příčin a okolností úrazu a navržení efektivních preventivních opatření. Členové komise jsou navrhováni odborně způsobilými zaměstnanci daného OC a komise by měla mít minimálně tři členy.

Pro vojáky z povolání a vojáky v záloze ve službě je obsah řízení o odškodnění stanoven zákonem č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, na který odkazuje i zákon č. 45/2016 Sb., o službě vojáků v záloze, ve znění pozdějších předpisů. Procesně se postupuje podle zákona o vojácích z povolání a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. U občanských zaměstnanců (dále jen „o. z.") je obsah řízení o odškodnění určen zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, s doplňkovým použitím zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (Ministerstvo obrany, 2018b).

*„**Nemoci z povolání** jsou nemoci vznikající nepříznivým působením chemických, fyzikálních, biologických nebo jiných škodlivých vlivů, pokud vznikly za podmínek uvedených v seznamu nemocí z povolání. Nemocí z povolání se rozumí též akutní otrava vznikající nepříznivým působením chemických látek. Nemoci z povolání jsou uvedeny v seznamu nemocí z povolání, který tvoří přílohu nařízení vlády č. 290/1995 Sb."* (Česko, 1995, § 1).

Kategorizace práce

V rámci kategorizace prací se provádí komplexní hodnocení míry zátěže zaměstnanců faktory, které jsou klíčové pro kvalitu pracovních podmínek z hlediska zdraví. Toto hodnocení se realizuje na základě analýzy výskytu a rizikovosti faktorů, které mohou mít dopad na zdraví zaměstnanců. Při hodnocení zdravotních rizik, které jsou základem pro kategorizaci prací, se dle vyhlášky č. 432/2003 Sb. posuzuje přítomnost a intenzita působení 13 faktorů. Výsledky kategorizace prací jsou využívány jako objektivní základ pro stanovení opatření k ochraně zdraví při práci a k omezení rizik možného poškození zdraví. Tato opatření zahrnují určení minimálního rozsahu a frekvence pracovně lékařských prohlídek a zajištění průběžného sledování expozice zaměstnanců jednotlivým rizikovým faktorům pracovních podmínek prostřednictvím měření. Hodnocení zdravotních rizik v rámci kategorizace prací je také využíváno pro stanovení dalších opatření k ochraně zdraví při práci, ať už se jedná o technická, organizační nebo náhradní opatření (určení vhodných OOPP). Podle § 37 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., se práce zařazují do čtyř kategorií na základě míry faktorů a jejich rizikovosti pro zdraví. Zaměstnavatel má povinnost informovat zaměstnance o tom, do jaké kategorie byla práce, kterou vykonávají, zařazena (Česko, 2000; Novotný, 2022).

Moderní technologie

Moderní technologie hrají stále významnější roli v oblasti BOZP. Digitální nástroje a aplikace umožňují zaměstnavatelům efektivněji monitorovat a řídit bezpečnostní rizika na pracovišti. Například senzory mohou detekovat nebezpečné úrovně toxických látek ve vzduchu, zatímco mobilní aplikace umožňují zaměstnancům snadno hlásit bezpečnostní incidenty nebo obavy. Tyto technologie nejen zlepšují shromažďování dat a reakční časy, ale také podporují kulturu bezpečnosti a povědomí o zdraví na pracovišti.

4 ŘÍZENÍ RIZIK

V současné době je BOZP klíčovým faktorem úspěchu a efektivity každé organizace. Rizika, spojená s BOZP, mají zásadní vliv na produktivitu, finanční výsledky a reputaci firmy. Především však mohou mít vážné důsledky pro zdraví a bezpečí zaměstnanců. Proto je řízení těchto rizik absolutně nezbytné.

Jednoduše řečeno, „nejistota“ představuje hlavní důvod, proč je prováděna analýza rizik. V prostředí, kde jsou rizika neodmyslitelnou součástí rozhodovacích procesů, může být rozhodování obtížné, dokonce i za jasně definovaných okolností. Diskuze o hodnotách, prioritách a kompromisech by mohla probíhat jednodušeji, avšak v reálném světě, který je plný nejistot, musíme čelit neznámým aspektům našeho života, problémům a často nejistým výsledkům našich rozhodnutí. Čím dál více si uvědomujeme hodnotu efektivního řízení, hodnocení a komunikace rizik, což nám umožňuje činit lepší rozhodnutí a informovat veřejnost a zainteresované strany o povaze rizik, kterým čelíme, a o opatřeních, která podnikáme k jejich minimalizaci (Yoe, 2019).

Existují také další přesvědčivé důvody pro analýzu rizik. Naše dosavadní rozhodovací procesy a řešení problémů přinesly pozoruhodné výsledky ve zlepšování lidského života díky pokrokům v medicíně, inženýrství, financích, environmentálním managementu a dalších oblastech. Navzdory těmto úspěchům však stále čelíme značným a trvalým problémům, a nová rizika se neustále objevují. I když nám naše minulé strategie rozhodování dobře sloužily, nebyly dostatečné ke kompletnímu odstranění rizik z našeho světa. Provádění analýzy rizik nám umožňuje záměrně snižovat rizika v našem životě, inteligentně přijímat rizika, když je to odůvodněné, a doufáme, že snížíme nepřijatelná rizika na úroveň, kterou dokážeme tolerovat (Yoe, 2019).

„Řízení rizik je proces, při němž se subjekt řízení snaží zamezit působení již existujících i budoucích faktorů a navrhuje řešení, která pomáhají eliminovat účinek nežádoucích vlivů, a naopak umožňují využít příležitostí působení pozitivních vlivů. Součástí procesu řízení rizik je rozhodovací proces, vycházející z analýzy rizika“ (Smejkal, Rais, 2013, s. 116).

4.1 Klíčové oblasti řízení rizik

V dnešním dynamickém podnikatelském a manažerském prostředí představuje řízení rizik nezbytný nástroj pro identifikaci, hodnocení a mitigaci potenciálních hrozeb, které mohou ovlivnit dosažení cílů organizace. Klíčové oblasti řízení rizik zahrnují procesy identifikace

rizik, jejich analýzu a hodnocení, a také vývoj strategií pro jejich zvládání. Tyto strategie mohou zahrnovat široké spektrum akcí, od přijetí určité míry rizika až po jeho přenos, snížení nebo eliminaci. Řízení rizik je těsně propojeno s politikou a její analýzou. Pod pojmem politika rozumíme soubor zásad nebo strategií, které usměrňují rozhodovací procesy k dosažení stanovených cílů. Tento termín se používá v kontextu mezinárodních organizací, vládních institucí, firem soukromého sektoru, skupin i jednotlivců (Aven, 2019).

Shital Thekdi a Terje Aven ve své knize "Think Risk" (2023) popisují riziko jako stálou a nezbytnou součást našich životů a profesních aktivit. S ohledem na nejistou povahu budoucnosti a inherentní nepřesnost předpovědí je rozdílnost v názorech na riziko a nejistotu přirozená. Tato diverzita názorů však nemusí být vždy na škodu, může nás vést k nalezení kompromisu, který uznává variabilitu dostupných informací v závislosti na konkrétní situaci.

Proces řízení rizik systematicky implementuje politiky, postupy a praxe zaměřené na komunikaci a konzultace, definici kontextu, hodnocení, zpracování, sledování, revizi, dokumentaci a reportování rizik. Tento proces, znázorněn na obrázku (Obr. 2), by měl být integrální součástí celkového řízení a rozhodovacích procesů organizace a být začleněn do její struktury, operací a procedur. Řízení rizik lze aplikovat na různých úrovních včetně strategické, operativní, programové nebo projektové (ÚNMZ, 2018a).

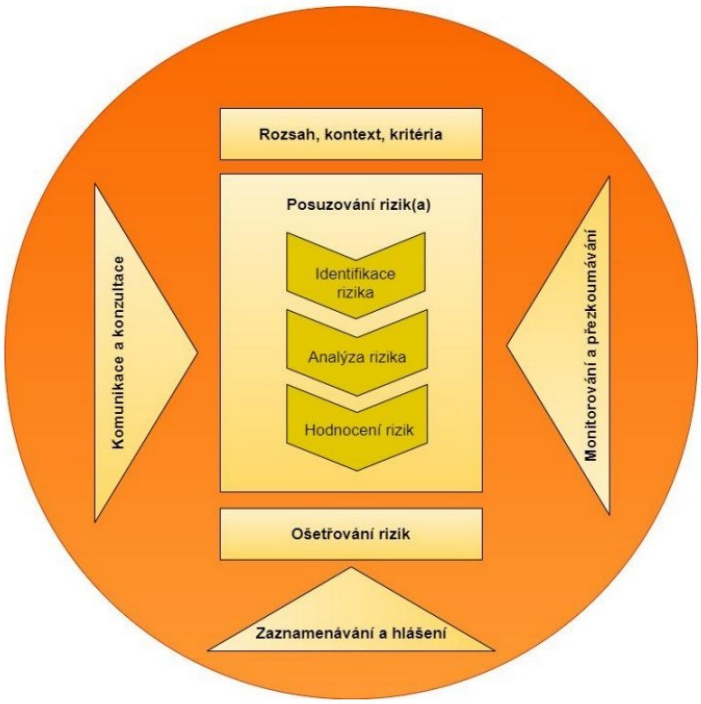

Obrázek 2 Proces řízení rizik (zdroj: ÚNMZ, 2018a)

4.1.1 Identifikace rizik

Hlavním cílem procesu identifikace rizik je odhalit a pojmenovat potenciální hrozby, které by mohly pozitivně nebo negativně ovlivnit schopnost organizace dosáhnout svých cílů. Klíčem k úspěšné identifikaci rizik jsou přesné, aktuální a relevantní informace. Tento krok vyžaduje komplexní přístup, včetně sběru dat a expertních znalostí, aby se zajistilo, že všechna možná rizika jsou rozpoznána a řádně definována (ÚNMZ, 2018a).

Tento proces nejen odhaluje potenciální hrozby, ale také hodnotí, jaký vliv by mohlo mít jejich naplnění na konkrétní aktiva a operace organizace. Důležité je zde určení míry rizika a rozhodnutí, zda jsou identifikovaná rizika přijatelná, či vyžadují další opatření. Kvalitní analýza rizik tvoří základ pro efektivní strategie řízení rizik (Smejkal, Rais, 2013).

4.1.2 Analýza rizik

Analýza rizik je obvykle chápána jako proces definování hrozeb, pravděpodobnosti jejich uskutečnění a dopadu na aktiva, tedy stanovení rizik a jejich závažnosti (Smejkal, Rais, 2013).

Je to proces zaměřený na podrobné pochopení povahy a charakteristik identifikovaných rizik, včetně jejich možného dopadu. Tento krok zahrnuje detailní zkoumání nejistot, zdrojů rizik, možných důsledků, pravděpodobnosti jejich manifestace, relevantních událostí a scénářů, stejně jako efektivitu opatření pro jejich řešení. Jelikož může jedna událost mít mnoho příčin a důsledků a ovlivnit různé cíle, je analýza rizik klíčová pro posouzení jejich komplexního vlivu a pro rozhodování o nejvhodnějších způsobech řešení. Výsledky analýzy rizik jsou základem pro informované rozhodování a poskytují přehled o možnostech, včetně různých typů a úrovní rizik. Tento krok je nezbytný pro výběr nejúčinnějších strategií a opatření pro mitigaci rizik, umožňuje informované rozhodování a přispívá k lepšímu pochopení a řízení potenciálních hrozeb (ÚNMZ, 2018a).

4.1.3 Hodnocení rizik

Proces hodnocení rizik je kontinuální, dynamický a zahrnuje klíčové aktivity:

- zhodnocení možného poškození aktiv, v důsledku realizace identifikovaných hrozeb, přičemž se zohledňují všechny potenciální dopady;

- posouzení pravděpodobnosti výskytu rizik v kontextu existujících hrozeb, zranitelnosti a již zavedených opatření (Smejkal, Rais, 2013).

Výstupy z hodnocení rizik jsou klíčové pro určení strategických kroků vedení organizace, stanovení priorit v řízení rizik a implementaci preventivních opatření. Proces hodnocení a přijímání opatření může vyžadovat opakovanou aplikaci, aby byly adekvátně pokryty všechny části organizace nebo specifické aktivity. Je důležité již v počáteční fázi určit, do jaké míry chceme rizika redukovat. Pokusy o eliminaci všech rizik by vedly k nepřiměřeným nákladům a mohly by negativně ovlivnit funkčnost organizace (Smejkal, Rais, 2013).

Hodnocení rizika představuje klíčovou součást řízení rizik, poskytující systematickou metodiku pro identifikaci potenciálních vlivů na cíle a analýzu jejich vzájemných vztahů a pravděpodobností. Tento proces je nezbytný pro informované rozhodování o vhodných opatřeních, která je potřeba přijmout pro budoucí činnost (Popov et al., 2016).

4.1.4 Ošetřování rizik

Představuje cyklický proces, který zahrnuje identifikaci a výběr strategií pro zvládání rizik, plánování a realizaci těchto strategií, hodnocení jejich účinnosti a určení, zda je zbytkové riziko akceptovatelné. Pokud není zbytkové riziko akceptovatelné, jsou přijata další opatření. Výběr nejvhodnější strategie pro zvládnutí rizika vyžaduje zvážení potenciálních výhod ve vztahu k dosažení cílů organizace oproti nákladům, vynaloženému úsilí a možným nevýhodám implementace. Strategie pro řízení rizik nemusí být vzájemně se vylučující a mohou se lišit svou vhodností v závislosti na konkrétních okolnostech (ÚNMZ, 2018a).

4.1.5 Přijímaná opatření

Cílem řešení rizik je výběr a aplikace strategií pro jejich zvládnutí. Tento proces zahrnuje opakované kroky, jako je vytváření a selekce možností řešení rizik, plánování a zavádění těchto řešení, hodnocení jejich účinnosti, a rozhodování o přijatelnosti zbytkového rizika. Pokud zbývající riziko není přijatelné, jsou vyžadována další opatření. Výběr strategií by měl reflektovat cíle organizace, kritéria pro rizika a dostupné zdroje. Důležité je také zohlednit hodnoty a očekávání zúčastněných stran a najít nejefektivnější formy komunikace a konzultace s nimi. Je třeba si uvědomit, že řešení rizik nemusí vždy přinést očekávané výsledky a může mít nechtěné důsledky, stejně jako vytvořit nová rizika, která je nutné řídit (ÚNMZ, 2018a).

4.1.6 Vedení dokumentace

Důkladné dokumentování a komunikace procesů a výsledků řízení rizik jsou nezbytné pro:

- umožnění stálé komunikace o aktivitách a výstupů řízení rizik napříč organizací;
- poskytování relevantních informací pro podporu rozhodovacích procesů;
- přispívání k neustálému zlepšování procesů řízení rizik;
- podpora interakce s klíčovými zúčastněnými stranami, včetně těch, kteří mají rozhodovací pravomoc a odpovědnost (ÚNMZ, 2018a).

Reporting je klíčovým prvkem správy organizace, který slouží k vylepšení kvality komunikace se zainteresovanými stranami a posiluje podporu pro vedení a dozorčí orgány v plnění jejich rolí (ÚNMZ, 2018a).

4.1.7 Komunikace rizik

Organizace by měla zavést schválené postupy pro komunikaci a konzultace, aby podpořila efektivní řízení rizik. Komunikace obnáší rozšiřování informací mezi cílovými skupinami. Konzultace zahrnují získávání a využívání zpětné vazby od účastníků, což má vliv na tvorbu rozhodnutí a další činnosti. Je důležité, aby komunikace a konzultace probíhaly včas a zajišťovaly shromažďování, porovnávání, propojování, syntetizaci a sdílení relevantních informací, stejně jako poskytování zpětné vazby a provádění vylepšení (ÚNMZ, 2018a).

4.1.8 Monitoring a kontrola

Cílem monitorování a přezkoumávání je zajištění a zlepšování kvality a efektivity všech aspektů procesu, od jeho návrhu až po realizaci a výsledné produkty. Tyto aktivity by měly být integrovány do procesu řízení rizik jako plánované a systematické činnosti s jasně definovanými odpovědnostmi. Monitorování a přezkoumávání by mělo probíhat kontinuálně ve všech etapách procesu a zahrnovat plánování, sběr a analýzu dat, dokumentaci výsledků a poskytování zpětné vazby. Výstupy z těchto činností by měly být využity pro řízení výkonnosti organizace, hodnocení a reportování (ÚNMZ, 2018a).

4.2 Vybrané metody analýzy rizik použité v praktické části

Přístupy k analýze rizik lze kategorizovat na základě toho, jak jsou v rámci procesu vyjádřeny různé veličiny. Dvě hlavní metody – kvantitativní a kvalitativní – představují základní přístupy k vyjádření a analýze rizik. V praxi se může uplatňovat buď jeden z těchto

přístupů samostatně, nebo jejich kombinace, v závislosti na specifikách dané situace. V současné době existuje mnoho takových nástrojů. Kvantitativní analýza rizik často využívá specializované softwarové nástroje, které obsahují rozsáhlou databázi informací a metodik. Tyto programy usnadňují proces analýzy tím, že poskytují strukturovaný rámec a automatizují výpočty (Smejkal, Rais, 2013).

V praktické části diplomové práci jsou použity metody brainstorming, SWOT analýza, Checklist (kontrolní seznam), jednoduchá bodová polo-kvantitativní metoda „PNH“ a strukturovaný rozhovor. Dle ČSN EN IEC 31010:2019 (ÚNMZ, 2020) patří brainstorming a rozhovor do skupiny technik pro získávání názorů (označení B.1) a kontrolní seznam do skupiny B.2 – techniky pro identifikování rizika.

4.2.1 Brainstorming

Brainstorming je často považován za rychlý a jednoduchý způsob shromažďování nápadů týkajících se specifického problému pro následnou analýzu. Je často první z řady používaných technik (Popov et al., 2016).

Jde o týmovou diskusi řízenou vedoucím týmu podle předem připraveného scénáře. Hlavní výhodou je podpora týmové práce, která může působit jako motivační faktor. Na druhé straně je tato metoda časově náročná a může být ohrožena dominancí silných individualit. Jednotlivé pojmy na tabuli lze propojovat a vytvářet tak komplexní obrazce, známé jako mapy mysli, tzv. mind maps (Šenovský et al., 2020).

Cílem je podnítit otevřenou diskusi k identifikaci potenciálních selhání, nebezpečí, rizik a možných kontrolních opatření. Brainstorming může být proveden strukturovaně nebo nestrukturovaně. Pro efektivitu sezení je nezbytné zajistit prostředí bez hodnocení nápadů – bez kritiky nebo favoritismu; podporovat účast a kreativní myšlení s důrazem na kvantitu před kvalitou (Popov et al., 2016).

4.2.2 SWOT analýza

SWOT analýza představuje strategický nástroj, který poskytuje komplexní rámec pro systematizaci a hodnocení silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb, kterým čelí organizace. Tato metoda umožňuje nejen identifikaci interních zdrojů a omezení organizace, ale také externích faktorů, které mohou ovlivnit její výkonnost. Klíčovým přínosem je její schopnost odhalovat kritické vztahy mezi jednotlivými identifikovanými faktory, což

umožňuje vedení organizace rozvíjet strategie, které cíleně využívají interní silné stránky a příležitosti k překonání slabostí a možnosti čelit hrozbám (Šenovský et al., 2020).

SWOT analýza také podporuje strategické rozhodování tím, že poskytuje strukturovaný přehled o tom, jak lze strategické iniciativy nejlépe zaměřit. Organizace mohou využívat výstupy z této analýzy k zajištění, že jsou zdroje alokovány efektivně, s maximálním možným dopadem na klíčové oblasti, které vyžadují rozvoj nebo zabezpečení. Tato metoda se stává neocenitelným nástrojem pro všechny úrovně managementu, od strategického plánování po operativní a taktické řízení.

4.2.3 Checklist (kontrolní seznam)

Kontrolní seznam je praktický nástroj obsahující seznam potenciálních hrozeb, opatření a rizik. Lze jej uplatnit v jakékoli fázi životního cyklu produktu, procesu nebo systému. Možnost integrace do ostatních metod posouzení rizik podporuje identifikaci nových výzev. Proces zahrnuje definici rozsahu aktivit, určení účelu kontrolního seznamu, odpovědnosti a metodu dokumentace a prezentace výsledků (Pačaiová et al., 2016).

Kontrolní seznamy obvykle sestávají z konkrétních položek nebo otázek typu ‘ano/ne’, které jsou odvozeny od publikovaných norem, kódů a průmyslových postupů pro specifické aplikace. Tato metoda je relativně snadno použitelná a cenově dostupná, avšak kvalita analýzy je závislá na detailnosti a obsahu kontrolního seznamu. Efektivní kontrolní seznam se musí zaměřovat na konkrétní obavy, normy nebo praktiky analyzovaného procesu nebo systému. Kontrolní seznamy by měly být vybírány anebo vytvářeny osobou s relevantními zkušenostmi. Pokud jsou z kontrolního seznamu vynechány klíčové položky nebo otázky, může analýza přehlédnout existující hrozby nebo scénáře hrozeb (Popov et al., 2016).

4.2.4 Jednoduchá bodová polo-kvantitativní metoda „PNH“

Hodnocení rizik může probíhat v různých formách, které závisí na dostupných informacích, schopnostech hodnotitelů, účelu posouzení rizik a typu hrozby. Jednou z používaných metod je jednoduchá bodová polo-kvantitativní metoda zvaná “PNH”. Provádí hodnocení rizik na základě trojího kritéria: pravděpodobnosti vzniku (P), pravděpodobnosti následků (N) a názoru hodnotitelů (H). Umožňuje určit pravděpodobnost výskytu daného rizika a jeho potenciální dopad v daném období (Koudelka, Vrána, 2006).

Odhad pravděpodobnosti (P), že se dané nebezpečí skutečně projeví, je určen na základě stupnice, obvykle od 1 do 5. Tato stupnice zohledňuje míru, úroveň a kritéria různých druhů

nebezpečí a ohrožení. Podobně je pro určení pravděpodobnosti následků (N), což je závažnost dopadů, použita stupnice od 1 do 5. Složka názor hodnotitelů (H) bere v úvahu různé faktory, které ovlivňují závažnost ohrožení. Mezi tyto faktory patří počet osob vystavených riziku, doba, po kterou jsou ohroženy, stáří a technický stav technologických zařízení a objektů, kumulace a dynamika rizika, a také možnost poskytnutí první pomoci. Tato složka je důležitá pro celkové hodnocení rizika. V této položce je rovněž užito stejné klasifikace jako u předchozích. Celkové hodnocení rizika se získá součinem všech tří zmiňovaných složek a výsledkem je ukazatel míry rizika (R) (Koudelka, Vrána, 2006; Šefčík, 2009).

Blíže bude tato metoda popsána v praktické části v kapitole 7.4.

4.2.5 Strukturovaný rozhovor

Rozhovor je široce využívanou technikou v rámci mnoha vědních oborů. Strukturovaný rozhovor se vyznačuje pevně stanoveným souborem otázek a je preferovanou technikou pro sběr dat jak v kvalitativním, tak kvantitativním výzkumu. Tato metoda se odlišuje podle stupně standardizace, což ovlivňuje její konkrétní formu (Reichel, 2009).

Hlavním důvodem pro výběr této metody bylo, že umožňuje odhalovat fakta, zkušenosti, názory a postoje zkoumaných osob, které jiné metody nemohou zjistit. Klíčovou výhodou strukturovaného rozhovoru je možnost sledovat nejen verbální odpovědi, ale také neverbální reakce účastníků, umožňující tazateli dynamicky upravovat směr rozhovoru podle potřeby. Na druhou stranu, tato metoda přináší riziko, že získané informace mohou být subjektivně zprostředkované, což souvisí se specifickými cíli, názory a zkušenostmi respondenta. Rozhovor se však dá přizpůsobit různým situacím, pomáhá lépe pochopit kontext a důvody odpovědí. Hlavním účelem rozhovoru je navázat osobní kontakt mezi tazatelem a respondentem, protože to usnadňuje hlubší proniknutí do jejich motivů a postojů. Současně je nutné dbát na to, aby respondent nebyl ovlivněn sociálními nebo osobními vztahy, způsobem položení otázek či vztahem nadřízený – podřízený (Bláha, 2019).

Provádění kvalitativního rozhovoru je zároveň uměleckou i vědeckou disciplínou. Vyžaduje specifické dovednosti, empatii, soustředění, schopnost mezilidského porozumění a disciplínu. Při jeho přípravě je nutné zvážit obsah, formát a sekvenci otázek, stejně jako potenciální délku rozhovoru. Tyto aspekty jsou definovány předem nebo dynamicky během průběhu interview, v závislosti na charakteru rozhovoru (Hendl, 2012).

5 ZÁVĚREČNÁ KAPITOLA TEORETICKÉ ČÁSTI

Úvodní část teoretické části diplomové práce se primárně soustředí na legislativní aspekty BOZP. Struktura obsahu je rozdělena do tří podkapitol, které postupně mapují právní rámec relevantní pro Českou republiku, zahrnující klíčové zákony, vyhlášky a vládní nařízení, dále specifika pro AČR a související předpisy, a také evropské legislativní normy, které hrají klíčovou roli v oblasti BOZP.

Druhá kapitola se věnuje definici základních pojmů BOZP, což je zásadní pro hlubší pochopení tématu a orientaci v dané oblasti.

Třetí kapitola detailně popisuje povinnosti zaměstnavatelů a práva a povinnosti zaměstnanců v kontextu BOZP. Dále jsou zde analyzovány PLS, kategorizace práce, pracovní úrazy, nemoci z povolání a OOPP. Tato kapitola prohlubuje poznatky z legislativy a předpisů zmíněných v předchozích částech.

Závěrečná kapitola teoretické části se soustředí na procesy a metody řízení rizik, které jsou představeny s cílem posoudit specifická rizika na pracovištích vojenského útvaru.

Tato část slouží jako základní kámen k praktické části práce, kde jsou tyto metody řízení rizik aplikovány a testovány v reálném prostředí.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 CHARAKTERISTIKA SOUČASNÉHO STAVU BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ PŘI PRÁCI U VYBRANÉHO VOJENSKÉHO ÚTVARU

Praktická část diplomové práce je zaměřena na analýzu současného stavu BOZP u vybraného vojenského útvaru. S ohledem na legislativní omezení, konkrétně zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti a interním předpisům a dokumentům, kategorizujícím vybraná data režimem „Pro služební potřebu“, označujícím informace, jejichž zveřejnění mimo organizaci není v zájmu AČR, bude v práci nutné některé údaje pro zachování jejich důvěrnosti zobecnit.

Dalším krokem je klasifikace pracovních činností na daném útvaru a identifikace všech významných zdrojů nebezpečí se zaměřením na vybrané pracoviště. Následně bude proveden subjektivní odhad rizika a na jeho základě bude rozhodováno o přijatelnosti tohoto rizika.

V závěrečné části diplomové práce budou navržena opatření ke snížení identifikovaných rizik a výstupem bude zpracování metodické příručky pro velitele vojenského útvaru.

6.1 Povinnosti u vojenského útvaru v rámci bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Hlavní zodpovědnost za plnění úkolů BOZP a výkonu služby (dále jen „VS“) u vojenského útvaru nese statutární orgán, tedy velitel daného OC. Je povinen zajišťovat důslednou kontrolu dodržování předpisů, zákonů, vyhlášek a norem vztahujících se k BOZP a VS, plnění příkazů, zákazů a pokynů, které se týkají BOZP a VS, stanovit a činit opatření k odstranění nedostatků a závad a přijímat opatření k předcházení rizikům (Česko, 2006a).

Zákoník práce (Česko, 2006a) stanovuje, že vedoucí zaměstnanci (velitelé jednotek, jejich zástupci, náčelníci oddělení) odpovídají za plnění povinností v oblasti BOZP a VS vzhledem k podřízeným v rozsahu své funkce.

Za zajištění plnění úkolů BOZP a VS je přímo odpovědná odborně způsobilá osoba v prevenci rizik (dále jen „OZO“), jmenovaná velitelem a určená v jeho Organizačním rozkaze na daný výcvikový rok, včetně pozdějších doplňků. V souladu s RMO č. 41/2018 čl. 4, odst. 6 je do funkce koordinátora BOZP a VS pověřena osoba, která musí mít platný doklad o úspěšném vykonání zkoušky z odborné způsobilosti podle § 10 odst. 1, písm. a), zákona č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky BOZP v pracovněprávních

vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy a musí se podrobovat periodickým přezkoušením k obnovení platnosti odborné způsobilosti (každých 5 let před ukončením platnosti OZO). Určený OZO se pověřuje navrhováním organizačních opatření v oblasti BOZP a prevenci rizik, koordinací činnosti OZO útvaru a dále se podílí na zpracování a vedení dokumentace vztahující se k BOZP a prevenci rizik u útvaru v rozsahu své působnosti.

6.2 Systém provádění vzdělávání (školení) zaměstnanců z oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a výkonu služby

U vojenského útvaru probíhá několik druhů školení v různých časových intervalech a podle výkonu funkce vojáka z povolání (dále jen „VZP“) či o. z.

6.2.1 Vstupní školení zaměstnanců

Vstupní školení a školení na konkrétním pracovišti povinně absolvují:

- všichni VZP a o. z. nově přijatí do pracovního poměru k útvaru;
- všichni VZP a o. z., kteří z různých důvodů měli přestávku v zaměstnání nepřetržitě v trvání více jak 12 měsíců;
- osoby, které se zdržují v prostorech útvaru minimálně po sobě jdoucí 3 pracovní dny (služební cesty, kurzy apod.) nebo je to vyžadováno v rámci bezpečnostních předpisů a rizik spojených s jejich činností (Ministerstvo obrany, 2018a).

Vstupní školení je prováděno v den jejich prvního nástupu k útvaru. Toto školení je prováděno OZO BOZP a VS dle stanovené osnovy. Obsahem školení je seznámení se s všeobecnými povinnostmi zaměstnanců ve vztahu k BOZP a VS, PO a ochraně životního prostředí (dále jen „OŽP“). Školení se provádí v rozsahu min. 120 minut, je ukončeno ústním nebo písemným přezkoušením školeného. Zápis o provedeném vstupním školení je ukládán do osobního spisu školeného po dobu jeho VS u útvaru.

Vstupní školení na konkrétním pracovišti a seznámení s konkrétním pracovištěm provádí přímý nadřízený (vedoucí zaměstnanec) školeného (nově přijatý VZP nebo o. z.). Školení je v rozsahu min. 120 minut dle osnovy uvedené na Záznamu o vstupním školení BOZP a VS na konkrétním pracovišti (muži/ženy). Tento Záznam je uložen u přímého nadřízeného (vedoucího zaměstnance, velitele jednotky, náčelníka oddělení apod.) školeného zaměstnance po dobu jeho VS na konkrétním pracovišti (jednotce). Za provedení vstupního

školení na konkrétním pracovišti odpovídají jednotliví vedoucí zaměstnanci (Ministerstvo obrany, 2018a).

6.2.2 Školení zaměstnanců při změnách druhu práce a pracovního zařazení

Školení absolvují všichni zaměstnanci při změnách druhu práce a pracovního zařazení, při změnách technologie, výrobních a pracovních prostředků a technologických a pracovních postupů a dále vždy, jde-li o situace, které mohou mít podstatný vliv nebo dopad na bezpečnost práce.

Školení provádí přímý nadřízený (vedoucí zaměstnanec) zaměstnance a školitel o tomto zhotoví na konkrétním pracovišti prokazatelný zápis (třídní kniha, písemná příprava, provozní směrnice nebo řád apod.), který je uložen u přímého nadřízeného po dobu VS zaměstnance na konkrétním pracovišti (Ministerstvo obrany, 2018a).

6.2.3 Poúrazové školení zaměstnanců

Poúrazové školení zaměstnanců je prováděno u těch zaměstnanců, u kterých došlo k úrazu v důsledku porušení právních a vnitřních předpisů k zajištění bezpečnosti práce. Školení se uskutečňuje po ukončení pracovní neschopnosti (neschopnosti k VS) zaměstnance. Bezprostředně po vzniku úrazu musejí být proškoleni všichni zaměstnanci, kterých se práce, při které k úrazu došlo, dotýká.

Školení provádí OZO BOZP a VS dle stanovené osnovy. Záznam o provedeném školení je součástí dokumentace k úrazu školeného. Školení je ukončeno ústním nebo písemným přezkoušením školeného (Ministerstvo obrany, 2018a).

6.2.4 Opakované (periodické) školení zaměstnanců

Školení absolvují všichni zaměstnanci útvaru vyjma vedoucích zaměstnanců. Obsahem je seznámení zaměstnanců s platnou legislativou, popř. změnami ve vztahu k BOZP a VS a dále zopakování hlavních bezpečnostních opatření (zásad) týkajících se jednotlivých pracovních činností ve vztahu k vykonávané funkci.

Školení provádí OZO BOZP a VS na základě písemné přípravy, jejíž součástí je prezenční listina. Do ní stvrzují svým podpisem zaměstnanci, že byli v daném termínu řádně proškoleni a dané tematice porozuměli. Písemná příprava včetně prezenční listiny je uložena v dokumentaci OZO BOZP a VS po dobu 5 let. V případě provádění ověřování znalostí testem, jsou tyto po vyhodnocení součástí písemných příprav a prezenčních listin (Ministerstvo obrany, 2018a).

6.2.5 Školení vedoucích pracovníků

Školení absolvují zaměstnanci zařazeni na příslušných funkcích dle směrnice útvaru. Obsahem je seznámení vedoucích zaměstnanců s platnou legislativou, popř. změnami ve vztahu k BOZP a VS a dále zopakování hlavních bezpečnostních opatření (zásad) týkajících se jednotlivých pracovních činností ve vztahu k vykonávané funkci a ve vztahu k provádění školení ze zásad BOZP a VS svých přímých podřízených.

Školení provádí OZO BOZP a VS na základě písemné přípravy, jejíž součástí je prezenční listina. Do ní stvrzují svým podpisem vedoucí zaměstnanci, že byli v daném termínu řádně proškoleni a dané tematice porozuměli. Písemná příprava včetně prezenční listiny je uložena v dokumentaci OZO BOZP a VS po dobu 5 let.

V případě provádění ověřování znalostí testem jsou tyto opět součástí písemných příprav a prezenčních listin.

Školení vedoucích zaměstnanců je prováděno 1× za tři roky, pokud nedošlo k zásadním změnám v zařazení všech zaměstnanců útvaru (reorganizace, redislokace apod.). Školení je ukončeno opět ústním nebo písemným přezkoušením školených. Školení je prováděno v rozsahu minimálně 40 minut (Ministerstvo obrany, 2018a).

6.2.6 Profesní (odborná) školení zaměstnanců

Školení absolvují řidiči motorových vozíků, obsluhy některých vyhrazených technických zařízení, jeřábníci, vazači, svářeči, obsluhy elektrocentrály, obsluhy zvedacích zařízení, obsluhy motorových pil atd.

Školení je vykonáváno podle příslušných předpisů ve stanovených termínech (dle platnosti certifikátů, oprávnění apod.) akreditovaným pracovištěm pro provádění jednotlivých školení (periodických přezkoušení). Školení nebo periodické přezkoušení absolvují všechny osoby, které potřebují oprávnění k výše uvedené činnosti. Bez platného oprávnění (periodického přezkoušení) je výkon výše uvedených činností těmto osobám přísně zakázán. Při práci u výše uvedených vykonávaných činnostech jsou osoby, které jsou k této činnosti oprávněny, povinné mít platný doklad o odborném školení (přezkoušení) u sebe.

Přehled o platnosti školení (oprávnění, periodických přezkoušeních apod.) je veden u vedoucích zaměstnanců, kteří zaměstnance vysílají v potřebném časovém předstihu k prodloužení platnosti těchto oprávnění. Přihlášky na školení (periodické přezkoušení

apod.) jsou podávány cestou náčelníka logistiky nebo zadáním do Integrovaného subsystému o službě a personálu (dále jen „ISSP“).

Vedoucí zaměstnanci jsou povinni prokazatelným způsobem proškolit (poučit) všechny své podřízené před každým zahájením činnosti ze zásad BOZP a VS. Doklad o provedeném školení se zakládá u jednotky po dobu 5 let.

Školení o nakládání s CHLS je prováděno osobou pověřenou OŽP u útvaru 1× ročně. Školení se zpravidla zúčastňují osoby, které nakládají s CHLS, kdy délka školení je v rozsahu minimálně 40 minut. Doklad o provedeném školení včetně písemné přípravy a prezenční listiny je uložen u osoby pověřené OŽP u útvaru po dobu 5 let.

6.3 Zařazení prací do kategorií

Veškeré pracovní činnosti u útvaru se řídí podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů a předpisy s tím souvisejících.

V souladu se zákonem č. 258/2000 Sb., § 37 odst. 6 a § 39 odst. 1, o ochraně veřejného zdraví ve znění pozdějších předpisů a na základě nařízení hlavní hygieničky MO jsou VZP, příslušníci aktivních záloh (dále jen „AZ“) a o. z. zařazeni do kategorií prací (V1 – V3) na pracovištích uvedených v tabulkách (Tab. 1–3).

Tabulka 1 Kategorizace práce VZP – bojové jednotky
(zdroj: vlastní zpracování dle Organizačního rozkazu, 2024)

Označení	**Název práce**	**Faktory pracovních podmínek – kategorie**	**Výsledná kategorie práce**
V3	Výkon služby VZP u speciálních a bojových jednotek s pravidelnou vojenskou přípravou v terénu	celková fyzická zátěž – kategorie faktoru 3	**třetí riziková**
		pracovní poloha – kategorie faktoru 3	
		zátěž teplem – kategorie faktoru 3	
		práce s biologickými činiteli – kategorie faktoru 2 R	
		psychická zátěž – kategorie faktoru 2	
		zátěž chladem – kategorie faktoru 2	
		hluk – kategorie faktoru 2	

Tabulka 2 Kategorizace práce VZP a AZ – štáb
(zdroj: vlastní zpracování dle Organizačního rozkazu, 2024)

Označení	Název práce	Faktory pracovních podmínek – kategorie	Výsledná kategorie práce
V2	Výkon služby VZP u prvků velení, štábů a jednotek zabezpečení s omezeným rozsahem vojenské přípravy v terénu	celková fyzická zátěž – kategorie faktoru 2	**druhá riziková**
		zátěž teplem – kategorie faktoru 2	
		práce s biologickými činiteli – kategorie faktoru 2	
		hluk – kategorie faktoru 2	

Rozhodnutí hlavní hygieničky MO bylo učiněno na základě posouzení rizik spojených s VS VZP a vojáků AZ. Toto hodnocení provedl správní orgán s ohledem na míru výskytu a rizikovost faktorů pracovních podmínek. Tyto faktory byly posouzeny v souladu s požadavky stanovenými zákonem č. 258/2000 Sb. a vyhláškou č. 432/2003 Sb. Vyhláška stanovuje podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli. Pracovní podmínky VZP a vojáků AZ ozbrojených sil ČR byly posouzeny s přihlédnutím k operačnímu nasazení a rozsahu vojenské přípravy v terénu.

VS VZP u speciálních a bojových jednotek s pravidelnou vojenskou přípravou v terénu (práce V3) byl zařazen do třetí kategorie na základě hodnocení zdravotních rizik spojených s fyzickou zátěží a zátěží teplem. Tato práce nese riziko vzniku nemoci z povolání nebo jiné nemoci ve smyslu § 39 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb.

VS VZP u prvku velení, štábů a jednotek zabezpečení s omezeným rozsahem vojenské přípravy v terénu (práce V2) byl zařazen do druhé rizikové kategorie. U této práce nelze vyloučit riziko nemocí z povolání nebo jiných nemocí ve smyslu § 39 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb. Doba trvání nepřijatelných a podmíněně přijatelných poloh neodpovídá kritériím pro zařazení do druhé kategorie podle vyhlášky č. 432/2003 Sb. Faktor pracovních podmínek – hluk – odpovídá zařazení do druhé kategorie podle téže vyhlášky.

Na základě hodnocení zdravotních rizik a znalosti pracovních podmínek byl VS vojáků AZ (práce AZ) zařazen do druhé rizikové kategorie. Tato práce nese riziko vzniku nemocí z povolání nebo jiných nemocí ve smyslu § 39 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb. Doba trvání nepřijatelných a podmíněně přijatelných poloh neodpovídá kritériím pro zařazení do druhé kategorie podle vyhlášky č. 432/2003 Sb. Faktory celkové

fyzické zátěže, zátěže teplem, hlukem a práce s biologickými činiteli byly identifikovány a hodnoceny shodně jako u práce V2 a odpovídají zařazení do kategorie druhé podle téže vyhlášky.

V souladu se zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (§ 37–41) a vyhláškou č. 432/2003 Sb., § 3, odst. 1, písm. a), jsou zařazeni o. z. na útvaru viz tabulka (Tab. 3).

Tabulka 3 Kategorizace práce o. z.
(zdroj: vlastní zpracování dle Organizačního rozkazu, 2024)

Označení	Název práce	Faktory pracovních podmínek – kategorie	Výsledná kategorie práce
001		bez stanovení faktorů pracovních podmínek	první

6.4 Poskytování mycích, čisticích a desinfekčních prostředků

Zaměstnavatel poskytuje zaměstnancům v souladu s § 104 Zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, mycí, čisticí a dezinfekční prostředky na základě rozsahu znečištění kůže a oděvu.

Zaměstnavatel zajistí zaměstnancům, kteří se dostávají do kontaktu s látkami, které by mohly podráždit nebo znečistit jejich pokožku, mycí a čisticí prostředky odpovídající typu látky, jejichž množství je stanoveno v příloze č. 4 nařízení vlády č. 390/2021 Sb., nebo také regenerační krémy a masti.

Množství poskytovaných mycích a čisticích prostředků (včetně ochranných mastí) je stanoveno dle stupně znečištění uvedené v tabulce (Tab. 4).

Tabulka 4 Přehled mycích, čisticích a desinfekčních prostředků
(zdroj: vlastní zpracování dle Organizačního rozkazu, 2024)

Klasifikace pracovní činnosti	Množství za měsíc v gramech *mycí prostředek **čisticí pasta		regenerační mast, krém
práce velmi nečistá	200	600 g na 2 měsíce	120 g 1x na měs.
práce nečistá	100	600 g na 3 měsíce	120 g 1x na měs.
práce méně čistá	100	600 g na 6 měsíců	120 g 1x na 3 měs.
práce čistá	100	---	---

*mycí prostředek 100 g.osoba^{-1} zabezpečen formou zásobníků na tekuté mýdlo na sociálním zařízení

**čisticí pasta, např. zn. Solvina

Vyžadování mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků se provádí na základě požadavku velitele jednotky na dané čtvrtletí, vždy v jeho prvním měsíci. Řádně vyplněný požadavek předložit ke schválení pracovníkům logistiky po schválení požadavku je vydán pokyn

k vyzvednutí požadovaného množství ve skladě, a to oproti podpisu na Výkaz vydaného materiálu. Tento Výkaz je potom doložen k účetnímu dokladu a předán na zaúčtování.

Na základě RMO č. 21/2014 Zřizování a vybavování pracovišť ve znění pozdějších předpisů, čl. 17 je pro všechny zaměstnance zabezpečeno vybavení toalet a umýváren tekutým mýdlem v zařízení pro používání tekutého mýdla a dále toaletním papírem ve velkoobjemovém zásobníku toaletního papíru včetně papírových utěrek (ručníků) v zásobníku na papírové utěrky, nárok na výdej toaletního mýdla, utěrek (ručníků) nebo toaletního papíru nevzniká. Doplňování zásobníků tekutým mýdlem, toaletním papírem a papírovými ručníky je prováděno na základě smlouvy s úklidovou firmou průběžně a dle potřeby. Toalety pro ženy jsou vybaveny hygienickými nádobami na odpadky.

K předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a na ochranu před obtížným hmyzem při zaměstnání a výcviku v poli se vydává jako ochranný prostředek přípravek repelent v poměru1 ks přípravku na 3 osoby na zaměstnání, výcvik.

Výdej přípravku je na základě požadavku velitele jednotky/náčelníkem oddělení na dané zaměstnání, výcvik v poli. Řádně vyplněný požadavek, podepsaný velitelem jednotky/náčelníkem oddělení je předložen ke schválení na skupině logistiky min. 10 dnů předem. Po jeho schválení je přípravek možno vyzvednout v požadovaném množství ve skladě oproti podpisu na Výkazu vydaného materiálu.

6.5 Poskytování osobních ochranných pracovních pomůcek

U útvaru je zpracováno Nařízení v souladu s příslušnými ustanoveními následujících obecně platných předpisů, v platném znění:

- RMO č. 41/2018, bezpečnost a ochrana zdraví při práci a při výkonu služby;
- zákon č. 262/2006 Sb., § 104, odst. 6, „zákoník práce“ ve znění pozdějších právních úprav;
- nařízení vlády č. 390/2021 Sb., o bližších podmínkách poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků;
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/425 o osobních ochranných prostředcích.

OOPP musí splňovat podmínky stanovené nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/425 o osobních ochranných prostředcích, kterým se stanoví technické požadavky na

osobní ochranné prostředky. Doba používání je stanovena zaměstnavatelem na základě četnosti a závažnosti vyskytujících se rizik, charakteru a druhu práce a pracoviště, s přihlédnutím k vlastnostem ochranných prostředků.

Stanovení druhů osobních ochranných pracovních pomůcek u vybraného pracoviště - sklady útvaru

Na základě vyhodnocení rizik u útvaru a v souladu s NV č. 390/2021 Sb., příloha č. 2 a 3 jsou pro jednotlivá služební zařazení stanoveny vhodné OOPP. V příloze P I jsou uvedeny OOPP pro vojenské sklady útvaru.

OOPP jsou přidělovány podle funkčních náplní VZP a o. z. v souladu s Rozkazem velitele vojenského útvaru, který je každoročně zveřejňován a aktualizován podle aktuálních podmínek.

Zásady pro poskytování osobních ochranných pracovních pomůcek

OOPP jsou poskytovány zaměstnavatelem bezplatně, poskytování OOPP nesmí zaměstnavatel nahrazovat finančním plněním. O přidělených OOPP je vedena průkazná evidence (např. na evidenčních listech, kartách apod., na nichž zaměstnanec potvrdí převzetí OOPP svým podpisem) ve smyslu § 104 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce. Zaměstnanci musí být s používáním OOPP seznámeni. Evidence je vedena na jednotkách a štábu oprávněnými osobami, které tuto povinnost mají ve funkční náplni (Česko, 2006a).

6.6 Řešení úrazů

Úrazy svých podřízených zaznamenávají všichni vedoucí pracovníci do Záznamu o úrazu, který je uložen na sdíleném disku vojenského útvaru, neprodleně, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vzniku úrazu jej zasílají elektronicky kompetentní osobě na útvaru, která má tuto oblast na starosti. Tato odpovědná osoba vede elektronickou Knihu úrazů znázorněnou na obrázku (Obr. 3).

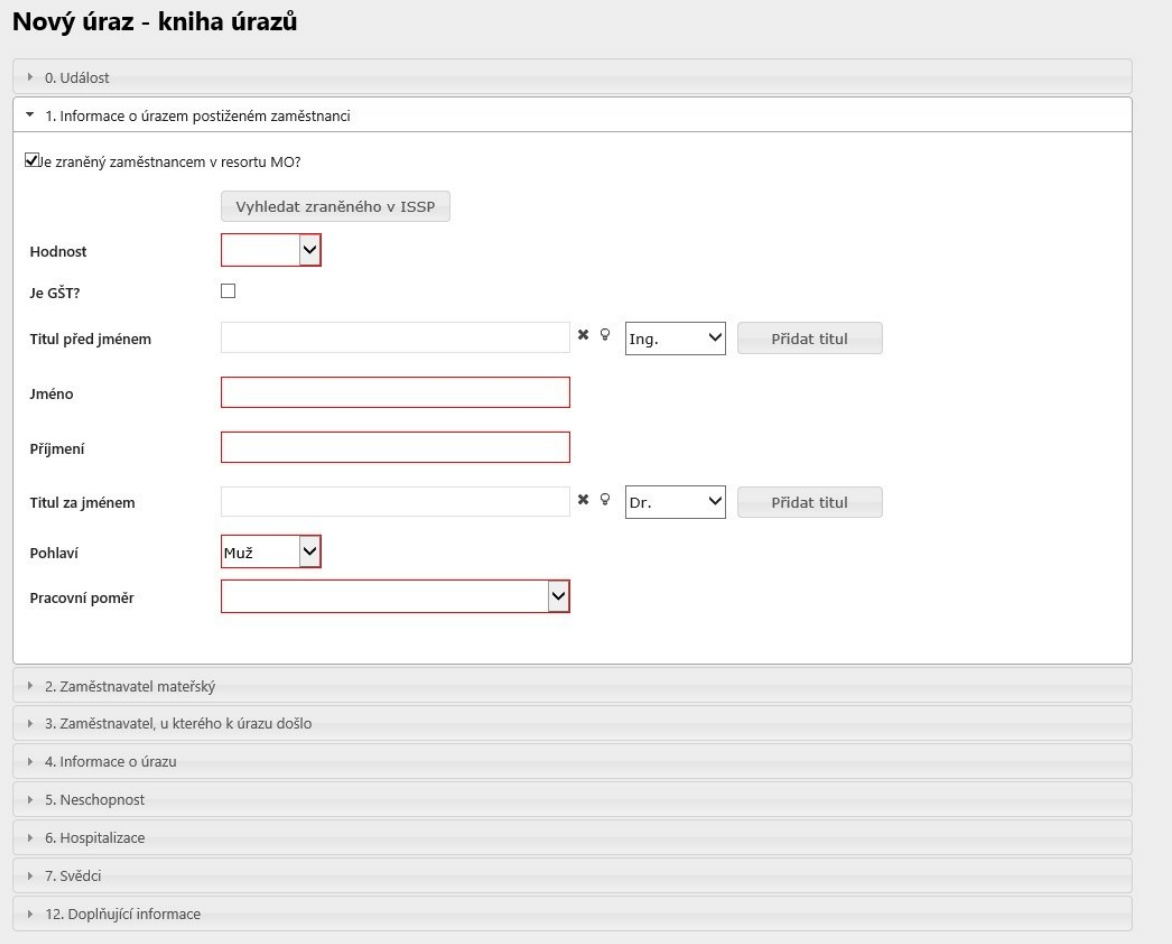

Obrázek 3 Kniha úrazů
(zdroj: vlastní zpracování z aplikace Evidence úrazů, 2024)

Aplikace Evidence úrazů je webová aplikace sloužící k evidenci služebních a pracovních úrazů, která byla vytvořena vývojáři skupiny Rozvoje Agentury komunikačních a informačních systémů. Tato webová aplikace je používána napříč celou AČR.

Kniha úrazů slouží k evidenci všech úrazů, i když jimi nebyla způsobena služební (pracovní) neschopnost nebo byla způsobena služební (pracovní) neschopnost nepřesahující 3 kalendářní dny. Evidence v knize úrazů obsahuje povinné údaje:

- jméno, popřípadě jména a příjmení úrazem postiženého zaměstnance;
- datum a čas úrazu;
- činnost, při níž k úrazu došlo;
- počet hodin odpracovaných bezprostředně před vznikem úrazu;
- celkový počet zraněných osob;
- druh zranění a zraněná část těla;

- druh úrazu;
- zdroj úrazu;
- příčiny úrazu;
- jména svědků úrazu;
- jméno a pracovní zařazení toho, kdo údaje zaznamenal;
- popis úrazového děje (Ministerstvo obrany, 2018a).

Záznam o úrazu se vyhotovuje k služebnímu (pracovnímu) úrazu, jehož následkem došlo:

- ke zranění vojáka (o. z.) s neschopností delší než 3 kalendářní dny, nebo
- k úmrtí vojáka (o. z.).

Záznam o úrazu – hlášení změn se vyhotoví v případě, že se následně po odeslání záznamu o úrazu zjistí, že:

- hospitalizace úrazem postiženého vojáka (o. z.) ve zdravotnickém zařízení přesáhla 5 dní po sobě jdoucích a byla ukončena po odeslání záznamu o úrazu;
- dočasná neschopnost vojáka (o. z.) v důsledku jeho úrazu byla ukončena po odeslání záznamu o úrazu;
- voják (o. z.) postižený úrazem na jeho následky nejpozději do 1 roku zemřel;
- došlo ke změně v posouzení zdroje nebo příčiny úrazu, povahy úrazu, popřípadě k jiným skutečnostem, které mají vliv na zpracování a obsah záznamu o úrazu – hlášení změn (Ministerstvo obrany, 2018a).

V rozkaze velitele (statutárního orgánu) útvaru je v souladu s RMO č. 41/2018 Sb., čl. 20 ve znění pozdějších předpisů, stanovena komise ve složení předseda, sekretář a členové.

6.6.1 Postup při řešení úrazu VZP a o. z. u útvaru

„Zaměstnanec je povinen bezodkladně oznámit vedoucímu zaměstnanci, který je mu bezprostředně nadřízen, svůj úraz, dovoluje-li mu to jeho zdravotní stav, a každý úraz, ke kterému došlo na pracovišti a jehož byl svědkem, a spolupracovat při objasňování jeho příčin a okolností. Vedoucí organizačního celku, na jehož podřízeném pracovišti došlo k úrazu, je povinen zajistit objasnění příčin a okolností vzniku tohoto úrazu za účasti úrazem postiženého zaměstnance, dovoluje-li to jeho zdravotní stav, a svědků“ (Ministerstvo obrany, 2018a, s. 342).

Nadřízený (řídící zaměstnání) bezodkladně, nejpozději však do 3 pracovních dnů, zpracuje Formulář hlášení o úrazu, který je uložen na portále Štábního informačního systému AČR a zašle jej elektronicky na uvedenou adresu kompetentní osoby, která má řešení úrazů na starosti. V případě, že se úraz stane např. v pátek těsně před ukončením pravidelné pracovní doby, informuje telefonicky kompetentní osobu o tom, že se úraz stal a formulář vyplní a zašle neprodleně první následující pracovní den. Nevzniká tím podezření, že se úraz stal postiženému mimo pracovní dobu. Formulář hlášení úrazu je součástí úrazové dokumentace a je zakládán.

6.6.2 Dokladová část při posuzování, zda se jedná či nejedná o služební (pracovní) úraz

Postižený (pokud mu to jeho zdravotní stav dovoluje) si cestou ošetřujícího lékaře (posádkové ošetřovny) nechá vystavit Výpis z lékařské dokumentace (lékařskou zprávu), z které je patrno, že se úraz stal ve spojení se služební (pracovní) činností. Tento Výpis (lékařskou zprávu) doručí bezodkladně kompetentní osobě na útvaru. Pokud byl postižený v souvislosti s úrazem ihned odeslán posádkovou ošetřovnou do zdravotního zařízení k okamžitému odbornému ošetření nebo byla provedena okamžitá hospitalizace, tento Výpis doručí v co nejkratší možné době. Pokud to zdravotní stav postiženého nedovoluje (hospitalizace v nemocnici), je možno tento Výpis poslat v zalepené obálce po jiné osobě nebo poštou kompetentní osobě na vojenský útvar.

Ke každému úrazu, který se stal v rámci služební (pracovní) činnosti, je postižený cestou svých nadřízených povinen dodat důkazní materiál o činnosti, kterou v době úrazu prováděl (např. kopie rozvrhů zaměstnání, výpis z rozkazu velitele, kopie písemné přípravy, poučení před zaměstnáním atd.). Tyto dokumenty budou podkladovou dokumentací k úrazu pro stanovení, zda se úraz stal v souvislosti se služební (pracovní) činností a ke stanovení míry odpovědnosti zaměstnavatele a zaměstnance. Po dodání všech potřebných podkladů budou tyto dokumenty předloženy Úrazové komisi, která stanoví, zda se jedná o služební (pracovní) úraz a navrhne veliteli procentuální odškodnění postiženého dle míry podílu na zavinění úrazu. Komise podává návrh statutárnímu orgánu (veliteli) k finančnímu odškodnění postiženého.

6.6.3 Úrazová dokumentace

Na základě výzvy kompetentní osoby na útvaru je povinnost dostavit se k podpisu úrazové dokumentace, včetně svědků a nejbližšího nadřízeného nebo k doplnění výpovědí

k objasnění příčin vzniku úrazu. Po všech těchto úkonech bude úrazová dokumentace předána Úrazové komisi, která ji předá statutárnímu orgánu (veliteli) ke schválení návrhu komise a jeho podpisu. Poté si postižený v časovém horizontu 2-3 týdnů od ukončení pracovní neschopnosti vyzvedne na posádkové ošetřovně lékařský posudek o hodnocení úrazu (bodovačku), kterou v co nejkratší době předá kompetentní osobě na útvaru. Následně postižený vyčká na výzvu od kompetentní osoby a dostaví se k finálnímu vyřešení úrazu.

Postižený zaměstnanec má povinnost dodat všechny dokumenty a podklady k úrazu včas a v plném rozsahu kompetentním osobám. Doba potřebná k vyřešení úrazu se liší podle toho, jak se zjišťují a prokazují jeho příčiny, mechanismus a zodpovědnost za vznik úrazu.

6.7 Provádění kontrol stavu bezpečnosti ochrany zdraví při práci a výkonu služby

Na základě plánu činnosti útvaru na daný rok a upřesnění činnosti na měsíc probíhá 1× ročně kontrola stavu BOZP a VS u všech objektů a zařízení útvaru. Tato kontrola probíhá zpravidla ve II. čtvrtletí daného roku.

Kontroly stavu BOZP a VS u útvaru jsou prováděny komisí zveřejněnou v rozkaze velitele útvaru v souladu se zákonem č. 262/2006 Sb., § 108, čl. 5, zákoník práce a RMO č. 41/2018, čl. 33 včetně jejich pozdějších znění a doplňků ve složení předseda, sekretář a členové. Komisi navrhuje OZO se souhlasem velitele útvaru. Výsledek kontroly je uveřejněn v rozkaze velitele do 15 dnů od ukončení kontroly. Zápis o kontrolních zjištění je předkládán k podpisu veliteli útvaru a je uložen po dobu 5 let u OZO BOZP a VS v základní dokumentaci. Termíny a způsob odstranění zjištěných závad je uveden v Zápise o kontrolních zjištěních.

Předmětem roční kontroly stavu BOZP a VS je zejména zjišťování nedostatků na pracovištích, navrhování opatření k jejich odstraňování a k vytváření podmínek, které umožňují bezpečný výkon práce se zaměřením na dokumentaci a fyzickou kontrolu znázorněnou v tabulkách (Tab. 5 a 6) (Ministerstvo obrany, 2018a).

Tabulka 5 Předmět kontroly – dokumentace
(zdroj: vlastní zpracování dle Organizačního rozkazu, 2024)

Předmět kontroly	Předkládá
Kontrola přehledu uskutečňování pracovnělékařských prohlídek	Personální oddělení
Kontrola platnosti osvědčení odborné způsobilosti zaměstnanců k výkonu prací v profesích, u kterých je předepsána odborná způsobilost (např. pracovníci v elektrotechnice, řidiči, jeřábníci, vazači, svářeči apod.).	Velitelé jednotek, technici rot, jednotlivci
Rozkaz velitele na daný rok, včetně jeho doplňků ve vztahu k BOZP a VS (komise, přidělení lékárniček, řešení úrazů apod.).	OZO BOZP a VS

Směrnice pro práce zakázané těhotným ženám, směrnice pro poskytování OOPP a mycích a čisticích prostředků, dokumentace vyhodnocení rizik, směrnice pro zabezpečení BOZP u útvaru, dokumentaci ke školení BOZP – vstupní, opakovaná, poúrazová, mimořádná, zařazení do pracovních kategorií.	OZO BOZP a VS
Kniha úrazů, evidence úrazů, úrazovost, přijatá opatření k zamezení nebo snížení úrazovosti.	právník + OZO BOZP a VS
Dopravně provozní řád, provozní řády skladů a dílenských zařízení.	OZO BOZP a VS
Zápisy z předešlých kontrol BOZP prováděných vlastní kontrolní činností, kontrolou orgánů Státního odborného a technického dozoru (dále je „SOTD“) MO a nadřízených stupňů včetně způsobu odstranění závad a dodržení předepsaných lhůt k odstranění zjištěných závad.	OZO BOZP a VS

Tabulka 6 Předmět kontroly – fyzicky
(zdroj: vlastní zpracování dle Organizačního rozkazu, 2024)

Předmět kontroly	**Provádí a dokládá**
Dodržování zásad BOZP všemi příslušníky.	Všichni zaměstnanci útvaru.
Používání předepsaných OOPP při činnostech, které to vyžadují a vybavení pracovišť OOPP, tam kde jsou stanoveny.	Všichni zaměstnanci útvaru.
Stav tělovýchovného materiálu podle §35, NVMO č.12/2011 a dle pokynů výrobce.	Komise určená v rozkaze velitele, včetně provedení zápisu do dané dokumentace
Stav a údržbu strojů, ostatních technických a technologických zařízení včetně zajištění revizí, podle § 4 odst. 2 nařízení vlády č. 378/2001 Sb.	OZO BOZP a VS včetně zápisu do provozní dokumentace daných zařízení.
Technický stav, značení žebříků a regálů včetně vedení stanovené dokumentace podle nařízení vlády č. 378/2001 Sb.	Komise určená v rozkaze velitele, včetně provedení zápisu do dané dokumentace.
Zacházení, uložení a značení CHLS ve skladech dle platné legislativy.	Správci skladů, kde jsou CHLS skladovány a osoby, které s CHLS manipulují.
Technický stav objektů a zařízení v užívání útvaru, využívání objektů v souladu s kolaudačním rozhodnutím.	Velitelé objektů a OZO BOZP a VS.
Stav a vybavení lékárniček na pracovištích, kde jsou stanoveny.	Osoby, které odpovídají za stav lékárniček První pomoci dle rozkazu velitele.
Provozní řády skladů, dílny, skladu tlakových lahví, posilovny – aktuálnost, přístupnost, úplnost.	Osoby odpovědné, které jsou uvedeny v Provozních řádech.
Vybavení, stavem, úplností a vhodným umístněním bezpečnostního značení na pracovištích (bezpečnostní pokyny, značení strojů apod.).	Velitelé objektů a OZO BOZP a VS.
Značení průjezdů, vrat a nakládacích ramp.	Velitelé objektů a OZO BOZP a VS.

Dokumentace BOZP na útvaru je zpracovávána a průběžně aktualizována koordinátorem OZO BOZP a VS. Dokumentace je schválena velitelem útvaru (statutárním orgánem).

Mezi základní dokumenty k zajištění BOZP a VS patří:

- doklad odborně způsobilé osoby o úspěšném vykonání zkoušky z odborné způsobilosti podle § 10 zákona č. 309/2006 Sb. – uložen v dokumentaci OZO BOZP a VS;
- organizační zajištění BOZP a VS podle § 9 zákona č. 309/2006 Sb., § 98 zákona č. 221/1999 Sb., čl. 4 RMO č. 41/2018 – uveřejněno v rozkaze velitele útvaru na daný rok;
- zápis z poslední kontroly + zápis o odstranění zjištěných závad – uloženo v dokumentaci OZO BOZP a VS;
- písemná dohoda o vzájemné informovanosti o rizicích a přijatých opatřeních a k pověření zaměstnavatele koordinujícího BOZP, jestliže na pracovišti působí zaměstnanci dalších zaměstnavatelů podle § 101 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 98 odst. I zákona č. 221/1999 Sb., čl. 10 RMO č. 41/2018 – originál uložen v dokumentaci OZO BOZP a VS, kopie uloženy u jednotlivých subjektů kasáren;
- dokumentace o vyhledávání a vyhodnocování rizik a o přijatých opatřeních § 102, odst. 4 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 98 odst. 1, 2 a 3 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, čl. 9 RMO čl. 41/2018 – uloženo v dokumentaci OZO BOZP a VS;
- seznam pro poskytování OOPP podle vyhodnocení rizik § 104 odst. 5 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce – uloženo v dokumentaci OZO BOZP a VS, uveřejněno v rozkaze velitele útvaru na daný rok;
- doklady o poskytování OOPP na základě vyhodnocení rizik podle zpracovaného seznamu a vybavení zaměstnanců těmito prostředky - § 104 odst. 5 zákoníku práce, § 98 odst. 4 písm. i) zákona č. 221/1999 Sb., čl. 16 RMO č. 41/2018;
- v případě zařazení prací do rizikových kategorií (II, III., IV.) rozhodnutí vydané podle § 37 odst. 2 nebo odst. 6 a § 83 odst. 1 zákona č.258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví – zařazení do kategorizace prací uveřejněno v rozkaze velitele č. 1 na daný rok, další podklady pro zařazení do kategorií prací uloženy u OZO BOZP a VS;
- dokumentace o provedených školeních podle § 103 odst. 3 zákoníku práce, § 98 odst. 4 písm. a) zákona č. 221/1999 Sb., čl. 15 RMO č. 41/2018 (např. prezenční listiny,

písemná příprava školení, vzorový předtisk vstupního školení) – uloženo v dokumentaci OZO BOZP a VS;

- záznam o vstupním školení – uložen v osobním spise školeného na personálním oddělení;
- kniha úrazů vedená podle § 105, odst. 2 zákoníku práce, § 98, odst. 4, písm. h) zákona č. 221/1999 Sb., čl. 22 RMO č. 41/2018 – vedena elektronicky;
- záznamy a dokumentace o všech pracovních a služebních úrazech, jejichž následkem došlo ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny a k smrti zaměstnance podle § 105 odst. 3 zákoníku práce, § 98 odst. 4 písm. h) zákona č. 221/1999 Sb., hlava V. RMO č. 41/2018 – dokumentace vedena u sekretáře úrazové komise a spisový materiál u právního poradce velitele;
- doklady o provedení roční prověrky BOZP v daném roce na všech pracovištích ke splnění povinnosti podle § 108 odst. 5 zákoníku práce, § 98 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb., hlava IV. RMO č. 41/2018 – uloženo v dokumentaci OZO BOZP a VS;
- seznam rozmístění a odpovědnosti za kontrolu lékárniček První pomoci je uveřejněný v rozkaze velitele útvaru na daný rok v souladu s hlavou II. RMO č. 41/2018.

7 VYHODNOCENÍ RIZIK VE SKLADECH ÚTVARU POMOCÍ VYBRANÝCH METOD

Existuje řada metod vhodných pro posouzení rizik na pracovišti. V rámci této práce budou použity některé z nich, které jsou relevantní pro vojenský útvar. Mezi vybrané metody patří SWOT analýza, brainstorming, kontrolní seznamy, jednoduchá bodová polo-kvantitativní metoda „PNH“ a strukturovaný rozhovor, které byly již dříve popsány v teoretické části práce. V následujících kapitolách bude na celý vojenský útvar aplikována metoda brainstorming a SWOT analýza, zatímco na vybrané pracoviště budou zaměřeny metody kontrolního seznamu a „PNH“. Tyto metody se liší svou složitostí, náročností na provedení, účelem a oblastí použití. Avšak jejich efektivní kombinace může poskytnout komplexní přehled o rizicích a umožnit tak hlubší analýzu.

7.1 Brainstorming

Ve vybraném vojenském útvaru byl vytvořen tým pěti zaměstnanců různých služebních zařazení pod vedením OZO BOZP a VS, která zároveň plnila roli týmového vedoucího (moderátora). Cílem bylo v průběhu třiceti minut navrhnout strategii pro zvýšení informovanosti o BOZP u útvaru bez nátlaku a metodách motivace k dodržování bezpečnostních pravidel.

Cíl: Zvýšit povědomí a motivaci zaměstnanců k dodržování pravidel BOZP.

Otázka: Jak zajistit, že zaměstnanci budou dodržovat pravidla BOZP a aktivně chránit své zdraví a bezpečnost?

Nápady:

- vytvořit interaktivní online kurz, který by zaměstnancům představil základy BOZP a testoval jejich znalosti pomocí kvízů a her;
- organizovat pravidelné workshopy, kde by se zaměstnanci učili o rizicích a prevenci úrazů na pracovišti a mohli si vyzkoušet praktické ukázky a simulace;
- vytvořit soutěž mezi odděleními nebo týmy, která by hodnotila jejich výkon v oblasti BOZP a odměnila ty, kteří dosáhnou nejlepších výsledků.

Návrhy, které vyplynuly z brainstormingu, se primárně orientují na online vzdělávání prostřednictvím zábavných nebo soutěžních forem. Tento přístup zatím AČR ani daný vojenský útvar nepoužívá, hlavně kvůli plnění operativních služebních povinností,

nedostatku času a počtu odborně způsobilých osob, které by mohly připravit tuto formu vzdělávání. Dalšími překážkami jsou problémy s vytvořením platformy nebo aplikace a nedostatek počítačů, ke kterým mají v současnosti VZP přístup.

7.2 SWOT analýza

Následně byla ve stejném složení týmu provedena SWOT analýza vojenského útvaru, přičemž byly zohledněny všechny atributy této metody (silné stránky × slabé stránky, příležitosti × hrozby). Z jednotlivých nápadů a návrhů byla sestavena matice pro další zkoumání. Při hodnocení byla zohledněna všechna předchozí posouzení rizik, která u vojenského útvaru doposud proběhla, dále aktuální stav BOZP včetně analýzy předpokládaného stavu s přihlédnutím na situaci AČR v rámci financování, modernizačních projektů a s tím spojených předpokládaných systémových a personálních změn (např. vyšší nároky na vzdělání a odbornou přípravu personálu). Nejdříve byl týmově vyhodnocen současný stav zabezpečení BOZP u útvaru s přihlédnutím na silné a slabé stránky tohoto zabezpečení, dalším krokem bylo zaměření se na příležitosti a možné reálné hrozby, které jsou znázorněny na obrázku (Obr. 4).

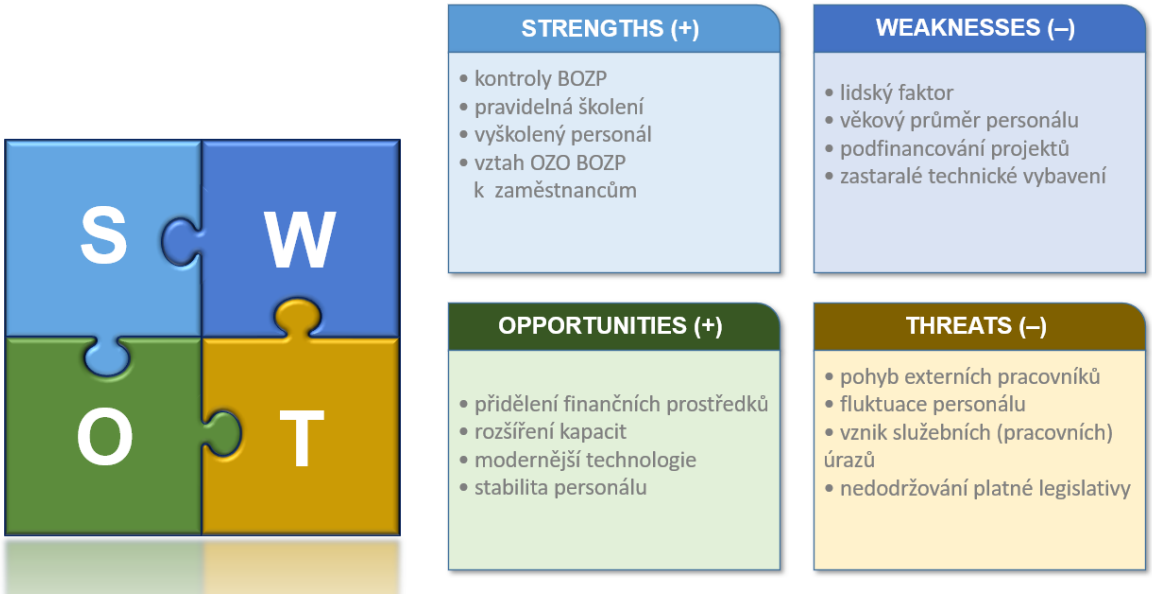

Obrázek 4 SWOT analýza vojenského útvaru
(zdroj: vlastní zpracování dle https://cz.pinterest.com/pin/729723945848946856/)

Silné stránky:

V rámci vojenského útvaru jsou pravidelně prováděny **kontroly stavu BOZP** *v* souladu s platnými zákony nebo vnitřními předpisy cestou komise stanovené zaměstnavatelem, jejíž

součástí je OZO BOZP v prevenci rizik. Tyto kontroly jsou prováděny i neplánovaně při náročných zaměstnáních, a to ze strany vedoucích zaměstnanců nebo zaměstnavatele. Vzhledem k pravidelným i nepravidelným kontrolám stavu BOZP je konstatováno, že je to jedna z výhod, která přináší značný přínos ke snížení úrazovosti zaměstnanců útvaru. Další nepochybnou výhodou je provádění **pravidelných školení** zaměstnanců včetně jejich seznámení s možnými riziky při vykonávané činnosti. V neposlední řadě je nediskutovatelnou výhodou kladení důrazu na odbornou přípravu **personálu** s bližší odbornou specifikací jejich činnosti včetně dodržování zásad BOZP, která tato činnost vyžaduje. Jednou z klíčových rolí je **vztah** mezi **OZO BOZP** a zaměstnanci útvaru. Zaměstnanec na pozici OZO BOZP u útvaru má dlouholetou praxi a zkušenosti, které mu umožňují efektivně řešit problémy v oblasti BOZP. Je také schopen reagovat na potřeby svých kolegů – zaměstnanců a zprostředkovávat důležité informace mezi nadřízenými a podřízenými.

Slabé stránky:

Primární slabou stránkou rizikového chování zaměstnanců v oblasti BOZP, tak jako i v civilním sektoru, je **lidský faktor**. Lidský faktor výrazně ovlivňuje stav úrazovosti, a to neúmyslným (nevědomým) nebo úmyslným (vědomým) chováním personálu. I přes všechna prováděná opatření nelze tento faktor plně eliminovat. Druhotným faktorem je v současné době **vyšší věkový průměr a fluktuace personálu,** než je veřejnými zdroji prezentováno. Lze konstatovat, že vyšší nebo nižší věkový stav není zárukou odpovědného přístupu zaměstnance k plnění pracovních úkolů. V současné době je posun personálu řízen pomocí kariérního řádu, který nezohledňuje získané zkušenosti a praxi zaměstnance. Často dochází k tomu, že nezkušený zaměstnanec je posunut na jiné systematizované místo a obráceně, aniž by měl potřebnou odbornou praxi a trvá delší dobu, než zaměstnanec absolvuje odborný kurz, který mu výkon této práce umožní. Tento kariérní řád je převážně zaměřen na posun ve vojenských hodnostech. Další nezanedbatelnou stránkou, která odráží stav rizik, je **podfinancování projektů na nemovitou infrastrukturu a zastaralé technické vybavení provozů spojených s údržbou a opravou** vojenské techniky včetně skladovacích prostor. Opravárenské provozy se nachází v morálně zastaralých objektech s převážně nevyhovujícími hygienickými zařízeními a opatřenými zastaralými technologiemi. Tento problém je v současné době řešen tlakem na nadřízené stupně k navýšení investic do nápravy tohoto stavu a modernizaci nemovité infrastruktury.

Příležitosti:

Jedna z nejdůležitějších příležitostí pro zlepšení stavu BOZP u vojenského útvaru je spojena s **přidělením finančních prostředků** pro modernizaci a novou výstavbu v oblasti nemovité infrastruktury se zaměřením na provozy spojené s údržbou a opravou vojenské techniky. Toto je příležitost pro plánované financování projektů z finančních zdrojů rozpočtu MO spojené i s **rozšířením kapacit** jednotlivých provozů či skladů u vojenského útvaru. S tím je spojena investice do **nových modernějších technologií**, které budou splňovat zákonné normy pro bezpečný provoz využívaných strojů a zařízení. Do procesu zavádění těchto nových technologií lze zapojit i firmy z civilního sektoru. Další možnou příležitostí je vzhledem k předpokládanému dodání nových technologií provádění odborných školení zaměstnanců na tyto nové technologie smluvní cestou pomocí školících středisek v civilním sektoru. Důležitým předpokladem je zajištění **stability personálu**, který bude těmito školicími středisky odborně vyškolen. Systematizovaná místa je vhodné obsazovat personálem s absolvovaným odborným školením a pokud možno s praxí. Tato systematizovaná místa zvýhodnit návrhem do vyšších hodností tak, aby nedocházelo k demotivaci zaměstnanců. Dodržení výše uvedených příležitostí by mělo vést ke zlepšení stavu BOZP u vojenského útvaru.

Hrozby:

Na základě vyhodnocení reálných hrozeb byla vyhodnocena jako riziková hrozba ze strany vnějších vlivů zvýšený **pohyb pracovníků externích firem** v areálu kasáren. V současné době tyto externí firmy působí v areálu při realizaci projektů spojených s výstavbou a modernizací nemovité infrastruktury. Hlavní zhotovitel této výstavby má pod svým řízením množství subdodavatelů, kteří ne vždy dodržují pravidla bezpečnosti při práci a podmínky pohybu po vojenském útvaru. Již několikráte bylo řešeno porušování pravidel bezpečnosti práce u zaměstnanců těchto subdodavatelů, a to zejména v souvislosti s používáním OOPP, zabezpečením staveniště (např. výkopové práce) a pohybem jejich osob a techniky v areálu kasáren. Zjištění těchto porušení pravidel bývá řešeno se zhotovitelem stavby v rámci kontrolních dnů a je po něm vyžadováno striktní dodržování všech stanovených bezpečnostních pravidel.

Další reálnou hrozbou, tak jak již bylo zmíněno i ve slabých stránkách uvedených výše, je **fluktuace zaměstnanců útvaru**, která má nemalý vliv na kvalitu personálu a jeho pracovní morálku. Některé odborné funkce, které vyžadují odborné zaškolení, jsou obsazovány zaměstnanci bez patřičné odborné kvalifikace. Tato kvalifikace je potom dodatečně

získávána absolvováním těchto kurzů v pozdějším období. Tento stav vede k riziku **vzniku služebních (pracovních) úrazů** nedodržením předepsaných pracovních postupů a předepsaných bezpečnostních opatření. Poslední nezanedbatelnou reálnou hrozbou je **nedodržování platné legislativy** ve vztahu k bezpečnosti ochrany zdraví při práci ze strany MO. Nereaguje dostatečně pružně na změny v legislativě, což vede k jejímu porušování. V rezortu MO se vyskytuje velké množství již zrušených bezpečnostních předpisů, které nejsou dostatečně nahrazeny novými bezpečnostními předpisy, které odpovídají platné legislativě. Tímto způsobem dochází k riziku porušení platné legislativy vydané ČR, což vede k častým prohraným soudním sporům mezi zaměstnanci MO a samotným MO.

Tým se věnoval ohodnocení a zvážení každého bodu v SWOT analýze. Silným stránkám a příležitostem se dávalo hodnocení od 1 do 5, kde jednička znamená nejnižší kladnou hodnotu a pětka nejvyšší. U slabých stránek se naopak používalo hodnocení od -1 do -5, kde minus jedna znamená nejnižší zápornou hodnotu a minus pět nejvyšší. Poté se každému bodu přidělovala váha v každém segmentu, která se musela sečíst do 1. Čím větší váhu měl bod, tím větší význam pro útvar měl. Ilustrativně je tento postup znázorněn na obrázku (Obr. 5).

Pozitivní					Negativní/Škodlivé				
Silné stránky					**Slabé stránky**				
STRENGTHS					**WEAKNESSES**				
		body	*váha*	*výsledek*			*body*	*váha*	*výsledek*
1	kontroly BOZP	5	0,3	1,5	1	lidský faktor	-5	0,4	-2
2	pravidelná školení	3	0,3	0,9	2	věkový průměr pracovníků	-2	0,1	-0,2
3	vyškolený personál	4	0,3	1,2	3	podfinancování projektů	-3	0,3	-0,9
4	vztah OZO BOZP k zaměstnancům	2	0,1	0,2	4	zastaralé technické vybavení	-3	0,2	-0,6
	Součet		1	3,8				1	-3,7
Příležitosti					**Hrozby**				
OPPORTUNITIES					**THREATS**				
		body	*váha*	*výsledek*			*body*	*váha*	*výsledek*
1	přidělení finančních prostředků	5	0,3	1,5	1	pohyb externích pracovníků	-2	0,2	-0,4
2	rozšíření kapacit	3	0,3	0,9	2	fluktuace personálu	-2	0,4	-0,8
3	modernější technologie	3	0,2	0,6	3	vznik služebních (pracovních) úrazů	-4	0,3	-1,2
4	stabilita personálu	2	0,2	0,4	4	nedodržování platné legislativy	-3	0,1	-0,3
	Součet		1	3,4				1	-2,7

Obrázek 5 Hodnoty SWOT analýzy

(zdroj: vlastní zpracování dle šablony https://office.lasakovi.com/excel/marketing-pr-controling-finance/swot-analyza-excel/swot-excel.jpg)

Tým přiděloval hodnoty i pomocí brainstormingu, kde každý člen týmu navrhoval a zdůvodňoval výši hodnoty. Potom následovala debata a postoje ostatních členů týmu. Po přidělení hodnocení a váhy se tyto hodnoty vzájemně vynásobily a sečtením se získaly hodnoty pro každý kvadrant. Dalším krokem bylo určit hodnotu vnitřní a vnější části pro pozdější vložení do grafu znázorněno na obrázku (Obr. 6). Poté, co tým dokončil i tento

krok, byly hodnoty vloženy do grafu, podle kterého se uskutečnila další diskuze a výběr další strategie útvaru.

SWOT - výsledek	*0,8*
Silné stránky	3,8
Slabé stránky	-3,7
Celkem interní	**0,1**
Příležitosti	3,4
Hrozby	-2,7
Celkem externí	**0,7**

Obrázek 6 Výpočet SWOT analýzy
(zdroj: vlastní zpracování dle šablony
https://office.lasakovi.com/excel/marketing-pr-controling-finance/swot-analyza-excel/swot-excel.jpg)

V každém kvadrantu je jednotlivé hodnocení vynásobeno s váhou, a poté jsou tyto výsledné hodnoty sečteny. Následuje samostatný součet interního a externího prostředí, jehož výsledky jsou zaneseny do grafu znázorněného na obrázku (Obr. 7).

$$interní\ prostřední: 3{,}8 + (-3{,}7) = 0{,}1,$$

$$externí\ prostředí: 3{,}4 + (-2{,}7) = 0{,}7.$$

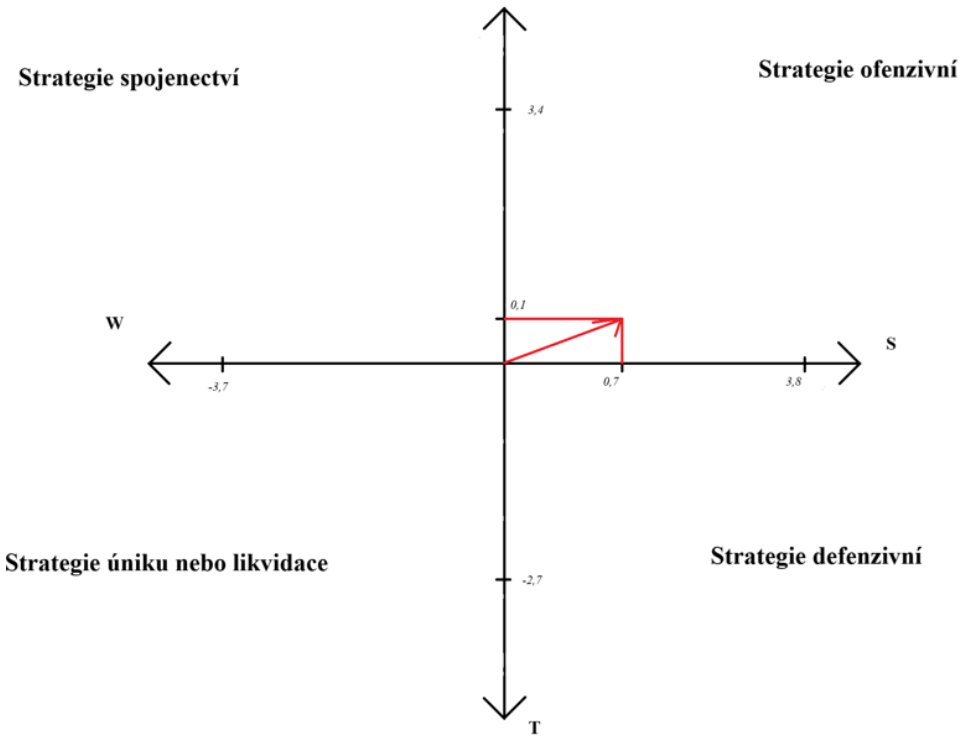

Obrázek 7 Analýza SWOT: grafické vyjádření
(zdroj: vlastní zpracování)

Z grafického vyjádření na obrázku (Obr. 7) je zřejmé, že nejvýhodnější bude zvolit strategii ofenzivní – **SO** – Strenghts Opportunities, která je nejatraktivnější ze všech variant. V rámci analýzy tedy síly převážily nad slabostmi a příležitosti nad hrozbami, ale jelikož celkový výsledek je „pouze“ hodnota 0,8 vypočítaná a znázorněná na obrázku (Obr. 7), tudíž do tohoto kvadrantu zasahuje jen lehce, tak je stále co vylepšovat a hlídat si zavedenou politiku BOZP u útvaru.

Pro úspěšnou implementaci této strategie je klíčové udržovat kvalifikovaný a odborně vyškolený personál, který má dostatečné znalosti v oblasti BOZP, podpořit pravidelná školení a kontroly BOZP ze strany OZO BOZP či nadřízených složek. Důležitým aspektem je také přidělení finančních prostředků na rozvoj stávající infrastruktury a pořízení modernějšího vybavení. Je nezbytné minimalizovat fluktuaci personálu, aby se zabránilo potřebě dalších školení a zpoždění v získání potřebných znalostí pro plnění funkčních povinností na daném pracovišti. Neméně důležité jsou pravidelné kontroly na jednotlivých pracovištích, aby se předešlo selhání způsobené lidským faktorem a možnosti vzniku pracovních úrazů.

7.3 Kontrolní seznam

S využitím online nástroje OiRA (EU-OSHA, © 2024) byl pro vybrané rizikové pracoviště na vojenském útvaru (konkrétně sklady) sestaven kontrolní seznam. Tento seznam je uveden v následující tabulce (Tab. 7). Během tvorby kontrolního seznamu byly položeny obecné otázky týkající se BOZP, které byly specificky zaměřeny na dané pracoviště. Toto hodnocení je subjektivní. Po vyplnění kontrolního seznamu a odpovědí ANO nebo NE na otázky je získán přehled o stavu BOZP na tomto pracovišti. Pokud je odpovězeno na některou otázku NE, znamená to, že tam existuje nějaké riziko, které musí být řešeno a dále se bude hodnotit pomocí metody „PNH“.

Tabulka 7 Kontrolní seznam – sklady
(zdroj: vlastní zpracování)

Číslo otázky	Otázka	Odpověď ANO	Odpověď NE
1.	**SYSTÉM BOZP**		
1.1	Je zpracována dokumentace BOZP pro daný provoz?	✓	
1.2	Je zpracován místní řád skladu pro daný provoz?	✓	
1.3	Jsou určeny v místním řádu skladu povinnosti vedoucích a ostatních zaměstnanců?	✓	
1.4.	Jsou místním bezpečnostním řádem stanoveny technologické postupy činností při skladování materiálu?	✓	

2.	**PREVENCE RIZIK**		
2.1	Bylo provedeno hodnocení rizik pro daný provoz osobou odborně způsobilou ve spolupráci se zaměstnanci provozu?	✓	
2.2	Byla navržena dostatečná technická nebo personální opatření pro snížení rizik?	✓	
2.3	Jsou technická a personální opatření ke snížení rizik zaměstnavatelem a zaměstnanci ve skladovacím provozu důsledně dodržována?	✓	
3.	**KATEGORIZACE PRACÍ**		
3.1	Je provedena kategorizace prací pro všechny zaměstnance ve skladovacím provozu?	✓	
3.2	Je kategorizace prací oznámena, posouzena a schválena orgánem ochrany veřejného zdraví MO ČR – hlavní hygienik?	✓	
3.3	Podrobují se všichni zaměstnanci hodnoceného provozu stanoveným lékařským prohlídkám v závislosti na vykonávané odborné činnosti dle platné legislativy?	✓	
3.4	Je vedena zaměstnavatelem Evidence rizikových prací pro daný provoz?	✓	
4.	**SYSTÉM POŽÁRNÍ OCHRANY**		
4.1	Je zpracováno požárně bezpečnostní řešení na objekt, v kterém je posuzovaný provoz umístěn?		✓
4.2	Je provedeno začlenění provozu do kategorie podle požárního nebezpečí?	✓	
4.3	Je stanovena organizace požární ochrany?	✓	
4.4	Je v provozu řádně a viditelně umístěna stanovená požární dokumentace s přihlédnutím na jeho začlenění dle požárního nebezpečí?	✓	
4.5	Je provoz vybaven správnými druhy a počty přenosných hasicích přístrojů?	✓	
4.6	Jsou přenosné hasicí přístroje správně umístěné?	✓	
4.7	Je k přenosným hasícím přístrojům po celou dobu provozu bezproblémový přístup?	✓	
5.	**KONTROLNÍ ČINNOST**		
5.1	Je prováděna roční kontrola stavu BOZP komisí stanovenou zaměstnavatelem?	✓	
5.2	Jsou závady zjištěné při pravidelné kontrole stavu BOZP včas zaměstnavatelem odstraněny nebo v případě, že je odstranit nelze, jsou přijímána opatření k eliminaci rizik?	✓	
5.3	Je prováděna pravidelná nebo namátková kontrola provozu stanoveným vedoucím zaměstnancem?	✓	
5.4	Je prováděna pravidelná kontrola strojů a zařízení před započetím jejich provozu a po jejich ukončení stanoveným vedoucím zaměstnancem?	✓	
5.5	Jsou prováděny pravidelné kontroly regálů (1 x za 12 měsíců) a skladovacích zařízení technicky odborně způsobilou osobou?	✓	
5.6	Jsou vedeny zápisy z provedené fyzické kontroly regálů a skladovacích zařízení?	✓	
5.7	Je stanoven v místním bezpečnostním řádu rozsah a způsob kontroly regálů?	✓	
5.8	Jsou prováděny pravidelné kontroly pořádku a stavu na jednotlivých pracovištích určeným vedoucím zaměstnavatelem?	✓	
5.9	Jsou prováděny preventivní požární prohlídky?	✓	

5.10	Jsou závady zjištěné při preventivní požární prohlídce včas zaměstnavatelem odstraněny nebo v případě, že je odstranit nelze, jsou přijímána opatření k eliminaci vzniku požáru?	✓	
6.	**ŠKOLENÍ A VÝCVIK**		
6.1	Je stanoven systém školení zaměstnanců z oblasti BOZP?	✓	
6.2	Jsou školení BOZP pravidelně prováděna?	✓	
6.3	Jsou tato školení prováděna odborně způsobilými zaměstnanci?	✓	
6.4	Provádí pracovní činnost ve skladovém provozu zaměstnanci, kteří absolvovali odborné školení a mají pro tuto činnost platné oprávnění?	✓	
6.5.	Jsou zaměstnanci pravidelně školeni z oblasti požární ochrany?	✓	
7.	**PRACOVNĚLÉKAŘSKÉ SLUŽBY A PRVNÍ POMOC**		
7.1	Je zaměstnavatelem uzavřena písemná smlouva o poskytování pracovnělékařských služeb?	✓	
7.2	Je prováděn pravidelný lékařský dohled poskytovatelem pracovnělékařských služeb v provozu u zaměstnanců zařazených do druhé rizikové nebo třetí kategorie prací?	✓	
7.3.	Je na pracovišti umístěna lékárnička první pomoci?	✓	
7.4	Je lékárnička vybavena zdravotním materiálem v souladu s vykonávanou činností?	✓	
7.5	Je zdravotní materiál pravidelně kontrolován a měněn v případě prošlé expirace?	✓	
7.6.	Jsou na pracovišti umístěny pokyny pro první pomoc?	✓	
8.	**PRACOVNÍ ÚRAZY A NEMOCI Z POVOLÁNÍ**		
8.1	Je vedena zaměstnavatelem kniha úrazů?	✓	
8.2	Je stanoven zaměstnavatelem postup pro šetření, evidenci a odškodňování služebních (pracovních) úrazů a nemocí z povolání?	✓	
8.3	Je pravidelně vyhodnocována úrazovost v hodnoceném provozu a na základě tohoto vyhodnocení jsou zaměstnavatelem přijímána technická nebo personální opatření?	✓	
9.	**OSOBNÍ OCHRANNÉ PRACOVNÍ PROSTŘEDKY (DÁLE JEN „OOPP“)**		
9.1	Jsou OOPP přiděleny k jednotlivým vykonávaným činnostem na základě hodnocení rizik?	✓	
9.2	Je stanovena správně životnost OOPP?		✓
9.3	Jsou OOPP ergonomicky přizpůsobeny uživatelům?		✓
9.4	Jsou všemi zaměstnanci přidělené OOPP správně používány?	✓	
9.5	Je dodržována životnost OOPP?		✓
9.6	Jsou OOPP po ukončení jejich životnosti pravidelně nahrazovány novými OOPP?	✓	
9.7	Jsou OOPP poskytovány zaměstnavatelem a je zaměstnavatelem vedena jejich evidence?	✓	
9.8	Je provedena na pracovišti klasifikace pracovních činností pro poskytování mycích, čistících a dezinfekčních prostředků podle profesí a profesních činností (čistá, méně čistá, nečistá a velmi nečistá)?	✓	
9.9	Jsou zaměstnavatelem poskytovány mycí, čistící a desinfekční prostředky bezplatně a ve stanoveném množství dle provedené klasifikace pracovních činností?	✓	

9.10	Je provedeno zařazení zaměstnanců do požadavku na ochranné nápoje a zajištění pitného režimu?	✓	
9.11	Je zaměstnancům bezplatně poskytován teplý nápoj chránící před zátěží chladem ve zhoršených klimatických podmínkách (chlad, mráz)?		✓
9.12	Používají zaměstnanci adekvátní ochranné přilby v místech, kde je materiál uložen do výšky více jak 2000 mm a kde není materiál zajištěn proti vypadnutí z manipulační jednotky do prostoru pohybu osob?	✓	
10.	**BEZPEČNOSTNÍ ZNAČENÍ**		
10.1	Je provedení všech bezpečnostních značek v souladu s NV 375/2017 Sb. v jeho pozdějším znění?	✓	
10.2	Jsou bezpečnostní značky vhodně a správně umístěny?		✓
10.3	Je pracoviště opatřeno dostatečným počtem bezpečnostních značek?		✓
10.4	Jsou všechna nebezpečná místa označena vhodným a viditelným bezpečnostním šrafováním?		✓
10.5	Jsou správně značeny zúžené vjezdy a výjezdy včetně vstupů a výstupů pro pěší šikmým černožlutým šrafováním?		✓
10.6	Je toto šrafování vyhotoveno ve správné výšce a je správně umístěno?		✓
10.7	Jsou značeny správným a viditelným značením hlavní uzávěry energií (elektřiny, vody, plynu)?		✓
10.8	Jsou správně odlišeny první a poslední stupně schodiště od okolní podlahy?		✓
10.9	Jsou skladové prostory vybavené značkou „Zákaz vstupu nepovolaným osobám“?	✓	
10.10	Jsou skladové prostory vybaveny značkou“ Zákaz kouření“, „Zákaz vstupu s otevřeným ohněm“?	✓	
11.	**PRACOVIŠTĚ A PRACOVNÍ PROSTŘEDÍ**		
11.1	Je pracoviště zabezpečeno sanitárními a pomocnými zařízeními v souladu s NV 361/2007 Sb.?	✓	
11.2	Je pracoviště dostatečně větráno a je v něm zabezpečena dostatečná výměna vzduchu?		✓
11.3	Je na pracovišti vyhrazeno místo pro kouření?	✓	
12.	**KOMUNIKACE A PODLAHY**		
12.1	Odpovídá nosnost a typ podlahy předpokládanému využití?	✓	
12.2	Je každá skladovací místnost opatřena viditelným štítkem s únosností podlah kg/m²?	✓	
12.3	Jsou trvale používané skladovací plochy rovné, odvodněné, zpevněné a upravené s ohledem na povahu skladovaných manipulačních jednotek a materiálu?		✓
12.4	Je ve všech prostorách skladu sourodá (monolitická) podlaha bez nebezpečných výstupků?		✓
12.5	Jsou všechny uličky, cesty a komunikace ve stanovených profilech neustále průjezdné a průchodné?		✓
12.6	Jsou skladovací prostory (plochy) trvale udržovány v čistotě?	✓	
12.7	Lze podlahy skladových prostor opravovat, čistit a udržovat?	✓	
12.8	Jsou instalované ocelové rošty uchyceny tak, aby zajišťovaly i přenos vodorovných sil (např, brzdné síly) do podporující konstrukce?	✓	
12.9	Jsou všechny otvory nebo nebezpečné prohlubně v podlahách řádně označeny, zakryty nebo ohrazeny?		✓

12.10	Je sklon užitných ploch skladu odpovídající použitému skladovacímu zařízení a při stohování nepřesahuje 0,9 %?	✓	
12.11	Je vymezen manipulační prostor pro manipulaci s materiálem pro manipulační vozíky?	✓	
12.12	Jsou šířky uliček pro manipulaci s materiálem větší alespoň o 0,4 metry než největší šířka manipulačních vozíků nebo nákladů?		✓
13.	**EVAKUACE**		
13.1	Je stanoven postup pro evakuaci zaměstnanců, popř. dalších osob, které se v moment evakuace nachází ve skladu?	✓	
13.2	Jsou únikové cesty, východy a komunikace trvale volné?	✓	
13.3	Jsou únikové cesty správně značené?	✓	
14.	**MANIPULAČNÍ JEDNOTKY**		
14.1	Jsou manipulační jednotky, materiál a předměty skladovány a stohovány tak, aby se i při ukládání a manipulaci nebo odebírání nemohly sesunout?	✓	
14.2	Jsou manipulační jednotky vytvořeny tak, aby při manipulaci, přepravě a skladování nebyla ohrožována bezpečnost osob?	✓	
14.3	Jsou manipulační jednotky uzpůsobeny k dané nebo předpokládané mechanizované manipulaci, přepravě a skladování?	✓	
14.4	Jsou manipulační jednotky vytvořeny tak, aby zachovávaly svůj tvar při manipulaci, přepravě a skladování?		✓
14.5	Jsou pro tvorbu manipulačních jednotek použity nepoškozené a označené přepravní prostředky?		✓
14.6	Nedochází při tvorbě manipulačních jednotek k přetěžování přepravních prostředků?	✓	
14.7	Je u manipulačních jednotek, u nichž se těžiště nenachází v geometrickém středu, provedeno vyznačení jeho polohy?	✓	
15.	**STOHOVÁNÍ**		
15.1.	Jsou při stohování manipulačních jednotek dodrženy výšky a šířky manipulačních uliček dle ČSN 269010?	✓	
15.2	Není narušena stabilita stohu manipulačních jednotek připevňováním nebo opíráním o předměty?	✓	
15.3	Nevykazuje stoh manipulační jednotky vychýlení od svislice více než 2 %?	✓	
15.4	Nejsou stohovány poškozené manipulační jednotky?	✓	
15.5	Nejsou stohovány neshodné manipulační jednotky?	✓	
16.	**REGÁLY**		
16.1	Je k dispozici všechna průvodní dokumentace nebo návody od výrobce pro všechny typy používaných regálů ve skladech?		✓
16.2	Je zpracován místní bezpečnostní řád pro všechny typy regálů, u nichž neexistuje průvodní dokumentace nebo návod výrobce?	✓	
16.3	Jsou regály trvale označeny štítky s uvedením největší nosnosti buňky a nejvyšším počtem buněk ve sloupci?	✓	
16.4	Je regálový štítek trvanlivý, čitelný a umístěn na viditelném místě?	✓	
16.5	Nejsou překročeny nosnosti regálových sloupců a regálových buněk?	✓	
16.6	Je materiál v regálech rovnoměrně rozložen?	✓	
16.7	Je skladovaný materiál ukládán do regálových polic od nejtěžšího (spodní regálová police) po nejlehčí (poslední horní regálová police)?	✓	

16.8	Jsou mezi regály manipulační uličky pro manipulaci s materiálem alespoň větší o 0,4 metry než největší šířka manipulačních vozíků nebo nákladů?		✓
16.9	Je materiál uložen tak, aby se při jeho ukládání nebo odebírání nemohl sesunout?	✓	
16.10	Jsou prováděny nejméně 1 x 12 měsíců kontroly regálů v rozsahu místního bezpečnostního řádu nebo průvodní dokumentace?	✓	
16.11	Jsou stanoveny v místním řádu skladu termíny kontrol regálů?	✓	
16.12	Je vypracován o vizuálních prohlídkách regálů písemný zápis?	✓	
17.	**POŽÁRNĚ BEZPEČNOSTNÍ ZAŘÍZENÍ A VĚCNÉ PROSTŘEDKY POŽÁRNÍ OCHRANY**		
17.1	Jsou prováděny kontroly provozuschopnosti požárně bezpečnostních zařízení umístěných ve skladových prostorech?	✓	
17.2	Jsou prováděny kontroly provozuschopnosti hasicích přístrojů v termínech a způsoby stanovenými platnými zákony, vyhláškami a normami?	✓	
18.	**NAKLÁDÁNÍ S NEBEZPEČNÝMI CHEMICKÝMI LÁTKAMI A SMĚSMI VE SKLADOVÝCH PROSTORECH**		
18.1	Jsou k dispozici platné bezpečnostní listy pro všechny skladované a používané CHLS?	✓	
18.2	Jsou všechny nádoby, v kterých jsou skladovány a uloženy nebezpečné CHLS, viditelně označeny symboly nebezpečnosti?	✓	
19.	**ZAKÁZANÉ PRÁCE**		
19.1	Nevykonávají na pracovišti práce těhotné ženy, matky do konce devátého měsíce po porodu a kojící ženy?	✓	

Pro identifikaci rizik byl zpracován kontrolní seznam pro sklady, který se skládá ze 111 otázek, z nichž 22 bylo zodpovězeno záporně. Výsledky tohoto hodnocení jsou procentuálně a graficky zobrazeny v tabulce (Tab. 8) a na obrázku (Obr. 8). Na základě zjištěných okolností budou potenciální rizika následně analyzována pomocí metody „PNH“.

Tabulka 8 Vyhodnocení kontrolního seznamu pro sklady
(zdroj: vlastní zpracování)

Celkový počet otázek	111	100 %
Součet všech kladných odpovědí	89	80,2 %
Součet všech záporných odpovědí	22	19,8 %

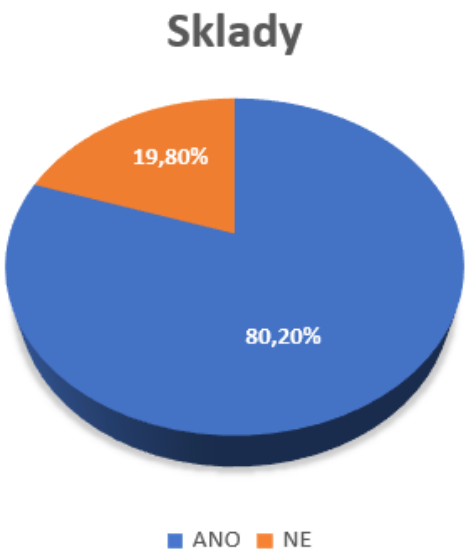

Obrázek 8 Výstup z kontrolního seznamu: sklady
(zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 9 Hodnotící kritéria
(zdroj: vlastní zpracování dle
Vargová, 2023)

Kladné odpovědi v %	Hodnocení sledovaného kritéria
95 a více	výborný
70–94	velmi dobrý
50–69	dobrý
20–49	špatný
do 20	velmi špatný

Podle výpočtu a grafického znázornění převažují na pracovišti z 80 % kladné odpovědi, což se řadí do kategorie podle tabulky (Tab. 9) „velmi dobrý“. Negativně zodpovězené otázky jsou považovány za potenciální rizikové faktory. Tyto jsou následně analyzovány pomocí metody „PNH“. Na základě této analýzy a s výsledkem hodnocení „velmi dobré“ lze konstatovat, že hodnocené pracoviště na vojenském útvaru je v rámci BOZP na velmi dobré úrovni, tudíž v současné době nehrozí rizika, která by měla zásadní vliv na jeho fungování.

7.4 JEDNODUCHÁ BODOVÁ POLO-KVANTITATIVNÍ METODA „PNH“

Tabulka 14 uvádí výsledky z provedené metody PNH”, která je rozšířením obsahu kapitoly 7.3, Kontrolní seznam (Tab. 7). Na základě tohoto kontrolního seznamu byla identifikována potenciální rizika spojená s negativními odpověďmi, která vyžadují náležité řešení a mitigaci prostřednictvím příslušných bezpečnostních opatření.

Tato základní bodová metoda hodnotí riziko podle tří kritérií:

- pravděpodobnost vzniku (**P**) znázorněno v tabulce (Tab. 10);
- pravděpodobnost následků – závažnost (**N**) znázorněno v tabulce (Tab. 11);
- názor hodnotitelů (**H**) znázorněn v tabulce (Tab. 12).

Tato metoda umožňuje systematické zhodnocení rizik a identifikaci opatření k jejich minimalizaci. Míra rizika je kombinací pravděpodobnosti výskytu rizika (P) a možné závažnosti následků rizika (N) (Šefčík, 2009).

Tabulka 10 Hodnocení pravděpodobnosti vzniku a existence nebezpečí
(zdroj: vlastní zpracování dle Šefčík, 2009)

Pravděpodobnost vzniku a existence nebezpečí – P	**Hodnota**
Nahodilá	1
Nepravděpodobná	2
Pravděpodobná	3
Velmi pravděpodobná	4
Trvalá	5

Tabulka 11 Závažnost následků ohrožení
(zdroj: vlastní zpracování dle Šefčík, 2009)

Možné následky ohrožení – N	**Hodnota**
Poškození zdraví bez pracovní neschopnosti	1
Absenční úraz (s pracovní neschopností)	2
Vážnější úraz vyžadující hospitalizaci	3
Těžký úraz a úraz s trvalými následky	4
Smrtelný úraz	5

Tabulka 12 Hodnocení – názor hodnotitelů
(zdroj: vlastní zpracování dle Šefčík, 2009)

Názor hodnotitelů – H	**Hodnota**
Zanedbatelný vliv na míru nebezpečí a ohrožení	1
Malý vliv na míru nebezpečí a ohrožení	2
Větší, nezanedbatelný vliv na míru ohrožení a nebezpečí	3
Velký a významný vliv na míru ohrožení a nebezpečí	4
Více významných a nepříznivých vlivů na závažnost a následky ohrožení a nebezpečí	5

Pro analýzu a ohodnocení rizikových faktorů jsou použita následující kritéria, která jsou zapsána do sloupců „P“, „N“, „H“ v tabulce (Tab. 14). Po určení těchto ukazatelů lze vypočítat celkové riziko součinu těchto proměnných, který určí míru rizika – „**R**“ podle vzorce 1. Pro stanovení celkového ohodnocení míry rizika se vychází z tabulky (Tab. 13) (Šefčík, 2009).

$$\boldsymbol{R} = \boldsymbol{P} \times \boldsymbol{N} \times \boldsymbol{H} \tag{1}$$

Tabulka 13 Celkové ohodnocení míry rizika
(zdroj: vlastní zpracování dle Šefčík, 2009)

Rizikový stupeň	R	Míra rizika
I.	> 100	Nepřijatelné riziko
II.	51 ÷ 100	Nežádoucí riziko
III.	11 ÷ 50	Mírné riziko
IV.	3 ÷ 10	Akceptovatelné riziko
V	<3	Bezvýznamné riziko

Po hodnocení rizik následuje jejich ošetření. V tomto stádiu hodnotitel určí, zda je možné rizika akceptovat, nebo jaké akce je nutné provést k jejich redukci. Pokud je míra rizika úrazu (tj. produkt závažnosti a pravděpodobnosti rizika) menší než 10, je to považováno za přijatelnou úroveň. V rozmezí 11–50 je vyžadována zvýšená opatrnost, v rozmezí 51–100 je pak nutná náprava v termínu, který je stanoven podle charakteru hrozby. Pokud je míra rizika úrazu vyšší než 100, je nutné riziko okamžitě řešit (Šefčík, 2009).

Výsledky analýzy rizik prezentované v Tabulce 14 odhaluje 2 × bezvýznamné riziko, 6 × akceptovatelné riziko a 14 × riziko mírné.

Z analýzy vyplývá, že je nezbytné zaměřit se na mírná rizika ve skladech s cílem snížit je na akceptovatelnou úroveň. Vedoucí pracovníci jsou povinni znovu proškolit personál na těchto pracovištích a seznámit je s riziky, která byla identifikována během hodnocení rizik pomocí vybraných metod. Je nezbytné provést důkladnou kontrolu pracovišť a doplnit chybějící označení v souladu s legislativou. Zaměstnanci musí být opětovně poučeni o správném chování na pracovištích, aby se předešlo služebním (pracovním) úrazům.

Tabulka 14 „PNH“ metoda – sklady
(zdroj: vlastní zpracování dle Novotný 2022, Česko 2006a, Ministerstvo obrany 2018a)

Oblast rizika	**Nebezpečí a riziko**	**Vyhodnocení závažnosti rizika**				**Bezpečnostní opatření**	**Rizikový stupeň**
		P	**N**	**H**	**R**		
Systém požární ochrany	Není zpracováno požárně bezpečnostní řešení na objekt, ve kterém je posuzovaný provoz umístěn. - možný vznik požáru v daném provozu; - těžké ublížení na zdraví nebo smrt způsobená následkem požáru; - vysoké materiální škody způsobené požárem; - obecné ohrožení požárem; - nekontrolované šíření požáru na jiné objekty a zařízení.	3	1	3	9	Pokud v objektu hrozí bezpečnostní a požární riziko, zpracovat bezpečnostní a požární směrnice a předpisy, které by minimalizovaly rizika a předcházely jejich vzniku s přihlédnutím na skladovaný materiál a jeho množství. Zpracovat požárně bezpečnostní řešení (dále jen „PBŘ“) objektu autorizovanou odborně způsobilou osobou (projektantem staveb) v oblasti požární ochrany (dále jen „PO“). Provést rekonstrukci objektu tak, aby byly splněny veškeré podmínky PBŘ. Důsledně dodržovat stanovení podmínek požární bezpečnosti k zamezení vzniku a šíření požáru nebo výbuchu s následným požárem, které jsou uvedeny v Požárním řádu daného pracoviště. Skladovat pouze množství hořlavých látek, které jsou stanoveny Požárním řádem pro dané pracoviště. Provádět pravidelné kontroly stavu protipožárních zařízení. Hořlavé kapaliny a směsi skladovat odděleně.	IV. akceptovatelné R
Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP)	Není správně stanovena životnost OOPP. - úrazy zaměstnanců vzniklé OOPP s prošlou životností.	3	3	2	18	Řádně provést poučení zaměstnanců v používání OOPP se zaměření na jejich používání a kontrolu jejich stavu. Poškozené a prošlé OOPP okamžitě vyměnit. Zavést jejich pravidelnou výměnu dle jejich opotřebení a datum životnosti doporučené dle výrobce.	III. mírné R

	OOPP nejsou ergonomicky přizpůsobeny uživatelům. - úrazy zaměstnanců vzniklé neergonomicky přizpůsobenými OOPP.	3	3	3	27	Řádně zjistit rozměry a velikosti zaměstnanců. Možnost odzkoušet více velikostí OOPP a dodat vhodné velikosti. Dbát, aby OOPP plnily svou funkčnost a byly navzájem kompatibilní.	III. mírné R
	Není dodržována životnost OOPP. - úrazy zaměstnanců vzniklé používáním OOPP s prošlou životností.	3	3	3	27	Zajistit, aby zaměstnanci byli řádně seznámeni s používáním OOPP, s důrazem na jejich správné užívání a sledování jejich stavu. Neprodleně nahradit OOPP, které jsou poškozené nebo zastaralé. Stanovit pravidla pro jejich pravidelnou výměnu podle míry opotřebení a doby použitelnosti určené výrobcem.	III. mírné R
	Zaměstnancům není bezplatně poskytován teplý nápoj chránící před zátěží chladem ve zhoršených klimatických podmínkách. - nedodržení pitného režimu zaměstnanců v době zhoršených klimatických podmínek; - podchlazení zaměstnanců; - vznik závažných respiračních chorob u zaměstnanců vlivem práce ve zhoršených klimatických podmínkách, kteří jsou vystaveni chladu.	2	1	1	2	Nutno zabezpečit teplý nápoj a bezpečnostní přestávky v intervalu co 2 hodiny v teplé místnosti v rámci jejich výkonu služby. Přizpůsobit tomu další OOPP.	V. bezvýznamné R
Bezpečnostní značení	Bezpečnostní značky nejsou vhodně a správně umístěny. - vážná zranění zaměstnanců z důvodu nevhodného nebo chybějícího bezpečnostní značení,	3	2	2	12	Provést kontrolu jejich viditelnosti, umístění a stavu – barva, velikost, celistvost, případně jejich doplnění.	III. mírné R

	které upozorňuje na možné riziko při práci nebo pohybu na pracovišti.						
	Pracoviště není opatřeno dostatečným počtem bezpečnostních značek. - vážná zranění zaměstnanců z důvodu nevhodného nebo chybějícího bezpečnostní značení, které upozorňuje na možné riziko při práci nebo pohybu na pracovišti.	3	2	3	18	Provést kontrolu stanoviště a doplnit vhodnými bezpečnostními značkami v souladu se zákonem č. 309/2006 Sb.	III. mírné R
	Všechna nebezpečná místa nejsou označena vhodným a viditelným bezpečnostním šrafováním. - vážná zranění zaměstnanců z důvodu nevhodného nebo chybějícího bezpečnostní značení, které upozorňuje na možné riziko při práci nebo pohybu na pracovišti; - nebezpečná manipulace se skladovacími a stohovacími manipulačními prostředky; - přiražení zaměstnanců v průjezdných prostorech (vjezdech), pád do hloubky a na rovině.	3	3	4	36	Provést kontrolu jejich viditelnosti, umístění a stavu – barva, velikost, celistvost, případně jejich doplnění.	III. mírné R
	Zúžené vjezdy a výjezdy včetně vstupů a výstupů pro pěší nejsou správně značeny šikmým černožlutým šrafováním. - nebezpečí vzniku úrazu zaměstnance přiražením, pádem na rovině, nebo do hloubky;	2	1	2	4	Provést jejich kontrolu, případně obnovit jejich značení v souladu s ČSN 73 5105, ČSN 26 9010 a zákonem č. 375/2017 Sb. Musí být opatřeny značkami označujícími riziko střetu osob s překážkami.	IV. akceptovatelné R

	- nebezpečná manipulace se skladovacími a stohovacími manipulačními prostředky.						
	Toto šrafování není vyhotoveno ve správné výšce a není správně umístěno. - nebezpečí vzniku úrazu zaměstnance přiražením, pádem na rovině, nebo do hloubky; - nebezpečná manipulace se skladovacími a stohovacími manipulačními prostředky.	2	1	2	4	Šrafování umístit ve vhodné výšce a v poloze přiměřené zornému poli zaměstnanců, na viditelném místě.	IV. akceptovatelné R
	Hlavní uzávěry energií (elektřiny, vody, plynu) nejsou značeny správným značení. - nedodržení bezpečnostních pokynů v případě havárie, která vyžaduje vypnutí hlavních uzávěrů energií, např. při požáru.	3	2	2	12	Provést jejich kontrolu, případně obnovit jejich značení v souladu se zákonem č. 268/2009 Sb., § 35. Všechny uzávěry obsluhovat pouze osobami proškolenými a k tomu určenými.	III. mírné R
	První a poslední stupeň schodiště není správně odlišen od okolní podlahy. - nebezpečí vzniku úrazu zaměstnance pádem do hloubky.	3	2	3	18	Provést jejich kontrolu, případně obnovit jejich značení v souladu s NV č. 11/2002 Sb., NV č. 101/2005 Sb.	III. mírné R
Pracoviště a pracovní prostředí	Pracoviště není dostatečně větráno a není v něm zabezpečena dostatečná výměna vzduchu (např. při startování opravované techniky). - nebezpečí vzniku materiálních škod na skladovaném materiálu.	4	3	3	36	Dle uskladněného materiálu provádět větrání. Častější větrání je možné jen v příznivých klimatických podmínkách. Je potřeba dodržovat teploty a vlhkost vzduchu podle uskladněného materiálu, provádět a zaznamenávat pravidelná měření.	III. mírné R

Komunikace a podlahy	Trvale používané skladovací plochy nejsou rovné, odvodněné, zpevněné a upravené s ohledem na povahu skladovaných manipulačních jednotek a materiálu. - vznik úrazu při pádu na rovině (zakopnutí, podvrtnutí, uklouznutí).	3	3	3	27	Provést kontrolu povrchu podlah, nebezpečné výstupky, díry v podlaze odstranit a opravit. Dbát nosnosti podlah dle nosnosti regálů a skladovaného materiálu. Veškeré nebezpečné, nepevné a nerovné části podlahy označit řádným a trvalým bezpečnostním značením.	III. mírné R
	Ve všech prostorách skladu není sourodá (monolitická) podlaha bez nebezpečných výstupků. - vznik úrazu při pádu na rovině nebo do hloubky (zakopnutí, podvrtnutí, uklouznutí).	3	4	4	48	Provést kontrolu povrchu podlah, nebezpečné výstupky a díry v podlaze odstranit a opravit. Veškeré nebezpečné výstupky podlahy označit řádným a trvalým bezpečnostním značením.	III. mírné R
	Všechny uličky, cesty a komunikace ve stanovených profilech nejsou neustále průjezdné a průchodné. - nebezpečí vzniku úrazu zaměstnance přiražením, nebo sesutím skladovaného materiálu; - nebezpečná manipulace se skladovacími a stohovacími manipulačními prostředky.	2	1	2	4	Uličky a cesty musí být trvale volné a nesmí být zužovány a zatarasovány překážkami dle NV č. 101/2005 Sb. Zabezpečit odstranění překážek, které brání průchodnosti.	IV. akceptovatelné R
	Všechny otvory nebo nebezpečné prohlubně v podlahách nejsou řádně označeny, zakryty nebo ohrazeny. - vznik úrazu při pádu na rovině nebo do hloubky (zakopnutí, podvrtnutí, uklouznutí).	4	3	4	48	Provést kontrolu prostorů skladů a veškeré otvory a prohlubně, pokud je nelze odstranit nebo bezpečně zajistit, řádně a viditelné ohradit a nebezpečný prostor označit.	III. mírné R
	Šířky uliček pro manipulaci s materiálem nejsou větší alespoň o					Zkontrolovat, zda jsou cesty a uličky pro manipulaci volné, a vyklidit veškerý materiál, který by mohl překážet nebo	IV.

	0,4 m než největší šířka manipulačních vozíků nebo nákladů. - nebezpečí vzniku úrazu zaměstnance přiražením nebo sesutím skladovaného materiálu; - nebezpečná manipulace se skladovacími a stohovacími manipulačními prostředky.	2	1	2	4	omezovat pohyb pracovníků ve skladu nebo manipulačních zařízení a jednotek, kvůli rizikům.	akceptovatelné R
Manipulační jednotky	Manipulační jednotky nejsou vytvořeny tak, aby zachovávaly svůj tvar při manipulaci, přepravě a skladování. - nebezpečí vzniku úrazu zaměstnance přiražením nebo sesutím skladovaného materiálu; - nebezpečná manipulace se skladovacími a stohovacími manipulačními prostředky; - vznik škody na materiálu.	3	2	2	12	Manipulační jednotky stohovat tak, aby se při manipulaci či skladování nemohly sesunout.	III. mírné R
	Pro tvorbu manipulačních jednotek nejsou použity nepoškozené a označené přepravní prostředky. - nebezpečí vzniku úrazu zaměstnance přiražením nebo sesutím skladovaného materiálu; - nebezpečná manipulace se skladovacími a stohovacími manipulačními prostředky.	3	2	2	12	Při manipulaci s poškozenou manipulační jednotkou postupovat při zvýšených bezpečnostních opatřeních, na nejkratší možnou vzdálenost za účelem opravy či rozebrání.	III. mírné R
Regály	K dispozici není všechna průvodní dokumentace nebo návody od					Před zahájením provozu zařízení se provádí kontrola jeho bezpečnosti podle dokumentace dodané výrobcem. Pokud není výrobce znám nebo dokumentace k dispozici, určí	V.

	výrobce pro všechny typy používaných regálů ve skladu. - nebezpečí vzniku úrazu zaměstnance přiražením nebo sesutím skladovaného materiálu a konstrukcí regálu; - nebezpečná manipulace se skladovacími a stohovacími manipulačními prostředky.	2	1	1	2	zaměstnavatel rozsah kontroly v souladu s bezpečnostním řádem skladu. Nepřetěžovat skladovací regály, ukládat pouze lehčí materiály. Materiál ukládat podle pravidla dolů těžší, nahoru lehčí. Pravidelně kontrolovat stabilitu regálů, prohnutí regálových polic a ukotvení regálů.	bezvýznamné R
	Mezi regály manipulační uličky pro manipulaci s materiálem není prostor větší alespoň o 0,4 m než největší šířka manipulačních vozíků nebo nákladů. - nebezpečí vzniku úrazu zaměstnance přiražením nebo sesutím skladovaného materiálu; - nebezpečná manipulace se skladovacími a stohovacími manipulačními prostředky.	2	1	2	4	Provést kontrolu manipulačních cest a uliček, odstranit všechen materiál, který brání nebo omezuje pohybu pracovníků skladu nebo manipulačních prostředků a jednotek z důvodu vzniku rizik.	IV. akceptovatelné R

7.5 ŘÍZENÝ ROZHOVOR

K realizaci tohoto rozhovoru byl pečlivě vybrán soubor základních otázek, definován hlavní problém a zvoleni odpovídající respondenti.

Rozhovor uvedený v příloze P II obsahuje 10 rozvinutých otázek týkající se oblasti BOZP, kdy byli osloveni 4 OZO BOZP několika vojenských útvarů. Cílem těchto rozhovorů nebylo srovnání znalostí mezi OZO, ale spíše prozkoumat rozdíly v podmínkách, přístupech a pravidlech u různých vojenských útvarů.

Na začátku rozhovoru byl každému respondentovi vysvětlen účel tohoto setkání a snaha o vytvoření příjemné atmosféry pro dialog. Rozhovory s jednotlivými respondenty byly zaznamenávány písemně s dostatečným prostorem pro jejich odpovědi na jednotlivé otázky. Byla snaha klást otázky srozumitelně a tak, aby byly vhodné pro jejich odbornost. Zároveň byla pozornost věnována tomu, aby to nebylo časově náročné pro tazatele (autorku) a zejména pro respondenty. Otázky byly kladeny formou naváděcích otázek, takže respondenti díky svým zkušenostem byli schopni na ně adekvátně reagovat. Vedení rozhovoru představuje náročnou úlohu, a v případě tohoto typu rozhovoru je důležité (a možná i nezbytné) mít profesionální přístup. Z tohoto důvodu byl pečlivě vybrán jak okruh otázek, tak i skupina respondentů.

Z odpovědí na **otázku 1** vyplývá, že je dodržena podmínka vlastnit platné osvědčení OZO BOZP a praxe se pohybuje u jednotlivých respondentů mezi 3-7 lety. Zajímavým zjištěním bylo, že délka praxe OZO nemusí nutně korelovat s kvalitou jejich práce, ale předpokládá se, že delší výkon funkce v oboru znamená i předpoklad větších zkušeností a lepší seznámení se s legislativou a daným provozem.

V odpovědích na **otázku 2** se všichni respondenti shodli, jen odpovědi byly více či méně detailněji rozepsány. Odpověď respondentů nebyla překvapivá, jelikož povinnosti mají stanoveny ve funkční náplni.

U **otázky 3** respondenti shodně potvrdili nastavení organizačního systému řízení rizik v rámci oblasti BOZP u svého útvaru, kdy každoročně je aktualizována Organizační směrnice, která vychází v rozkaze velitele útvaru a stanovuje podmínky a pravidla v oblasti BOZP.

Otázka 4 již byla více cílena na prosazování práce OZO BOZP u útvarů jejich nadřízeným (velitelem). Žádný respondent zcela nepotvrdil podporu svého velitele k navrhovaným

opatřením ke snížení rizikovosti určitých činností, každopádně ne vždy vstřícný přístup velitele není způsoben pochybnostmi návrhů svých OZO BOZP, ale spíše systémovým pochybením či nedostatkem podpory z nadřízených stupňů MO či ze strany Agentury hospodaření s nemovitým majetkem (dále jen „AHNM“).

Otázka 5 se zabývá služebními či pracovními úrazy, kdy respondenti uvádějí jako nejčastější příčiny pohybové aktivity VzP v rámci služební tělesné přípravy a výcviku. Většinou se jedná o úrazy kolen či kotníků. Přestože na útvaru je i individuální tělesná příprava, tak více úrazů je způsobených při kolektivní tělesné přípravě, která je řízena tělovýchovným pracovníkem nebo přímým nadřízeným a jako opatření proti úrazům je před každým takovým zaměstnáním provedeno poučení a strečink.

V odpovědi na **otázku 6** všichni respondenti shodně potvrdili zahrnutí pracovníků z identifikovaných rizikových pracovišť do procesu vyhledávání a hodnocení rizik. Na některých útvarech jsou vojáci v rámci diskuze seznámeni s riziky na jejich pracovišti, na jiném útvaru mají vyhotoveny kontrolní seznamy (checklisty). Respondent OZO 2 se setkal s nezájmem ze strany vedoucích funkcionářů. V každém případě zaměstnanci na oslovených útvarech seznamováni jsou a pak už záleží na jejich osobním přístupu, jak se k dané situaci postaví.

Otázka 7 se dotýkala legislativních změn v oblasti BOZP. Z odpovědí je patrné, že respondenti projevují zájem o další vzdělávání a získávání nových poznatků a informací ať už z internetu nebo z absolvovaných školení či odborných shromáždění konaných nadřízeným stupněm či MO.

Na **otázku 8** většina respondentů odpověděla negativně, respondent OZO 3 se blíže nevyjádřil. Všichni OZO BOZP se musí řídit platnými zákony a vyhláškami ČR týkající se BOZP, k tomu navíc v AČR vychází interní předpisy a normativní akty MO, které většinou zákony zpřísňují. V armádě platí hierarchický systém velení od nadřízených složek k podřízeným, což mnohdy proces zpomalí, tudíž k aplikaci nařízení v souladu se zákony dochází s časovým zpožděním a mnohdy i rozdílnému výkladu na jednotlivých útvarech.

U **otázky 9** se názory respondentů mírně liší. Většina z nich potvrdila, že jim velitel vytváří podmínky pro výkon funkce, ale zároveň jeden respondent poukázal na zahlcení jinými povinnostmi a občasné „přehlížení“ bezpečnostních opatření ze strany nadřízených.

V odpovědích **na otázku 10** byla příležitost pro respondenty, aby podali návrhy na zlepšení bezpečnosti a snížení vzniku možných rizik. Respondenti doporučují zaměřit se na stav

a financování nemovité infrastruktury, modernizaci vybavení a zjednodušení systému obchodování veřejných zakázek, kdy pořízení je časově náročné, a ne vždy s očekávanými výsledky. Dále zefektivnit systém školení a kurzů a propojit je s praxí.

Po ukončení rozhovorů se všemi respondenty byly přepsány jejich odpovědi a tyto následně vzájemně porovnány. Z rozhovorů vyplývá, že existuje snaha o sebevzdělávání jednotlivých pracovníků OZO v oblasti BOZP u daných útvarů. Respondenti projevili zájem o nápravu a snížení možných rizik na pracovištích. Největším nešvarem u útvarů je pochybení lidského faktoru**,** nedostatek finančních prostředků a s tím související stav technologií a nemovité infrastruktury. Na jednotlivých útvarech se OZO BOZP těší různé úrovni podpory ze strany velení, a přestože systém řízení rizik BOZP je u všech útvarů nastaven, tak je stále na čem pracovat a zlepšovat.

8 NÁVRH VHODNÝCH BEZPEČNOSTNÍCH OPATŘENÍ

Hodnocení současné situace v oblasti BOZP na útvaru odhalila možnosti pro zvýšení efektivity systému řízení. Byly zkoumány různé úhly pohledu u zvoleného pracoviště na vojenském útvaru vybranými metodami.

V rámci diplomové práce bylo provedeno zaměření se na posouzení rizik na pracovišti vojenské sklady. Identifikovány byly tři kategorie rizik: bezvýznamná, akceptovatelná a mírná. Rizika klasifikována jako bezvýznamná a akceptovatelná nevyžadovala žádná další opatření, a proto nebyla v této práci dále řešena. Na druhou stranu, rizika hodnocená jako mírná tvořila většinu identifikovaných rizik a vyžadovala kontinuální monitorování a implementaci bezpečnostních opatření.

Jedním z identifikovaných klíčových problémů je **umístění hasicích přístrojů**. Nesprávné umístění těchto přístrojů by mohlo omezit možnosti zaměstnanců reagovat na požár v počáteční fázi a následně vést k nekontrolovanému šíření požáru na další objekty v blízkosti nebo dokonce zranění zaměstnanců. Majetkové škody jsou pak dalším důsledkem. Proto je nezbytné, aby byl v rámci pravidelných kontrol stavu BOZP a PO kladen zvýšený důraz na kontrolu stavu a umístění hasicích přístrojů. Při těchto kontrolách se zaměřit na viditelné umístění hasicích přístrojů, na jejich přístupnost, označení a provozuschopnost. Dále je nezbytné, aby byli zaměstnanci na těchto pracovištích řádně proškoleni a schopni s hasicími přístroji odborně manipulovat.

Dalším významným problémem, který byl identifikován, jsou **OOPP**. I přes to, že OOPP jsou každoročně pořizovány decentrálním způsobem v souladu s Plánem veřejných zakázek, ne vždy jsou zaměstnancům poskytnuty ergonomicky vhodné OOPP. Tento stav odráží problémy s personálními změnami a nemožností včas na tyto změny reagovat, což vede k tomu, že OOPP jsou objednány na zaměstnance, kteří již činnost nevykonávají a jejich nástupcům nelze zajistit adekvátní OOPP v souladu s jejich ergonomickými požadavky. Zaměstnanci jsou pravidelně školeni a poučováni o používání OOPP, ale i přesto se najdou jedinci, kteří OOPP při výkonu své práce úmyslně nepoužívají, což zvyšuje riziko úrazu. Navíc, pokud dojde k poškození OOPP, zaměstnanci často tento stav nenahlásí a neřeší výměnu za nové a funkční OOPP ve skladu. Jako doporučení je navrženo opětovně proškolit zaměstnance se zásadami použití OOPP, vysvětlit jim systém nákupu a obměny OOPP, upozornit je na ergonomické požadavky na OOPP tak, aby odpovídaly co nejvíce jejich tělesným proporcím. Umožnit zaměstnancům podílet se na výběru OOPP v souladu s jejich

ergonomickými požadavky, dále na vhodnosti používaných OOPP s ohledem na vyhodnocení rizik u jednotlivých vykonávaných činností. Nákupy OOPP provádět efektivně na základě výše zjištěných skutečností. Do funkčních povinností vedoucích zaměstnanců v provozech, kde jsou OOPP stanoveny na základě hodnocení rizik, zakomponovat povinnost provádět pravidelnou kontrolu funkčnosti a používání OOPP u svých podřízených. V případě nefunkčních (poškozených, OOPP s prošlou životností) zabezpečit vedoucím zaměstnancem jejich výměnu nebo adekvátní nahrazení.

Dalším možným rizikem na hodnoceném pracovišti je nedostatečné **množství bezpečnostních značek** včetně jejich rozmístění, které by poskytovaly informace a instrukce týkající se BOZP. Je důležité zdůraznit, že jejich použití nenahrazuje bezpečnostní a ochranná zařízení, místní provozní řád ani různá opatření. Všechna nebezpečná místa musí být označena předepsanými bezpečnostními prvky tak, aby se předešlo možnému vzniku úrazu zaměstnance (pády na rovině, do hloubky, zachycení stroji apod.). Tyto prvky musí být viditelné a pokud možno stabilní (např. předepsané černo-žluté šrafování zúžených průjezdů, hran vrat apod.). V rámci pravidelné údržby přidělených prostor je nutné provést opětovné obnovení bezpečnostních prvků, jejich aktualizaci, smysluplnost a umístění v souladu s provedeným hodnocením rizik na pracovišti, nebo při vykonávané činnosti. Na realizaci těchto opatření je nutné spolupracovat s OZO BOZP a vedoucími zaměstnanci hodnocených provozů.

Rovněž nejsou správně **označeny hlavní uzávěry energií**, jako je elektřina, voda a plyn. Splnění tohoto úkolu je delegováno na správce vojenských objektů – AHNM, který má vést přehled o důležitých uzávěrech (voda, plyn, elektřina) u jednotlivých objektů útvaru. S tím souvisí i značení těchto uzávěrů, které je nutné provést správně, viditelně a stabilně. Toto značení má vliv i na požární bezpečnost objektu. Je proto nezbytné provést důslednou kontrolu těchto uzávěrů jak ze strany uživatele (PO, BOZP), tak i ze strany AHNM a přijmout opatření k odstranění zjištěných závad. Tam, kde je to vyžadováno, stanovit osoby odpovědné za jednotlivé uzávěry včetně jejich odborné způsobilosti k obsluze těchto uzávěrů.

Dalším problémem, který byl zjištěn ve skladech, je nedostatečné **větrání a výměna vzduchu**. Je nutné provádět větrání v závislosti na uskladněném materiálu, aby nedošlo ke škodě na skladovaném materiálu. Častější větrání je možné jen v příznivých klimatických podmínkách. Jelikož se ve skladech musí pravidelně měřit teplota vzduchu a vlhkosti

a zaznamenávat ji do evidovaného sešitu, je kontrola dodržování podmínek prokazatelnější než u jiných provozů.

Další rizika souvisí s výškově a materiálově nesourodými **komunikacemi a podlahami** v hodnoceném provozu. Povrch podlahy často není rovný, pevný a upravený proti skluzu. Podlaha na pracovišti je nesourodá a místy se vyskytují nebezpečné výstupky. Tyto prohlubně a výstupky nejsou ve většině případů řádně označeny, zakryty nebo ohrazeny. Z důvodu možnosti vzniku úrazu je nezbytné, aby vedoucí zaměstnanci hodnoceného provozu provedli kontrolu všech povrchů na pracovišti a veškeré otvory, prohlubně a výstupky označili viditelným a trvalým bezpečnostním značením. Nedostatky neprodleně řešit cestou vedoucího zaměstnance nebo OZO BOZP požadavkem na AHNM k odstranění těchto závad, např. alokace potřebných finančních prostředků k provedení oprav v komunikacích a podlahách.

Ve skladech je potřeba se více zaměřit na **manipulační jednotky**. Ne všechny jsou správně stohovány a pro jejich tvorbu nejsou vždy použity nepoškozené a označené přepravní prostředky. Při nesprávném stohování hrozí přiražení nebo sesutí skladovaného materiálu na zaměstnance. Pokud je manipulační jednotka poškozena, je potřeba s ní zacházet obezřetně a na co nejkratší vzdálenost pouze za účelem opravy či rozebrání. Vedoucí zaměstnanec skladu je odpovědný za jejich správné stohování a musí poučit ostatní skladníky o správné manipulaci s nimi. Je potřeba zkontrolovat všechny manipulační jednotky a doplnit informace o stohovací nosnosti, stohovací výšce nebo počtu vrstev ve stohu.

BOZP musí být pevnou součástí kultury každého vojenského útvaru. Je to základní odpovědnost velení útvaru, aby společně se zaměstnanci (VzP a o. z.) řešili jakékoliv problémy, které by mohly ohrozit bezpečnost nebo zdraví zaměstnanců. Kultura BOZP má zásadní vliv na chování zaměstnanců a může se projevit v počtu služebních (pracovních) úrazů a nehod. Lidský faktor hraje klíčovou roli v zajišťování bezpečného pracovního prostředí.

Je nezbytné vytvořit takovou kulturu chování na vojenském útvaru, která zajistí, že zaměstnanci (VzP a o. z.) budou provádět svou práci správně a bezpečně, i když nejsou pod dohledem nadřízených. Klíčovým prvkem je motivace zaměstnanců, a to zejména pozitivní motivace, která je jedinou cestou k dosažení tohoto cíle. I přes jednotlivá školení a zkušenosti jsme všichni náchylní k chybám. Nicméně pravidelná školení mohou výrazně snížit riziko lidského faktoru. Důležitou součástí BOZP jsou i pravidelné kontroly a revize,

správné používání OOPP zaměstnanci, srozumitelné pracovní postupy a instrukce pro jednotlivé úkoly a přizpůsobení bezpečnostních opatření konkrétním podmínkám na útvaru.

Heslem na útvaru by mělo být: ***„Bezpečnost na prvním místě!“***

Po pečlivém prozkoumání vybraného pracoviště vojenského útvaru bylo rozhodnuto o jeho hlubším zkoumání. Cílem je vytvoření metodické příručky, která poskytne komplexního průvodce jak pro velitele vojenského útvaru, tak pro zaměstnance plnící zde své služební povinnosti.

Struktura metodické příručky bude navržena tak, aby poskytovala ucelený přehled o skladu XY vojenského útvaru. Příručka má sloužit jako nástroj pro seznámení s pracovištěm nových i současných zaměstnanců, stejně jako zdroj informací pro objasnění pravidel BOZP a PO.

Důležitým principem, který bude v příručce zdůrazněn, je motto: „Opakování je matka moudrosti“. To znamená, že pravidelné opakování a připomínání pravidel BOZP a PO je klíčem pro jejich efektivní dodržování a zajištění bezpečnosti na pracovišti.

Aplikační část práce v podobě metodické příručky bude z důvodu rozsahu stran a změně šablony zveřejněna samostatně a není součástí textu samotné diplomové práce.

ZÁVĚR

Teoretická část diplomové práce se věnuje podrobnému zkoumání oblasti BOZP, s důrazem na platný právní rámec v České republice. Byly zmapovány prameny práva ČR, EU a interní předpisy a nařízení AČR, z nich vycházející. Byly vybrány základní pojmy z oblasti BOZP a řízení rizik, následně pak představeny vybrané metody pro hodnocení rizik v rámci vojenského útvaru.

Praktická část je zaměřena na analýzu aktuálního stavu BOZP u vybraného vojenského útvaru. Cílem je posouzení současné situace a následné vyhodnocení rizik na zkoumaném pracovišti pomocí zvolených metod. Díky podpoře velení útvaru, které na oblast BOZP klade důraz, byla spolupráce s OZO BOZP a odpovědnými zaměstnanci efektivní.

V úvodní fázi byla uplatněna metoda brainstormingu. Prostřednictvím inovativních nápadů a zábavnou formou bylo možno identifikovat slabiny a nedostatky vojenského útvaru, přičemž zároveň byly vyzdviženy jeho pozitivní stránky. Výsledky brainstormingu byly použity jako základ pro sestavení parametrů interního a externího prostředí vojenského útvaru, což umožnilo plynulý přechod k další vybrané metodě – SWOT analýze.

SWOT analýza byla provedena se zaměřením na celý útvar jako komplexní systém všech pracovišť a činností. Pomocí této analýzy, zohledňující silné a slabé stránky útvaru, stejně jako jeho příležitosti a potenciální hrozby, bylo zjištěno, jakým směrem se řízení BOZP ubírá. Výsledná strategie byla identifikována jako ofenzivní, což naznačuje existenci potenciálu pro využití navrhovaných příležitostí s využitím silných stránek útvaru.

Pro vybrané pracoviště, konkrétně sklady, byl sestaven kontrolní seznam. Na základě negativních odpovědí byla aplikována metoda “PNH”, která umožnila podrobnější identifikaci potenciálních rizik a návrh odpovídajících bezpečnostních opatření. Metoda analyzovala rizika bezvýznamná, akceptovatelná a mírná, pro které byla vynaložena snaha navrhnout bezpečnostní opatření a řešení ke snížení míry rizika. Na základě výsledků této analýzy je nezbytné provést znovu proškolení zaměstnanců daného pracoviště, seznámit je s identifikovanými riziky a provést důkladnou kontrolu pracoviště zejména s ohledem na doplnění chybějícího označení v souladu s právními předpisy.

Poslední metodou, která byla pro výzkum zvolena, byl strukturovaný rozhovor. Respondenty byli OZO BOZP z různých vojenských útvarů. Každému z nich bylo individuálně položeno deset stejných otázek a rozhovor byl veden formou dotazování

a zápisů. Tento přístup umožnil porovnání jejich odpovědí a získání přehledu o situaci na jednotlivých vojenských útvarech.

Cílem diplomové práce a zároveň aplikační částí bylo vytvoření metodické příručky pro velitele vybraného vojenského útvaru. Tato příručka byla konkrétně vypracována pro pracoviště sklady, které bylo vyhodnoceno pomocí různých metod jako rizikové.

Příručka slouží jako návod pro nové i stávající zaměstnance útvaru, kteří budou pracovat na tomto pracovišti. Představuje stručného, ale výstižného průvodce oblastmi BOZP a PO. Zahrnuta je také identifikace možných rizik s cílem jejich snížení. Vypracování příručky proběhlo v souladu s právním rámcem České republiky a zahrnuje i interní předpisy útvaru.

V závěrečné části práce bylo zdůrazněno, že současný stav BOZP u vybraného vojenského útvaru dosahuje vysoké úrovně. Tento pozitivní stav je výsledkem odborných znalostí a efektivního vedení pověřených osob, stejně jako podpory ze strany velení. Jejich společné úsilí a závazek k BOZP přispěly k vytvoření bezpečného prostředí pro zaměstnance.

V diplomové práci se autorka zaměřila na postupné naplňování stanovených cílů, což bylo umožněno díky důkladné analýze, jak z teoretického, tak praktického hlediska. V jejím průběhu byla identifikována a vyhodnocena potenciální rizika, která budou dále řešena. Na zkoumaném vojenském útvaru jsou pravidla týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců systémově nastavena. Pravidelně se konají školení a odpovědná osoba disponuje vysokou úrovní odborných znalostí v této oblasti. Vypracovaná metodická pomůcka pro pracoviště sklady bude předložena veliteli útvaru a po jeho schválení by mohla být zařazena do skladové dokumentace.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

AVEN, Terje, 2019. *The Science of Risk Analysis*. Abingdon: Rotutledge/Taylor & Francis. ISBN 978-04-2902-918-9.

BLÁHA, Ladislav, 2019. 6. *Jak si povídat, aby to byl výzkum, aneb i rozhovor má svá pravidla*. Online. PDF Free Download. Dostupné z: https://docplayer.cz/144827370-6-jak-si-povidat-aby-to-byl-vyzkum-aneb-i-rozhovor-ma-sva-pravidla.html . [cit. 2023-12-31].

BOZP INFO.CZ, © 2018. *Desatero správného poskytování OOPP*. Online. BOZP info.cz. Dostupné z: https://www.bozpinfo.cz/desatero-spravneho-poskytovani-oopp . [cit. 2024-03-10].

ČESKO, 1985. *Zákon č. 133/1985 Sb. Zákon České národní rady o požární ochraně*. Online. AION CS. Zákony pro lidi. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133 . [cit. 2024-03-10].

ČESKO, 1995. *Nařízení vlády č. 290/1995 Sb. Nařízení vlády, kterým se stanoví seznam nemocí z povolání*. Online. AION CS. Zákony pro lidi. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-290 . [cit. 2024-03-10].

ČESKO, 1999. *Zákon č. 221/1999 Sb., Zákon o vojácích z povolání*. Online. AION CS. Zákony pro lidi. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-221 . [cit. 2024-02-10].

ČESKO, 2000. *Zákon č. 258/2000 Sb. Zákon o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů.* Online. AION CS. Zákony pro lidi. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-258 . [cit. 2024-02-10].

ČESKO, 2001. *Vyhláška č. 246/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva vnitra o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci).* Online. AION CS. Zákony pro lidi. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-246. [cit. 2024-03-15].

ČESKO, 2003. *Vyhláška č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli*. Online. AION CS. Zákony pro lidi. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-432 . [cit. 2024-02-10].

ČESKO, 2005a. *Nařízení vlády č. 101/2005 Sb. Nařízení vlády o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí*. Online. AION CS. Zákony pro lidi. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-101 . [cit. 2024-03-10].

ČESKO, 2005b. Zákon č. 251/2005 Sb. Zákon o inspekci práce. Online. AION CS. Zákony pro lidi. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-251 . [cit. 2024-03-10].

ČESKO, 2006a. *Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce*. Online. AION CS. Zákony pro lidi. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262. [cit. 2024-02-10].

ČESKO, 2006b. *Zákon č. 309/2006 Sb. Zákon, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci)*. Online. AION CS. Zákony pro lidi. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-309 . [cit. 2024-02-10].

ČESKO, 2007. *Nařízení vlády č. 361/2007 Sb. Nařízení vlády, kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci.* Online. AION CS. Zákony pro lidi. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2007-361 . [cit. 2024-03-15].

ČESKO, 2010. *Nařízení vlády č. 201/2010 Sb. Nařízení vlády o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu.* Online. AION CS. Zákony pro lidi. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-201 . [cit. 2024-03-10].

ČESKO, 2011a. *Zákon č. 350/2011 Sb. Zákon o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon)*. Online. AION CS. Zákony pro lidi. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-350 . [cit. 2024-03-09].

ČESKO, 2011b. *Zákon č. 373/2011 Sb. Zákon o specifických zdravotních službách*. Online. AION CS. Zákony pro lidi. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-373 . [cit. 2024-03-09].

ČESKO, 2013. *Vyhláška č. 79/2013 Sb. Vyhláška o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče)*. Online. AION CS. Zákony pro lidi. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-79 . [cit. 2024-03-09].

ČESKO, 2017. *Nařízení vlády č. 375/2017 Sb. Nařízení vlády o vzhledu, umístění a provedení bezpečnostních značek a značení a zavedení signálů*. Online. AION CS. Zákony pro lidi. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-375 . [cit. 2024-03-10].

ČESKO, 2021. *Nařízení vlády č. 390/2021 Sb. Nařízení vlády o bližších podmínkách poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků.* Online. AION CS. Zákony pro lidi. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-390 . [cit. 2024-02-10].

EVROPSKÁ AGENTURA PRO BEZPEČNOST A OCHRANU ZDRAVÍ PŘI PRÁCI, © 2024. *Strategický rámec EU pro ochranu zdraví a bezpečnost při práci na období 2021–2027*. Online. Safety and health at work EU-OSHA. Dostupné z: https://osha.europa.eu/cs/safety-and-health-legislation/eu-strategic-framework-health-and-safety-work-2021-2027 . [cit. 2024-03-09].

EVROPSKÁ AGENTURA PRO BEZPEČNOST A OCHRANU ZDRAVÍ, © 2024. In: *OiRA*. Online. EU-OSHA. Evropská agentura pro bezpečnost a zdraví. Dostupné z: https://osha.europa.eu/cs/tools-and-resources/oira .

FERRETT, Ed, 2022. *International Health and Safety at Work Revision Guide – For the NEBOSH International General Certificate in Occupational Health and Safety*. Third Edition. New York: Routledge: Taylor & Francis Group. ISBN 978-0-367-52502-6.

HENDL, Jan, 2012. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0219-6.

Interní dokumentace vojenského útvaru, 2024.

JANÁKOVÁ, Anna, 2018a. *Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. 6. aktual. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7554-171-0.

JANÁKOVÁ, Anna, 2018b. *Minimum z BOZP*. Praha: Verlag Dashöfer. ISBN 978-80

87963-58-6.

KOUDELKA, Ctirad a VRÁNA, Václav, 2006. *Rizika a jejich analýza*. Online. Ostrava: VŠB – TU Ostrava. Dostupné z: https://fei1.vsb.cz/kat420/vyuka/Magisterske%20nav/prednasky/web/RIZIKA.pdf . [cit. 2024-02-18].

MINISTERSTVO OBRANY, 2018a. *RMO č. 41/2018, Bezpečnost a ochrana zdraví při práci a výkonu služby v rezortu MO*. In: Věstník MO ročník 2018, částka 12. Praha: MO ČR, s. 338–348.

MINISTERSTVO OBRANY, 2018b. RMO č. 42/2018, *Náhrada škody a nemajetkové újmy v souvislosti s poškozením zdraví způsobeném vojákovi a občanskému zaměstnanci a poskytování peněžitého příspěvku nebo jednorázové peněžní výpomoci*. In: Věstník MO ročník 2018, částka 12. Praha: MO ČR, s. 349–351.

MINISTERSTVO OBRANY, 2023. *RMO č. 21/2014, Zřizování a vybavování pracovišť*. In: Věstník MO ročník 2023, částka 8. Praha: MO ČR, s. 302-307.

NEUGEBAUER, Tomáš, 2016. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce neboli o čem je současná BOZP*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwert ČR. ISBN 978-80-7552-1066-4.

NEUGEBAUER, Tomáš, 2018. *Vyhledávání a vyhodnocení rizik v praxi*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwert ČR. ISBN 978-80-7552-072-2.

NOVOTNÝ, Karel, 2022. *LEXIKON BOZP: pro provádění kontrolní činnosti v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci dle právních předpisů a technických norem*. 182. publikace. Rožnov pod Radhoštěm: ROVS – Rožnovský vzdělávací servis.

PAČAIOVÁ, Hana; MARKULIK, Štefan a NAGYOVÁ, Anna, 2016. *Význam rizika v manažérskych systémoch*. Košice: BEKI Design. ISBN 978-80-553-2618-4.

POPOV, Georgi; LYON, Bruce K. a HOLLCROFT, Bruce, 2016. *Risk assessment: a practical guide to assessing operational risks. Hoboken*, New Jersey: John Wiley. ISBN 978-11-189-1104-4.

BOZP.cz, *Slovník pojmů z BOZP a PO: Požární ochrana*. © 2024. Online. *BOZP.cz*. Dostupné z: https://www.bozp.cz/slovnik-pojmu/pozarni-ochrana/ . [cit. 2024-03-16].

RADA EU. *Směrnice Rady ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci (89/391/EHS)*. Online. EUR-Lex. 2008. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A31989L0391 . [cit. 2024-03-09].

REICHEL, Jiří, 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Sociologie (Grada). Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3006-6.

SMEJKAL, Vladimír a RAIS, Karel, 2013. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. Čtvrté, aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4644-9.

ŠEFČÍK, Vladimír, 2009. *Analýza rizik*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 978-80-7318-696-8.

ŠENOVSKÝ, Pavel; ŠENOVSKÝ, Michail a ORAVEC, Milan, 2020. *Teorie krizového managementu.* 2. rozšířené vydání. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-7385-231-3.

ŠKRÉTA, Karel, 2021. *Jak správně vybírat osobní ochranné pracovní prostředky: Správná praxe pro malé a střední podniky.* Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i., ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí. Online. Dostupné z: https://vubp.cz/soubory/produkty/publikace-ke-stazeni/jak-spravne-vybirat-osobni-ochranne-pracovni-prostredky-spravna-praxe-pro-msp.pdf.

THEKDI, Shital a AVEN, Terje, 2023. *Think Risk A Practical Guide to Actively Managing Risk.* New York: Routledge: Taylor & Francis Group. ISBN 978-1-032-35892-5.

ÚŘAD PRO TECHNICKOU NORMALIZACI, METROLOGII A STÁTNÍ ZKUŠEBNICTVÍ [ÚNMZ], 2018a. *ČSN ISO 31000:2018, Management rizik – Směrnice*. Praha: Česká agentura pro standardizaci.

ÚŘAD PRO TECHNICKOU NORMALIZACI, METROLOGII A STÁTNÍ ZKUŠEBNICTVÍ [ÚNMZ], 2018b. *ČSN ISO 45001:2018, Systémy managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci – Požadavky s návodem k použití*. Praha: Česká agentura pro standardizaci.

ÚŘAD PRO TECHNICKOU NORMALIZACI, METROLOGII A STÁTNÍ ZKUŠEBNICTVÍ [ÚNMZ], 2020. *ČSN EN IEC 31010:2019, Management rizik – Techniky posuzování rizik*. Praha: Česká agentura pro standardizaci.

VALA, Jiří, 2016. *Systémové řízení bezpečnosti a ochrany zdraví v organizacích*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-109-5.

VARGOVÁ, Slavomíra, 2023. *CLA – CHECK LIST ANALYSIS*. PDF. přednáška Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně . [cit. 2023-12-31].

YOE, Charles, 2019. *Primer on risk analysis: decision making under uncertainty*. 2. vydání. Boca Raton: Taylor & Francis Group. ISBN 978-1-138-31228-9.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
AHNM	Agentura hospodaření s nemovitým majetkem
AZ	aktivní záloha
BOZP	bezpečnost a ochrana zdraví při práci
CHLS	chemické látky a směsi
EU	Evropská unie
ISSP	Integrovaný subsystém o službě a personálu
MO	Ministerstvo obrany
OC	organizační celek
OiRA	Online Interactive Risk Assessment
OOPP	osobní ochranné pracovní pomůcky
o. z.	občanský zaměstnanec
OZO	odborně způsobilá osoba
OŽP	ochrana životního prostředí
PBŘ	požárně bezpečnostní řešení
PLP	pracovnělékařské prohlídky
PLS	pracovnělékařské služby
PO	požární ochrana
RMO	rozkaz ministra obrany
SOTD	Státní odborný a technický dozor
VS	výkon služby
VZP	voják z povolání

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Definice rizika 25
Obrázek 2 Proces řízení rizik 33
Obrázek 3 Kniha úrazů 51
Obrázek 4 SWOT analýza vojenského útvaru 59
Obrázek 5 Hodnoty SWOT analýzy 62
Obrázek 6 Výpočet SWOT analýzy 63
Obrázek 7 Analýza SWOT: grafické vyjádření 63
Obrázek 8 Výstup z kontrolního seznamu: sklady 70

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Kategorizace práce VZP – bojové jednotky 46
Tabulka 2 Kategorizace práce VZP a AZ – štáb 47
Tabulka 3 Kategorizace práce o. z. 48
Tabulka 4 Přehled mycích, čisticích a desinfekčních prostředků 48
Tabulka 5 Předmět kontroly – dokumentace 54
Tabulka 6 Předmět kontroly – fyzicky 55
Tabulka 7 Kontrolní seznam – sklady 64
Tabulka 8 Vyhodnocení kontrolního seznamu pro sklady 69
Tabulka 9 Hodnotící kritéria 70
Tabulka 10 Hodnocení pravděpodobnosti vzniku a existence nebezpečí 71
Tabulka 11 Závažnost následků ohrožení 71
Tabulka 12 Hodnocení – názor hodnotitelů 71
Tabulka 13 Celkové ohodnocení míry rizika 72
Tabulka 14 „PNH“ metoda – sklady 73
Tabulka 15 – OOPP: řidič vysokozdvižného motorového vozíku 98
Tabulka 16 – OOPP: skladník 98

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Přehled OOPP vybraných funkcí – sklad

Příloha P II: Strukturovaný rozhovor

PŘÍLOHA P I: PŘEHLED OOPP VYBRANÝCH FUNKCÍ – SKLAD

Tabulka 15 – OOPP: řidič vysokozdvižného motorového vozíku
(zdroj: vlastní zpracování dle Organizační směrnice, 2024)

Vyhodnoceno pro profesi:	**řidič vysokozdvižného motorového vozíku**		
Vyhodnocený druh OOPP a stanovení jeho pravděpodobné životnosti			
Název OOPP	**Podrobnější popis**	**Předpokládaná životnost**	**Poznámka**
Pracovní rukavice – nylonové	Pětiprsté nylonové rukavice s tenkou vrstvou polyuretanu v dlani, EN 420 Ochranné rukavice – Všeobecné požadavky. 4131 - EN 388 Ochranné rukavice proti mechanickým rizikům.	**6 měsíců**	Pletené bezešvé nylonové rukavice s tenkou vrstvou polyuretanu v dlani a na prstech a pružnou manžetou.
Pracovní rukavice – kožené	Pětiprsté, kožené kombinované, EN 388 Ochranné rukavice proti mechanickým rizikům, EN 420.	**12 měsíců**	Rukavice z hovězí štípenky s podšívkou a zesílenou vrstvou v dlani, s bavlněnou tkaninou na hřbetu a tuhou, nebo vyztuženou manžetou.
Přilba ochranná plastová	Lehká ochranná přilba s nastavením velikosti. Součástí náhlavní kříž, minimálně šesti bodový.	**36 měsíců při používání,** 60 měsíců při skladování.	Lehká ochranná přilba s nastavením velikosti. Součástí náhlavní kříž minimálně šesti bodový. Vyrobeno z plastu (HDPE).

Tabulka 16 – OOPP: skladník
(zdroj: vlastní zpracování dle Organizační směrnice, 2024)

Vyhodnoceno pro profesi:	**skladník**		
Vyhodnocený druh OOPP a stanovení jeho pravděpodobné životnosti			
Název OOPP	**Podrobnější popis**	**Předpokládaná životnost**	**Poznámka**
Pracovní rukavice – nylonové	Pětiprsté nylonové rukavice s tenkou vrstvou polyuretanu v dlani, EN 420 Ochranné rukavice – Všeobecné požadavky. 4131 EN 388 Ochranné rukavice proti mechanickým rizikům.	**1 měsíc**	Pletené bezešvé nylonové rukavice s tenkou vrstvou polyuretanu v dlani a na prstech a pružnou manžetou.
Pracovní rukavice – kožené	Pětiprsté, kožené kombinované, EN 388 Ochranné rukavice proti mechanickým rizikům, EN 420.	**6 měsíců**	Rukavice z hovězí štípenky s podšívkou a zesílenou vrstvou v dlani, s bavlněnou tkaninou na hřbetu a tuhou, nebo vyztuženou manžetou.
Přilba ochranná plastová	Lehká ochranná přilba s nastavením velikosti. Součástí náhlavní kříž, minimálně šesti bodový.	**36 měsíců při používání,** 60 měsíců při skladování.	Lehká ochranná přilba s nastavením velikosti. Součástí náhlavní kříž minimálně šesti bodový. Vyrobeno z plastu (HDPE).

PŘÍLOHA P II: STRUKTUROVANÝ ROZHOVOR

Otázka 1: ***Jste držitelem osvědčení odborně způsobilé osoby BOZP v prevenci rizik? Do kdy máte platnost osvědčení? Jak dlouho vykonáváte praxi OZO BOZP v prevenci rizik u svého útvaru?***

OZO 1: Jsem držitelem osvědčení OZO BOZP v prevenci rizik, platnost osvědčení mám do roku 2027. Prakticky se zabývám oblastí BOZP již od roku 2017, kdy jsem obdržel první osvědčení, které jsem v roce 2022 zkouškou prodloužil, takže mám 7 let praxe v oblasti BOZP.

OZO 2: Ano, jsem držitelem osvědčení OZO BOZP v prevenci rizik. Platnost osvědčení mám do roku 2026 a praxi BOZP u útvaru vykonávám od r. 2020.

OZO 3: Ano, platnost osvědčení je do 19.2.2025, praxi vykonávám necelé čtyři roky.

OZO 4: Ano, platnost do března 2026, praxe od 2021.

Otázka 2: ***Jaká je Vaše pracovní náplň v oblasti BOZP? Za co jste odpovědný a jaké úkony v oblasti BOZP u svého útvaru provádíte?***

OZO 1: Pracuji především jako poradní orgán zaměstnavatele/velitele v oblasti BOZP. Navrhuji zaměstnavateli opatření ke snížení rizik v oblasti BOZP a snížení rizik úrazovosti zaměstnanců. Vytvářím, eviduji a aktualizuji předepsanou dokumentaci BOZP. Jsem koordinátorem BOZP u svého útvaru a zároveň sloužím i jako koordinátor BOZP pro podřízené útvary velitelství. Provádím vlastní a nařízenou kontrolní činnost v oblasti BOZP. Účastním se dokladu kontrol stavu BOZP ze strany nadřízených stupňů a odborných orgánů (SOTD). Jsem členem úrazové komise a komise pro kontrolu stavu BOZP u útvaru. Provádím předepsaná školení BOZP (vstupní, periodické, popř. mimořádné) pro všechny zaměstnance útvaru.

OZO 2: Hlavní pracovní náplní je zpracování kompletní dokumentace ke služebním a pracovním úrazům u útvaru. Dále provádím kontrolu nastavení a dodržování BOZP u útvaru. Stanovuji a udržuji v aktuálním stavu dokumentaci související s BOZP u útvaru – provozní řády, provozní směrnice, místní bezpečnostní předpisy, příspěvky do Organizačního rozkazu, systém poskytování OOPP, zakázané práce těhotným ženám, určení a zařazení do kategorie práce. Dále školím nové zaměstnance, vedoucí a ostatní zaměstnance v BOZP. Jsem zodpovědný za komunikaci v oblasti BOZP v rámci posádky s ostatními subjekty a s lékařským zařízením.

OZO 3: Jsem zastupujícím orgánem v oblasti BOZP.

OZO 4: Kontrola BOZP pracovišť a činnosti příslušníků útvaru. Školení zaměstnanců a vyhodnocování rizik na pracovišti.

Otázka 3: ***Máte nastavený organizační systém řízení rizik v oblasti BOZP u svého útvaru?***

OZO 1: Systém je nastavený. Každý rok je statutárním orgánem (velitelem) vydána organizační směrnice pro stanovení organizace a způsob zabezpečení BOZP a při VS. Tato směrnice stanovuje odpovědnost za oblast BOZP pro vedoucí zaměstnance, včetně stanovení těchto vedoucích zaměstnanců, stanovuje zařazení do kategorie rizikových prací všech zaměstnanců, náležitosti pro poskytování mycích, čistících a desinfekčních prostředků, způsob poskytování OOPP, stanovení OOPP na základě hodnocení rizik, zařazuje příslušníky útvaru do požadavku pro ochranné nápoje a zajištění pitného režimu, určuje zdravotnické zařízení pro poskytování PLP, systém školení (vzdělávání) zaměstnanců v oblasti BOZP, postup při řešení služebních (pracovních) úrazů, práce zakázané těhotným a kojícím ženám, požadavky na odbornou kvalifikaci pracovníků pověřených obsluhou, údržbou a opravami technických a technologických zařízení, odborné požadavky na kontrolu technických zařízení, komisi pro kontrolu stavu BOZP včetně pokynů pro způsob provádění této kontroly a dále stanovuje pokyny pro druhy a způsoby vedení dokumentace požadované BOZP dle platných zákonů, vyhlášek, norem a interních normativních předpisů. Tato směrnice je v případě zásadních změn v organizaci BOZP a VS v co nejkratší době aktualizována.

OZO 2: Ano, máme nastavený systém řízení rizik v oblasti BOZP, který vychází jako příloha v Organizačním rozkaze a v průběhu roku probíhá aktualizace.

OZO 3: Ano, a to veškerá možná rizika uvedená v příloze rozkazu číslo 1 pro daný kalendářní rok.

OZO 4: Je nastaven dlouhodobě a pravidelně aktualizován. Zveřejněn v Organizačních stanovách (rozkaz velitele útvaru). Rizika jsou průběžně vyhledávána a vyhodnocena.

Otázka 4: ***Vychází Vám zaměstnavatel (velitel) vstříc s navrhovanými opatřeními ke snížení rizikovosti vykonávaných činností?***

OZO 1: Částečně ano. Některé návrhy jsou akceptovány a některé bohužel ne. Obvykle neakceptované návrhy jsou spojeny s vyčleněním vhodných prostor pro některé vykonávané činnosti s ohledem na způsob jejich využívání. V současné době se útvar potýká s nedostatkem vhodných objektů ke skladování a provádění oprav techniky. Tento stav je přímo úměrně závislý na nedostatku finančních prostředků do akcí investičního charakteru spojeného s výstavbou a rekonstrukcí nemovité infrastruktury. Tyto finanční prostředky jsou poskytovány z nadřízených stupňů a jsou většinou nedostatečné. Zaměstnavatel bývá o tomto problému cestou OZO informován, ale konečné rozhodnutí záleží na něm. Ve většině případů jsou

zaměstnavatelem podniknuty kroky pro vyžadování finančních prostředků od nadřízených stupňů nebo jsou vydány, dle návrhu OZO, pokyny pro úpravu nebo omezení činnosti v některých nevyhovujících provozech útvaru.

OZO 2: Na tuto otázku nemohu odpovědět jednoznačně ano nebo ne. Některá opatření jsou schválena a jiná nejsou možná realizovat s ohledem na resortní řešení a nákupu nevyhovujícího vybavení z centrálních smluv nebo nedostatku financí pro zajištění nemovité infrastruktury ze strany správy budov – opravy na budovách neprobíhají z důvodů plánované velké investice, která však v příštích letech reálně nebude. Další systémový problém se týká OOPP k zajištění snížení hladiny hluku vydáváním nesmyslných, často protichůdných nařízení. Systémová nařízení z vyšších stupňů jsou mnohdy špatně komunikována a přijímána na sílu i za cenu přehlížení zásadních chyb.

OZO 3: Veškeré návrhy na zlepšení a předcházení rizik i ze strany kontrolních orgánů jsou ze strany zaměstnavatele akceptovány.

OZO 4: Ano, vychází, ale dle možností. V závislosti na finančních prostředcích a složitějším procesu schvalování a rozhodování v organizaci.

Otázka 5: ***Jaké jsou nejčastější příčiny vzniku služebních (pracovních) úrazů u Vašeho útvaru? Jsou ke snížení úrazovosti přijímány potřebné technické a personální opatření?***

OZO 1: Nejčastějšími příčinami vzniku úrazů jsou zvýšené pohybové aktivity vojáků z povolání, které jsou spojeny s vyššími nároky na fyzickou zdatnost vojáků z povolání. Převážná většina úrazů je spojená s větší fyzickou zátěží na pohybový aparát (např. běh, silová tělesná cvičení apod.). Dalším, s tím souvisejícím problémem, je vyšší věk osob vykonávajících toto zaměstnání a jejich fyzické opotřebení, které si spoustu zaměstnanců nepřipouští a tento fakt podceňuje. V neposlední řadě je to ze strany zaměstnanců i podcenění, na první pohled nepředvídatelných rizik spojených se změnou klimatických podmínek (náledí, silný přívalový déšť apod.). Někteří zaměstnanci nejsou schopni si tato rizika uvědomit. Doposud k služebnímu (pracovnímu) úrazu spojeným s využíváním technologických a technických zařízení nebyl u žádného zaměstnance útvaru zaznamenán. Ke snížení úrazovosti k činnostem se zvýšenou tělesnou aktivitou bylo navrhnuto a přijmuto opatření k provádění řízeného strečinku před a po vykonávané tělesné aktivitě včetně poučení řídícího těchto aktivit k dodržování bezpečnostních opatření, dále rozdělení do výkonnostních a věkových skupin zaměstnanců a stanovení bezpečných míst pro vykonávání těchto aktivit vzhledem k povaze terénu a klimatických podmínek (např. tratě pro běh apod.). Dalším opatřením ke snížení úrazovosti je i zahrnutí tématiky pro bezpečný pohyb osob za různých klimatických podmínek v areálu kasáren v rámci periodických školení zaměstnanců z oblasti BOZP. Tyto kroky jsou přiřazeny k personálním

opatřením ke snížení rizikovosti, technická opatření nebyla vzhledem k příčině úrazového děje přijata.

OZO 2: Nejvíce služebních úrazů připadá na výcvik a služební tělesnou přípravu. Velká část úrazů se týká zranění kolen a kotníků. Hlavním problémem je tedy tlak na nejlepší výsledky a výkon. Opatření jsou přijímána, ale ta selhávají v důslednosti kontroly ze strany nadřízených, kteří v důsledku jiných úkolů nemají pro dostatečnou kontrolu prostor.

OZO 3: Převážná většina úrazů vzniká pro nepředvídatelné riziko práce anebo selhání lidského činitele.

OZO 4: Nejčastějšími úrazy v organizaci jsou běžné úrazy. Tělovýchova – špatné došlápnutí, uklouznutí a v zimních měsících pády na zledovatělém povrchu. Pády při taktickém výcviku. Přijatá opatření – zvýšená opatrnost cvičících a rozcvičení před výcvikem, proškolení před daným výcvikem.

Otázka 6: ***Byly při vyhledávání a hodnocení rizik přizváni i zaměstnanci (vojáci) z provozů, kde je možnost vzniku nepřijatelného rizika nejvyšší?***

OZO 1: Ano. K hodnocení rizik byli přizváni jako konzultanti i zaměstnanci (vojáci) z rizikových provozů. Hodnocení rizik bylo provedeno způsobem checklistu s posouzením závažnosti rizika. Na základě tohoto hodnocení byly se zaměstnanci/vojáky projednány návrhy na technické a personální opatření ke snížení rizika daného provozu na akceptovatelnou míru.

OZO 2: Ano, byli přizváni zaměstnanci. Nicméně motivace ze strany běžných zaměstnanců nebyla příliš vysoká (hlavním důvodem by byla komplikace procesu), ze strany vedoucích zaměstnanců jsem se setkal spíše s nezájmem o vylepšení a inovace z důvodu kladení požadavků na kontrolu z jejich strany, nedokonalé znalosti technologie s vidinou motivace – kdo nic nedělá, nic nezkazí a bude povýšen.

OZO 3: V rámci kontrol jsou případná rizika na těchto pracovištích konzultována přímo s pracovníky daných pracovišť.

OZO 4: V pravidelných intervalech jsou prováděny kontroly a vyhledávání rizik, kterých se zaměstnanci účastní a jsou dotazováni na daném úseku. Je s nimi řešeno možné riziko, jak ho omezit nebo úplně vyloučit.

Otázka 7: ***Jakým způsobem se dozvídáte o legislativních změnách v oblasti BOZP? Jak s těmito změnami dále pracujete?***

OZO 1: O legislativních změnách se pravidelně dozvídám z portálu BOZPinfo, ke kterému jsem trvale přihlášen. Některé informace čerpám z portálu VÚBP (Výzkumný ústav bezpečnosti práce) a dále cestou nadřízených složek. Zúčastňuji se pravidelně odborných shromáždění pořádaných odbornými orgány za oblast BOZP v resortu MO. Všechny informace, popř. změny, implementuji do stávající dokumentace BOZP. O těchto změnách informuji podřízené OZO jednotlivých útvarů velitelství.

OZO 2: Sleduji ve svém volném čase servery zabývající se BOZP. Problematika je však řešena a diskutována z pohledu civilních nařízení. Aplikace u AČR bývá často pozdě a nedořešená. Plán na řízení BOZP u AČR není stanovený ani řízený.

OZO 3: Nejčastěji prostřednictvím nadřízeného stupně, dále je aplikujeme na naše použití.

OZO 4: 2x ročně probíhá organizační shromáždění za oblast BOZP s nadřízenými orgány, kde jsme seznámeni s novými nařízeními, předpisy a zkušenostmi ostatních pracovníků BOZP v organizaci.

Otázka 8: ***Myslíte si, že interní předpisy a normativní akty MO reagují dostatečně rychle na změny v zákonech a vyhláškách ČR?***

OZO 1: Ne. Ministerstvo obrany včetně odborných orgánů MO reagují v některých případech pomalu. Implementace změn v zákonech a vyhláškách ČR bývá často špatně uchopena a dochází ke zmatečným interpretacím zásadních změn. Jediným interním předpisem týkající se BOZP je RMO 41/2018. Tento RMO je seskládán z více zákonů a vyhlášek. Některá tato legislativa již pozbyla platnosti. Ve většině případů vytvářím potřebnou dokumentaci v souladu s platnými zákony a vyhláškami ČR.

OZO 2: V současné situaci se to zlepšuje, ale stále jsme ve vleku událostí. Jako hlavní problém vidím i to, že v určitých zákonech a vyhláškách nejsou řešeny výjimky pro VZP (např. PLP a kategorie práce) a jsou části, kde jsou změny aplikovány velmi pomalu, např. určená technická zařízení. Jejich komunikace bývá často nedostatečná a směřována ke špatné cílové skupině.

OZO 3: Toto je z mé pozice těžko hodnotitelné.

OZO 4: V některých případech je celý systém zdlouhavý a zkostnatělý, nadřízené orgány vydávají pouze doporučení, bez jasného rozhodnutí. Následně vydané doporučení neodpovídá reálnému problému a ostatní složky organizace si ho vykládají různě a dochází k protikladnému výkladu (viz PLP).

Otázka 9: ***Jsou Vám zaměstnavatelem (velitelem) vytvářeny odpovídající podmínky pro práci OZO BOZP v prevenci rizik? Je zaměstnavatelem kladen důraz na dodržování zásad bezpečnosti ve vztahu k BOZP?***

OZO 1: Zaměstnavatelem jsou mi vytvářeny dostatečné podmínky pro výkon OZO v prevenci rizik. I když vykonávám i jiné funkce, např. spojené se zabezpečením požární ochrany, tak je mi zaměstnavatel nápomocen a snaží se mi vytvořit odpovídající podmínky. U doposud proběhlých kontrol stavu BOZP vykonaných odbornými orgány za oblast BOZP bylo kontrolním závěrem konstatováno, že stav BOZP je u útvaru na dobré úrovni a v souladu s platnou legislativou ve vztahu k BOZP. Zaměstnavatel klade dostatečný důraz na dodržování zásad bezpečnosti ve vztahu k BOZP u všech příslušníků útvaru a dodržování těchto zásad je jím bezpodmínečně vyžadováno.

OZO 2: Kultura BOZP není u našeho útvaru úplně prioritní úrovní – tlak na výsledek a výkon (cesta může být různorodá i za cenu porušování pravidel a předpisů). Mám na starosti spoustu dalších úkolů, např. nákupy materiálu, zabezpečení výcviků a dalších povinností vyplývajících pro VZP (střelby a příprava na ně, školení, prověřování znalostí, štábní nácviky, služby). Funkce BOZP je sice určena RMO, ale není pro ni vytvořené systematizované místo v rámci útvaru. Obecně by OZO BOZP měl být součástí osobního štábu velitele a nebýt úkolován jinými úkoly na skupině logistiky. Velitel a vedoucí zaměstnanci vnímají bezpečnostní opatření jako brzdu pro jejich činnost a často úmyslně přehlíží rizika, protože by měla vliv na jejich výkon.

OZO 3: Ano, plně v naší kompetenci.

OZO 4: Zaměstnavatel vytváří odpovídající podmínky v rámci svých možností. Je to v závislosti na možnostech organizace, z důvodu zastaralé techniky, vybavení na pracovištích, modernizaci, výstavby nemovité infrastruktury. Zastaralé vybavení dílen a garáží.

Otázka 10: ***Máte nějaké další návrhy na zlepšení bezpečnosti a snížení vzniku možných rizik?***

OZO 1: Ano. Mým návrhem je zlepšení úrovně nemovité infrastruktury v areálu kasáren, a to s ohledem na skladovací a opravárenské provozy. Tento návrh vyžaduje od zaměstnavatele neustálé poukazování na nevyhovující stav některých morálně zastaralých a konstrukčně nevyhovujících provozů (např. zabezpečení teplotního komfortu pro zaměstnance a skladovaný materiál, ventilaci dílenských a skladových prostor, hygienické zázemí zaměstnanců apod.) na nadřízených stupních. Pouze akce investičního charakteru (výstavba nových objektů, rekonstrukce současných objektů dle platných norem) mohou tento stav zlepšit a tím i snížit vznik rizik.

OZO 2: Obecně by měla být cesta k systematizaci a vytváření jednotných procesů a jejich komunikace. Vytváření těchto materiálů by mělo být s přesně definovanými cíli a prověřeno

multioborovou diskuzí. Tato diskuze by měla být řízena nadřízeným, který je kompetentní změny a nástroje vytvořené tímto způsobem prosadit. Dalším obecně špatným principem je problematika veřejných zakázek, kdy je hlavní prioritou vždy nejnižší cena, a ne nejlepší řešení problému. Co se týče práce s vedoucími funkcemi, tak vidím velké limity v kariérových kurzech a aplikací získaných poznatků v nich. Cíle těchto kurzů z mého pohledu nejsou naplňovány a už vůbec ne uváděny do praxe.

OZO 3: Ne, protože pokud zaměstnanci dodržují veškeré předepsané bezpečnostní předpisy, tak tím maximálně eliminují rizika.

OZO 4: Modernizace v případě vybavení pracovišť a zabezpečení BOZP a PO viz odsávání, odvod a sběr nebezpečných látek v montážních jamách, stabilní teplota na dílnách, místo pro sváření, vytápění garáží (z důvodu životnosti akumulátorů a spojovací techniky), rozvody energií a vody, mycí můstek, stanice PHM, sportoviště a příjezdové komunikace.

Děkuji za rozhovor.